

odborný časopis

cena: 69 Kč / 3 €

sociální služby

Loajalita
zaměstnanců

Etické otázky
z praxe

Mindfulness pomáhá pomáhat

Správná volba, která Vám usnadní práci

Jednorázové produkty **Vala®** Vám ušetří
náklady i čas spojené s péčí o klienty

Co nabízejí produktové řady Vala®

- Clean** měkké žínky k hygieně klientů
- Fit** ochranné bryndáky
- Comfort** víceúčelové utěrky

odborný časopis

sociální služby

Odborný časopis Sociální služby
Měsíčník vydávaný Asociací poskytovatelů
sociálních služeb ČR

Adresa: Vančurova 2904, 390 01 Tábor
Tel./fax: +420 381 213 332
www.socialnisluzby.eu, www.apsscr.cz
www.facebook.com/Socialnisluzby
IČO 604 458 31

Ročník: 20

Číslo: 8–9/2018 SRPEN–ZÁŘÍ

Cena: 50 Kč / 2,3 € (cena letních dvojčísle: 69 Kč / 3 €)

Roční předplatné: 538 Kč / 24,4 €

Objednávky: www.send.cz („Časopisy odborné“).

Členové APSS ČR objednávají časopis písemně,
e-mailem nebo telefonicky na adrese vydavatele
nebo redakce, případně na www.socialnisluzby.eu.

Vychází: V Táboře 10× ročně, 20. den v měsíci,
resp. nejbližší následující pracovní den

Redakce:

Šéfredaktorka: Mgr. Veronika Horová

sefredaktor@apsscr.cz

+420 607 056 221

Zástupkyně šéfredaktora: Ing. Kateřina Endrštová

redakce@apsscr.cz

+420 725 345 575

Jazyková korektura:

české texty: Mgr. Tamara Kajznerová a redakce

APSS SR: Mgr. Juliana Hanzová

ZPSS v SR: Mgr. Mária Grigová

Redakční rada:

Mgr. Petr Brázda

Ing. Jiří Horecký, Ph.D., MBA

JUDr. Vladimír Hort

Mgr. Veronika Horová

Ing. Renata Kainráthová

Ing. Daniela Lusková, MPA

Mgr. Alena Sakařová

Mgr. Bc. Andrea Tajanovská, DiS.

Mgr. Jan Vrbický

Grafické zpracování a tisk:

RUDI, a. s., Komenského 1839, 390 02 Tábor

Distribuce:

SEND Předplatné, s. r. o., Ve Žlábku 1800/77,

hala A3, 193 00 Praha 9 – Horní Počernice,

www.send.cz, tel.: 225 985 225, GSM: 777 333 370,

fax: 225 341 425, e-mail: send@send.cz,

SMS: 605 202 115

Objednávky a distribuce na Slovensku:

MAGNET PRESS, SLOVAKIA, s. r. o.

P. O. Box 169, 830 00 Bratislava, Slovensko

Tel.: 00421/2/67201931-33 predplatne

e-mail: predplatne@press.sk, www.press.sk

Fotografie a ilustrace:

Není-li uvedeno jinak:

Fotky & Foto a archivy autorů příspěvků

Foto na titulní straně:

Fotky & Foto

Elektronická verze časopisu:

www.alza.cz

Příspěvky a inzerce:

Příspěvky mohou být redakčně upravovány a kráceny.

Inzerci, PR články a příspěvky do rubrik Strípky

z domova a Pro inspiraci přijímá zástupkyně šéfredaktora.

Za obsah inzercí a PR článků odpovídá zadavatel.

Přetiskování krátkých úryvků článků je možné pouze

s uvedením názvu, jména autora článku, ročníku,

čísla a strany. Přetiskování celých článků či jejich částí

přesahujících jeden odstavec je možné pouze se svolením

redakce. Uzávěrka je vždy 15. dne předchozího měsíce.

Další pokyny naleznete na www.socialnisluzby.eu.

Registrace:

Povoleno rozhodnutím MK ČR E 11018

ISSN 1803-7348

Z obsahu čísla:

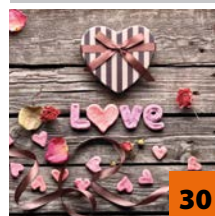
- Týden sociálních služeb ČR 5
- Aktuality APSS ČR 6
- Aktuální nabídka seminářů
Institutu vzdělávání APSS ČR 8
- Reportáž: Na Moravě se diskutovalo
o evropských sociálních službách 13
- Reportáž: Konference
a Valná hromada FEANTSA v Berlíně 15
- Rozhovor: Pat Sparrow 16
- Kulatý stůl k problematice náhradní rodinné péče 18
- Projekty: Investice do sociálních služeb 19
- Řízení ženského kolektivu
aneb Jak se domluvit mezi muži a ženami, 2. díl 20
- Právo: Loajalita zaměstnance 24
- Řízení: Platy a mzdy v sociálních službách 26
- Etické otázky z praxe:
Složitá jednání s blízkými osobami klienta 28
- Sexualita a vztahy v seniorském věku, 5. díl 30
- Terapie: Fototerapie v sociálních službách 32
- Profesní svaz sociálních pracovníků APSS ČR:
Sociální služby odborně 36
- Právní poradna: Ujednání o době platnosti
u smlouvy o poskytování služby 39
- Poradenství: Mindfulness pomáhá pomáhat 40
- ZPSS v SR: „Seniři bez hranic – Vyšehradská
spolupráce pre integráciu seniorov“ 44
- Řízení: Podmínka odborné způsobilosti
u pracovníků v sociálních službách 46
- PR Hartmann: Ocenění „Dobrá duše“
letos putovalo do Prahy, Plzně, Bystřan i Vrbna 50
- Pro inspiraci: V Brně vzniká videoprůvodce
pro osoby se sníženou mobilitou a na vozíku 52
- Dobrá praxe ze zahraničí:
Modelové příklady péče o osoby s demencí 53
- Veřejný ochránce práv:
Volby a lidé se zdravotním postižením 54
- Zařízení certifikovaná Značkou kvality 57
- Názory, ohlasy, komentáře:
Třetí věk přeje připraveným 58
- Strípky z domova 63

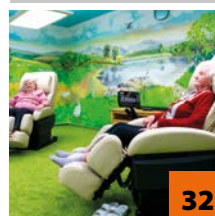
13

26

30

32

52

63

„Nemůžeš přehádat člověka, který ví, o čem mluví.“

ÚVODNÍK VICEPREZIDENTA

Nechtěné dítě se jménem 913

Před 12 lety došlo k velké změně legislativy v oblasti sociálních služeb. Byly definovány druhy sociálních služeb, systém financování, registrace, vzdělávání, kontroly, ale také byl nastaven systém spolupráce mezi sociální a zdravotní péčí. Nastavené principy je možné hodnotit jako funkční. Podrobnou právní analýzou se potvrdilo, že stávající legislativní úprava umožňuje rozvoj na sociálně zdravotním pomezí i do budoucna bez výrazných zásahů. To, co se ukazuje jako problém, je chování účastníků systému. Ze strany některých zdravotních pojišťoven a MZ ČR je i dnes odbornost 913 – všeobecná sestra v sociálních službách stále vnímána jako nechtěné dítě. Při mnoha jednáních jsme svědky neustálého zpochybňování potřeby ošetrovatelské péče v pobytových zařízeních. Představitelé některých institucí nevidí či nechtějí vidět skutečnou realitu. Struktura klientů v pobytových zařízeních se velmi změnila. V roce 2009 bylo 50 % klientů příjemci příspěvku na péči ve III. a IV. stupni; v roce 2017 se jejich podíl zvýšil na 63 %. Zejména do domovů seniorů a domovů se zvláštním režimem přicházejí na uvolněná lůžka z více jak 50 % pacienti z různých lůžkových zdravotnických zařízení – v nich je péče o tyto osoby pro zdravotní pojišťovny výrazně nákladnější. Dnešní realita je taková, že z klientů PZSS, kteří každý rok odejdou z tohoto světa, jich polovina stráví své poslední dny právě v tomto pobytovém zařízení. Na jednáních k úhradovým mechanismům pro rok 2019 na MZ ČR proběhla diskuze, zda je potřeba zajišťovat ošetrovatelskou péči i v nočních hodinách!! Jako by nestačil jasný důkaz v podobě indikace výkonů bonifikace práce v noci. V roce 2016 byl předepsán tento výkon ošetrovatelskými lékaři v 916 tisících případech. Zda je to absurdní, nechtějte posoudit čtenář. V této situaci je zcela legitimní, že poskytovatelé žádají nejen úpravu úhrad za poskytnutou ošetrovatelskou péči, neboť úhrady na osobní náklady pokrývají pouze 60 % těchto nákladů, ale i jasné stanovisko gestora v oblasti zdravotnictví, tj. MZ ČR, zda a v jakém rozsahu chce, aby byla ošetrovatelská péče v PZSS poskytována.

Ing. Jiří Procházka

viceprezident pro pobytové služby APSS ČR

EDITORIAL

Milí čtenáři,

o prázdninách/letních měsících se říká, že je to doba odpočinku, užívání si, relaxace, poznávání, cestování, klidu... Ale upřímně. Opravdu se najde někdo, kdo se v září cítí krásně odpočatě, „zrelaxované“ a plný sil do další práce a podzimního období? Když se rozhlédnu kolem sebe, spíš se mi zdá, že rodiče malých dětí se snaží zoufale skloubit práci s hlídáním, takže po odevzdání ratolestí vzdělávacím institucím si v září oddychnou, někteří se snaží zatím stále marně dohnat práci, která na ně samozřejmě „počkala“, zatímco si užívali na dovolené, a někteří si dovolenou ani vzít nemohli a potili se (doslova) v práci celé léto. Nelze samozřejmě paušalizovat, ale někdy mívám pocit, že se na konci léta mnoha lidem uleví. Ono to totiž nakonec není o letních či jakýchkoliv jiných měsících, ale spíš o nastavení mysli. Ačkoliv nejsem zastáncem striktního vyznávání skoro až buddhistických myšlenek typu „Všechno je v hlavě, musíš se pozitivně naladit, vezmi si z toho špatného to pozitivní“ (také znáte situace, kdy byste v takové chvíli toho člověka nejraději praštili?), mindfulness si mou pozornost opravdu získalo. S touto metodou jsem se setkala již dříve, a na rozdíl od mnoha ostatních mi dává smysl. Mindfulness se vás totiž nesnaží donutit skákat radostí, i když máte období, kdy se vám prostě vůbec nic nedaří, ale učí vás udržet pozornost v současném okamžiku, aby ta vaše mysl nebloudila všude možně a nepřemýšlela pořád třeba právě nad tím, jak je všechno špatně. Pokud nás něco trápí, máme tendence na to neustále myslet. Víte, jaká je úleva umět od těchto myšlenek odbočit? A jak to usnadní práci? Spojit mindfulness s prací (nejen) v sociálních službách je tedy, dle mého názoru, skvělý nápad.

V tomto čísle ale najdete samozřejmě spoustu dalších odborných článků a aktualit, a my se již intenzivně připravujeme na Týden sociálních služeb ČR, kterého se, doufáme, zúčastníte s námi.

Krásný zbytek září a říjen přeje

Mgr. Veronika Hotová

šéfredaktorka

Týden sociálních služeb ČR 8.-14. října 2018

Již 10 let spolu

Partneři Týdne sociálních služeb ČR

Armáda spásy ČR | Asociace veřejně prospěšných organizací | Česká asociace streetwork | Diakonie ČCE | Hlavní město Praha | Jihomoravský kraj
Karlovarský kraj | Kraj Vysočina | Královéhradecký kraj | Liberecký kraj | Město Prachatice | Národní rada osob se zdravotním postižením ČR
Olomoucký kraj | Pardubický kraj | Plzeňský kraj | Statutární město Brno | Statutární město Ostrava
Středočeský kraj | Ústecký kraj | Unie zaměstnavatelských svazů ČR

Mediální partneři

Z projektové činnosti APSS ČR

V průběhu roku 2018 pokračuje realizace čtyř projektů financovaných prostřednictvím dotačních titulů Evropské unie. Jedním z nich je projekt s názvem Přenos zkušeností, znalostí a dobré praxe v oblasti péče o seniory. Je financován z programu Erasmus+ a období jeho realizace je od 1. října 2017 do 31. března 2019.

■ **Text: Ing. Pavel Jirek, DiS.**
projektový manažer APSS ČR

Cílem projektu je sdílení zkušeností, znalostí a příkladů dobré praxe a jejich následná implementace v partnerských zemích. Za tímto účelem uzavřela APSS ČR partnerství s Asociací poskytovatelů sociálních služeb ve Slovinsku (SSZS) a ve Francii (FNAQPA). Hlavními aktivitami projektu jsou tři studijní cesty – do České republiky,

do Slovinska a do Francie. V únoru 2018 proběhla první cesta do České republiky. Partneři ze Slovinska a Francie se seznámili s naším systémem sociálních služeb a jeho financováním, dále se systémem vzdělávání a absolvovali také dva workshopy zaměřené na *Značku kvality v sociálních službách* a unikátní seminář *Demence v obzorech*. Mimo to navštívili také Ministerstvo zdravotnictví České republiky a pět domovů pro seniory se specializací na péči o klienty s demencí.

V dubnu 2018 se uskutečnila druhá cesta, a to do Slovinska. Tato cesta byla organizována podle českého vzoru, tzn., že proběhlo seznámení se systémem sociálních služeb, s posláním zdejší Asociace a sociální komory a s kvalifikačními programy pro zaměstnance v sociálních službách. Dále jsme se seznámili s moduly akreditace E.D.E. pro vzdělávací instituce působící v sociálních službách a získali jsme informace o marketingových nástrojích, jejichž prostřednictvím je šířena osvěta o demenci mezi slovinskou veřejností. Absolvovali jsme také exkurze ve čtyřech domovech pro seniory a zaznamenávali příklady dobré praxe, se kterými jsme se zde setkali.

Třetí cesta – do Francie – je plánována na přelom měsíců září a října 2018. Odborný program cesty bude zaměřen na aktivity vzdělávacího centra působícího pod FNAQPA, jehož cílem je vzdělávat a profesionalizovat pracovníky v pobytových zařízeních sociálních služeb. Dále se zástupci z České republiky a Slovinska seznámí se vzdělávacím programem Plán Alzheimer. Program bude doplněn, tak jako v případě cesty do České republiky i Slovinska, exkurzemi v pobytových zařízeních zaměřených na péči o osoby s demencí.

Výstupem projektu bude *Sborník příkladů dobré praxe*, který bude prezentován členským organizacím ve všech třech zemích. Zároveň budou také vzájemně pilotně ověřeny nové vzdělávací plány a programy, se kterými se účastníci při jednotlivých cestách seznámí.

Kongresová aplikace!

Také letos připravila APSS pro účastníky jubilejního X. výročního kongresu poskytovatelů sociálních služeb, jež se uskuteční 11.–12. 10. 2018 v Táboře, kongresovou aplikaci. Kromě základních údajů o kongresu a městě Táboře bude k dispozici aktuální program a krátká informace o každém z přednášejících, navíc bude možné v průběhu prvního dne kongresu pokládat hostům živě prostřednictvím aplikace dotazy. Nebudou chybět ani informace o Asociaci poskytovatelů sociálních služeb ČR a Institutu vzdělávání, prostřednictvím aplikace se představí i několik partnerů. Aplikaci pro Google Play i App Store si stáhněte na těchto stránkách:

Jednání Prezidia APSS ČR

Dne 21. června 2018 se v Brně konalo jednání Prezidia APSS ČR. Prezident J. Horecký přivítal přítomné členy prezidia, omluvil nepřítomné a představil novou předsedkyni Olomouckého kraje Mgr. Bc. Blanku Laboňovou.

PREZIDIUM SCHVÁLILO:

- přidruženými členy organizace Nemocnice Písek, a. s., Střední škola hospodářská a lesnická Frýdlant, TRIALOG, z. s., Do náruče, z. s.;
- finanční podporu pro celostátní akce: Zahradní slavnosti Domova na zámku Bystré a XXII. ročník národního turnaje v přehazované v Dřevěnici pro Domov pod hradem Žampach;
- zřízení odborné sekce služeb pro rodinu a sekce pro náhradní rodinnou péči a SPOD, zároveň schválilo zrušení pracovní skupiny péče o děti;
- změnu názvu sekce NZDM na sekci služeb péče o ohrožené dítě;
- zřízení „Pracovní skupiny transformace, deinstitucionalizace a humanizace sociálních služeb“;
- změnu Statutu Profesního svazu sociálních pracovníků v sociálních službách a Profesního svazu zdravotnických pracovníků v sociálních službách.

Prezidium jmenovalo:

- Ing. Jana Schneidera do funkce předsedy sekce pro rodinu a Mgr. Lenku Šilhánkovou do funkce předsedkyně sekce pro náhradní rodinnou péči a SPOD.

PREZIDIUM BYLO SEZNÁMENO SE ZPRÁVOU O:

- projektech APSS ČR;
- aktuálním stavu projednávání novel zákonů (o sociálních službách, o veřejném zdravotním pojištění, Metodika k restriktivním opatřením, platy a mzdy aj.);
- činnosti redakce a Institutu vzdělávání APSS ČR;
- stavu členské základny APSS a činnosti odborných sekcí;
- financování sociálních služeb a návrhu zákona o státním rozpočtu pro r. 2019;
- vyjednávání s VZP ČR ohledně úhradového dodatku a úhrad rehabilitační péče;
- jednání mezirezortní komise pro řešení stavu dlouhodobé péče;
- stavu kolektivního vyjednávání.

PREZIDIUM PROJEDNALO:

- pořadatelství evropského kongresu EAHS – E.D.E.;
- plán činnosti pro další období 2018–2019.

Další jednání Prezidia se uskuteční v září.

Redakční úprava: Ing. Kateřina Endrštová

Plán odborných konferencí APSS ČR 2018

10. 10. 2018 | Tábor
Valná hromada APSS ČR

11.–12. 10. 2018 | Tábor
X. výroční kongres
poskytovatelů sociálních služeb

16. 10. 2018 | Praha
Alternativní a augmentativní
komunikace

31. 10. 2018 | Olomouc
VIII. mezinárodní
teatroterapeutická
konference

Bližší informace sledujte na
www.apsscr.cz, menu „Konference
& Kongresy & Semináře“ a na
www.facebook.com/Socialnisluzby

Členové APSS ČR k 26. 7. 2018:
1129 organizací,
2513 registrovaných služeb

Asociace poskytovatelů sociálních služeb ČR
a Diakonie ČCE

společně vyhlašují 6. ročník ocenění

Národní cena sociálních služeb

Pečovatel/ka
roku 2018

Chceme ocenit pracovníky sociálních služeb ve 3 kategoriích:

- **Pracovník v sociálních službách (pečovatel/ka)**
v pobytových službách
v terénních a ambulantních službách
- **Sociální pracovník**
- **Manažer roku**

Uzávěrka nominací je 30. září 2018. **Od 1. 11. do 11. 11. 2018** můžete na webových stránkách www.pecovatelkaroku.cz v **internetovém hlasování** udělit svůj hlas jednomu z 15 vybraných nominovaných pracovníků. Vítěz obdrží **Cenu veřejnosti**.

Slavnostní vyhlášení proběhne 21. listopadu 2018 od 13 hodin na Novoměstské radnici v Praze.

Patronkou ocenění je Hana Maciuchová.

Přihlášky lze zasílat prostřednictvím online formuláře na webu www.pecovatelkaroku.cz, kde dále naleznete veškeré informace k letošnímu ročníku.

Institut vzdělávání APSS ČR

Společně za vzděláním!

Nabídka kurzů Institutu vzdělávání APSS ČR

Brno

25. 9. 2018	Péče o vlastní pohybový aparát	Ing. Jiří Horatlík
3. 10. 2018	Nebojme se spirituality!	Mgr. David Šourek
4. 10. 2018	Pokojná smrt – akceptace a základy komunikace	Mgr. David Šourek
15. 10. 2018	Nutriční stav klienta a jeho specifika	Mgr. Tamara Starnovská
16. 10. 2018	Přístup zaměřený na člověka	Mgr. Markéta Vaculová
18. 10. 2018	Specifika péče o seniory	Bc. R. Kratochvílová Křemenová
29. 10. 2018	Terapeutická zahrada s prvky stimulujícími smysly	Mgr. Markéta Jindřichovská
6. 11. 2018	Myšlenkové mapy v individuálním plánování	Mgr. Bc. Marek Sušinka
13. 11. 2018	Jak lépe komunikovat v pomáhajících profesích	Bc. R. Kratochvílová Křemenová
14. 11. 2018	Demence v obrazech	Mgr. Markéta Vaculová
16. 11. 2018	Sociální práce s agresivním klientem	Mgr. Lubomír Pelech
19. 11. 2018	Aktivizační činnosti uživatelů soc. sl. a praktické nácviky	MgA. Bc. Lenka Čurdová
20. 11. 2018	Základy práce s riziky při poskytování sociálních služeb	Bc. Jan Syrový
26. 11. 2018	Etika v obrazech ve službách sociální péče	Mgr. Vladislav Fryč
29. 11. 2018	Kufr plný vzpomínek – úvod do vzpomínkových aktivit	Mgr. Andrea Tajanovská
10. 12. 2018	Konflikt a jeho řešení	Mgr. Lubomír Pelech

Ostrava

5. 10. 2018	Etika v obrazech ve službách sociální péče	Mgr. Markéta Vaculová
9. 10. 2018	Přístup zaměřený na člověka	Mgr. Markéta Vaculová
15. 10. 2018	Pokojná smrt – akceptace a základy komunikace	Mgr. Lucie Pohlová
16. 10. 2018	Demence v obrazech	Mgr. Lucie Pohlová
24. 10. 2018	Specifika péče o seniory	Bc. R. Kratochvílová Křemenová
25. 10. 2018	Adaptační proces klienta v zařízení soc. služeb	Bc. R. Kratochvílová Křemenová
5. 11. 2018	Práce s riziky v sociálních službách	Bc. Jan Syrový
12. 11. 2018	Nebojme se spirituality!	Mgr. David Šourek
13. 11. 2018	Kvalita života, důstojnost a autonomie ve stáří	Mgr. David Šourek
13. 11. 2018	Terapeutická zahrada s prvky stimulujícími smysly	Mgr. Markéta Jindřichovská
19. 11. 2018	Sociální práce s agresivním klientem	Mgr. Lubomír Pelech
27. 11. 2018	Konflikt a jeho řešení	Mgr. Petra Kluzová
27. 11. 2018	Kufr plných vzpomínek – úvod do vzpomínkových aktivit	Mgr. Andrea Tajanovská
6. 12. 2018	Jak zvládnout syndrom vyhoření	Mgr. Petra Kluzová

Ledeč nad Sázavou

25.–26. 10. Seminář pro ředitele organizací poskytujících sociální služby

Kolektiv lektorů

Tábor

20. 9. 2018	Specifika péče o seniory	Bc. Renata Kratochvílová Křemenová
1. 10. 2018	Odměňování zaměstnanců v sociálních službách	JUDr. Vladimír Hort
16. 10. 2018	Manipulativní chování a jak se mu bránit	Mgr. Jaromír Basler
18. 10. 2018	Sociální práce s agresivním klientem	Bc. Jiří Juřena
22. 10. 2018	Nebojme se spirituality!	Mgr. David Šourek
23. 10. 2018	Péče o vlastní pohybový aparát	Mgr. Iva Horatlíková
24. 10. 2018	Práce s rodinou klienta sociálních služeb	Mgr. Michaela Veselá
5. 11. 2018	Motivace versus manipulace klienta v sociálních službách	Mgr. Michaela Veselá
6. 11. 2018	Konflikt a jeho řešení	Bc. Renata Kratochvílová Křemenová
8. 11. 2018	Nutriční stav klienta a jeho specifika	Mgr. Tamara Starnovská
15. 11. 2018	Práce s klientem pod vlivem návykových látek	Mgr. Ondřej Čalovka
16. 11. 2018	Aktivizace uživatelů a praktické nácviky	MgA. Bc. Lenka Čurdová
20. 11. 2018	Příprava poskytovatele soc. služeb na inspekci kvality	Mgr. Lucie Bicková
21. 11. 2018	Individuální plánování poskytované sociální služby	Mgr. Lucie Bicková
28. 11. 2018	Jak zvládat emoce	PaedDr. Vladimír Šik
4. 12. 2018	Změny v odbornosti 913	Markéta Horesh, Bc. Iva Boháčová
11. 12. 2018	Jak lépe komunikovat v pomáhajících profesích	Bc. Renata Kratochvílová Křemenová

Praha

1. 10. 2018	Terapeutická zahrada s prvky stimulujícími smysly	Mgr. Markéta Jindřichovská
2. 10. 2018	Motivace versus manipulace klienta v sociálních službách	Mgr. Michaela Veselá
4. 10. 2018	Specifika péče o seniory	Bc. Renata Kratochvílová Křemenová
16. 10. 2018	Práce s rodinou klienta sociálních služeb	Mgr. Michaela Veselá
18. 10. 2018	Nutriční stav klienta a jeho specifika	Mgr. Tamara Starnovská
18. 10. 2018	Odměňování zaměstnanců v sociálních službách	JUDr. Vladimír Hort
22. 10. 2018	Adaptační proces klienta v zařízení sociálních služeb	Bc. Renata Kratochvílová Křemenová
31. 10. 2018	Řízení ženského kolektivu	PaedDr. Vladimír Šik
1. 11. 2018	Standardy kvality v sociálních službách	Ing. Bc. Jan Sembdner
5. 11. 2018	Etika v obrazech ve službách sociální péče	Mgr. Vladislav Fryč
7. 11. 2018	Změny v odbornosti 913	M. Horesh, Bc. I. Boháčová
12. 11. 2018	Sociální práce s agresivním klientem	Bc. Jiří Juřena
13. 11. 2018	Jak zvládat emoce	PaedDr. Vladimír Šik
14. 11. 2018	Nebojme se spirituality!	Mgr. David Šourek
19. 11. 2018	Příprava poskytovatele soc. služeb na inspekci kvality	Mgr. Lucie Bicková
22. 11. 2018	Práce s klienty pod vlivem návykových látek	Mgr. Ondřej Čalovka
23. 11. 2018	Validace podle Naomi Feilové I.	Mgr. Renata Nentvichová
26. 11. 2018	Manipulativní chování a jak se mu bránit	Mgr. Jaromír Basler
27. 11. 2018	Péče o vlastní pohybový aparát	Ing. Jiří Horatlík
28. 11. 2018	Teorie GDPR v praxi pobytových sociálních služeb	Bc. Václav Voltr
4. 12. 2018	Demence v obrazech	MgA. Bc. Lenka Čurdová
5. 12. 2018	Práce s riziky při poskytování sociálních služeb	Bc. Jan Syrový
5. 12. 2018	Komunikace v obrazech se zaměřením na osoby s demencí	Mgr. Andrea Tajanovská
12. 12. 2018	Jak lépe komunikovat v pomáhajících profesích	Bc. Renata Kratochvílová Křemenová
13. 12. 2018	Ochrana práv uživatelů sociálních služeb	Ing. Bc. Jan Sembdner

Kontakt:

Mgr. Magda Dohnalová, e-mail: institut@apsscr.cz, tel.: 724 940 126, www.institutvzdelavani.cz

NOVINKA

APSS ČR vydává novou odbornou publikaci

Dobrý pěstoun

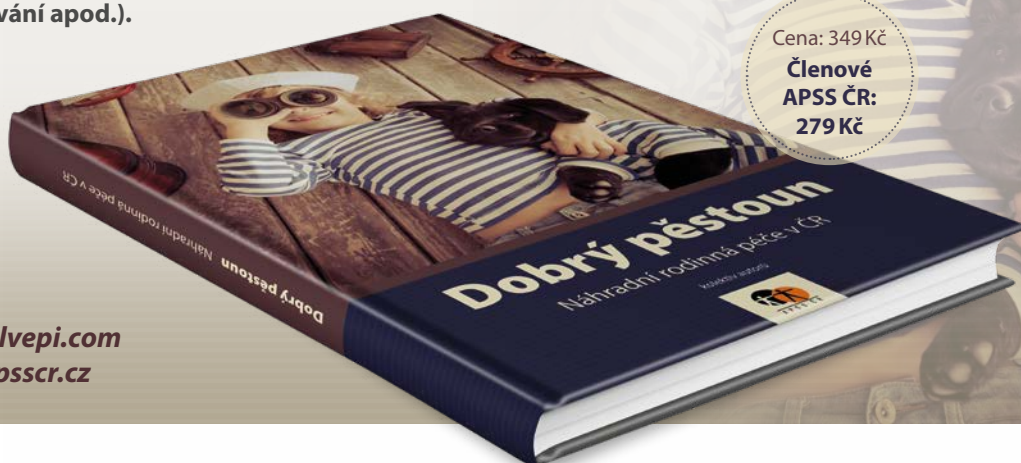
Náhradní rodinná péče v ČR

Kniha je určena pro současné pěstouny, zájemce o pěstounství i odbornou veřejnost (pověřené organizace, sociální odbory krajů, měst apod.). Cílem je přinést ucelený souhrn informací nejen z oblasti pěstounství, ale i oblastí souvisejících (mediace, rodinná terapie, poruchy chování u dětí, závislostní chování apod.).

kolektiv autorů

Objednávejte na:
shop-apsscr.alvepi.com
marketing@apsscr.cz

Cena: 349 Kč
**Členové
 APSS ČR:**
 279 Kč

APSS ČR ve spolupráci s MPSV ČR vás zve na

Kulatý stůl k problematice náhradní rodinné péče

13. 11. 2018, 10–13 hod.

Kde: MPSV ČR, Na Poříčním právu 1/376,
128 01 Praha 2, zasedací místnost „klub“

Nedostatek pěstounů
nedostatečná kampaň, mýty

Nejednotnost systému
rozdíly ve formě příprav pěstounů a osvojitelů mezi jednotlivými kraji

Provázející organizace
nastavení pravidel a omezení v „přechodu“
doprovázejících organizací

**Valorizace státního příspěvku
provázejícím organizacím**

Hlásit se můžete na e-mail tajemnice@apsscr.cz
 Pouze pro členy APSS ČR.

Prošba čtenářům

Neslyšící Radim Minařík (Minarik) hledá své dvojče Davida Minaříka (Minarika), který má kombinované vady (pravděpodobně sluchové a mentální nebo tělesné). Původně byl ubytován v dětské psychiatrické léčebně na Moravě. Místo jeho současného pobytu není známo (pravděpodobně psychiatrická nemocnice či ústav sociální péče). Jelikož by se Radim rád se svým bratrem sešel, budeme rádi za případné informace, které můžete zaslat na e-mail sefredaktor@apsscr.cz. Děkujeme.

10. ročník Týdne sociálních služeb ČR 8.–14. října 2018

Připojte se i Vy!

Týden sociálních služeb ČR je rámcový projekt, který si dává za cíl upozorňovat na důležitost a nepostradatelnost sociálních služeb jako moderního rozvoje- jícího se odvětví každého vyspělého státu. Pořádá jej každoročně – letos již – podesáté – Asociace poskytovatelů sociálních služeb ČR společně s MPSV ČR. V tomto týdnu

proběhne po celé ČR řada vzdělávacích, kulturních, sportovních i společenských akcí, ale i celostátní Den otevřených dveří poskytovatelů sociálních služeb pro laickou veřejnost, rodinné příslušníky, sousedy, přátele...

Dejte ostatním vědět o svých akcích a aktivitách na <http://www.tyden-socialnich-sluzeb.cz/cz/doprovodne-aktivity>.

FÓRUM sociální politiky Obsah 3/2018

Editorial	1
Recenzované stati, studie, úvahy a analýzy	
Vybrané rozdíly v kvalitě života seniorů ve městě a na venkově	2
Lucie Vidovičová	
Mezinárodní komparace systémů sociálních služeb v evropských zemích – inspirace pro úpravy systému sociálních služeb v naší zemi	9
Ladislav Průša	
Poznátky z praxe	
Etika pro sociální služby	15
Pracující ženy a zaměstnanecká nejistota (Post-krizové mezery v rámci pohlaví)	19
Informační servis čtenářům	
Kdo pečuje? Studie zabývající se problémy a potřebami rodinných pečovatelských v Evropě	21
Z domácího tisku	32
Ze zahraničního tisku	32

INZERCE

VIII. MEZINÁRODNÍ TEATROTERAPEUTICKÁ KONFERENCE

Využití divadelních technik pro všechny

31. října 2018

Univerzita Palackého v Olomouci

přednášky | diskuze | workshopy | ukázka divadelního představení

Konference je určena pro pracovníky působící v sociálních službách, ale i ve školství či zdravotnictví.

Účelem konference je obohatit účastníky novými možnostmi a zkušenostmi v práci s uměleckými prostředky.

Cílem konference je teoreticky i prakticky ukázat možnosti využití divadelních technik pro rozvoj osob se specifickými potřebami v oblasti komunikace, dovedností, k aktivizaci, sociálnímu začleňování, posilování sebevědomí apod. Tzn., že záměrem nemusí být přímo a jen divadelní představení, ale „pouze“ efektivnější motivace klientů a rozvoj jejich sociálních dovedností.

Konferenci pořádá **Asociace poskytovatelů sociálních služeb ČR a Klíč – centrum sociálních služeb, p. o., Olomouc** ve spolupráci s **Pedagogickou fakultou Univerzity Palackého v Olomouci**.

Přihlášky a bližší informace sledujte na webu Asociace www.apsscr.cz v menu Konference & Kongresy & Semináře.

Na realizaci akce finančně přispělo město Olomouc.

Movita 2-d

Samostatnost a komfort v domácí péči

**Kontaktujte nás
a zjistěte více
o půjčování lůžek
a spolupráci.**

Doporučte klientům zápůjčku lůžka Movita 2-d!

Největší výhodou lůžka je snadné smontování nebo demontování pro instalaci v pokojích s úzkými dveřmi nebo obtížným přístupem. Zároveň má všechny benefity elektricky polohovatelného lůžka, je vybavená postranicemi proti pádům a výjimečná je i nízká nástupní výška pro bezpečný pobyt na lůžku.

- ✓ Montáž a demontáž lůžka Movita 2-d zvládne jedna osoba – rychle a bez užití nářadí.
- ✓ Snadná je manipulace i transport, žádný díl lůžka neváží více než 18 kg.

Na Moravě se diskutovalo o evropských sociálních službách

V dnech 30.–31. května hostil již podruhé moravský Mikulov dvoudenní mezinárodní konferenci **Sociální služby v Evropě**, kterou uspořádala **Asociace poskytovatelů sociálních služeb ČR a Ledax** pod záštitou hejtmána Jihomoravského kraje **Bohumila Šimka**. Na jednom místě pod moravskými vinicemi se tak sešlo na 300 účastníků s odborníky nejen z České republiky, ale i ze zahraničí, a my jsme u toho samozřejmě nemohli chybět.

■ **Text: Mgr. Veronika Hotová,**
šéfredaktorka

„Důvod, proč jsme se rozhodli pro představení systémů a dobré praxe v jiných evropských zemích, je ten, že to vždy může být obohacující. Když uslyšíme, jak fungují sociální služby v jiných státech, někdy nás může potěšit, že náš systém je lepší, někdy nás může mrzet, že u nás to tak nefunguje. Ale jde také o možnost vyslechnout si jednotlivosti, něco, o čem pak budeme moci přemýšlet, diskutovat a třeba promítnout do naší každodenní praxe,“ komentoval hlavní téma konference prezident APSS Jiří Horecký.

Náměstek hejtmána Jihomoravského kraje Marek Šlapal souhlasil a dodal: „Vý-

měna zkušeností zabraňuje tomu, abychom byli postiženi profesní slepotou.“

Konference, kterou moderovala stejně jako loni lektorka Institutu vzdělávání APSS Andrea Tajanovská, hostila mnoho zahraničních odborníků. První konferenční den hovořila o porušování lidských práv v dlouhodobé péči v Evropě maďarská přednášející Timea Czikos, pobytové sociální služby ve Slovinsku představil Jaka Bizjak a na švýcarskou dlouhodobou péči o seniory a handicapované se zase zaměřil Vincenzo Paolino. Druhý konferenční den mohli účastníci vyslechnout informace o sociálních službách v Katalánsku (Montserrat Llopis) či v Rumunsku (Ilarion Mata). Nechyběli však samozřejmě ani odborníci z České republiky, a to Jiří Horecký

(Evropský sociální dialog), Ladislav Průša (Dlouhodobá péče v evropských zemích) a Petra Zimmelová (Evropská sociální politika).

Předělem kongresových dní byl tradiční společenský večer, jehož součástí byl raut, hudba a ochutnávka vín. Neformální část konference, jako vždy, podpořila vzájemnou diskuzi jednotlivých účastníků, a to je na konferencích, a nejen těch mezinárodních, to nejdůležitější. Osobní setkávání a výměna názorů, zkušeností a dobré praxe. A z tohoto důvodu budeme rádi, pokud se s vámi budeme moci potkat na dalším ročníku v roce 2019.

Kompletní prezentace jednotlivých účastníků naleznou členové APSS ČR na Intranetu (www.apsscr.cz).

Generálním sponzorem konference byla společnost HARTMANN-RICO a. s., sponzorem galavečera společnost MSM spol. s r.o. Jim a také ostatním sponzorům, vystavovatelům a mediálním partnerům děkujeme za podporu a spolupráci při pořádání této mezinárodní konference.

Stalo se...

■ **Vše o sociálním bydlení na jednom místě.** Sociální bydlení patří mezi klíčové priority vlády a ta jej chce co nejdříve vyřešit. Jelikož je téma sociálního bydlení často diskutovaným tématem nejen mezi občany, zřídilo Ministerstvo práce a sociálních věcí, ve spolupráci s Ministerstvem pro místní rozvoj a Ministerstvem vnitra, internetové stránky www.socialnibydeni.mpsv.cz.

■ **Letos od 1. června** lze požádat o novou dávku nemocenského pojištění – dlouhodobé ošetrovné. Tato až 90denní dávka umožní lidem zůstat doma v situaci, kdy budou pečovat o člena rodiny, který byl hospitalizován po dobu nejméně 7 dní a u kterého ošetřující lékař zdravotnického zařízení poskytujícího lůžkovou péči (zpravidla nemocnice) rozhodl, že jeho zdravotní stav vyžaduje po propuštění z hospitalizace domácí celodenní péči po dobu nejméně 30 dní.

■ **Dne 30. června 2018** skončilo přechodné období, během kterého se zaměstnavatelé zaměstnávající osoby se zdravotním postižením (OZP) mohli připravit na přechod od vymezování či zřizování chráněného pracovního místa (CHPM) k „Uznání zaměstnavatele za zaměstnavatele na chráněném trhu práce“. Chtěli-li tito zaměstnavatelé, i po změně zákona o zaměstnanosti, žádat o příspěvky na podporu zaměstnávání OZP na chráněném trhu práce, musí mít s Úřadem práce České republiky (ÚP ČR) uzavřenou „Dohodu o uznání za zaměstnavatele osob se zdravotním postižením“ (dohoda o uznání). Stejně jako noví zaměstnavatelé OZP, kteří příspěvek nepobírali a hodlají o něj teprve požádat.

■ **Dne 30. července 2018** byla do své funkce uvedena ministryně práce a sociálních věcí Jana Maláčová.

■ **V úterý 14. srpna 2018** přijala ministryně práce a sociálních věcí Jana Maláčová zástupce seniorských organizací, aby si vyslechla jejich názory a osobně jim představila svoje priority, které se týkají péče o seniory, proseniorské politiky a politiky stárnutí. Ministryně zúčastněným zástupcům organizací Rada seniorů ČR, Senioři České republiky, Život 90 a Česká asociace pečovatelské služby zdůraznila svůj zájem o seniorskou problematiku a poukázala na přednost vládního návrhu novely na zvýšení

důchodů a vysvětlila nevýhody, které vidí v návrhu senátorském. Zúčastnění se shodli, že je třeba dále rozvíjet oblast zdravotně-sociálního pomezí, která se seniorů týká, ale také oblast neformální péče a dobrovolnictví. Zástupci seniorů také upozornili ministryni, že by měl stát lépe využívat aktivního potenciálu této skupiny obyvatel.

■ **Ministryně práce Jana Maláčová** se v pondělí 20. srpna 2018 setkala s předsedou Národní rady osob se zdravotním postižením ČR Václavem Krásou. Kromě jiného spolu hovořili o vládní novele, díky níž by se měly zvýšit důchody, o zákoně o koordinované rehabilitaci či systému lékařské posudkové služby, ale také o navýšení příspěvku na péči při úplné závislosti.

Sociální bydlení patří mezi klíčové priority vlády a ta jej chce co nejdříve vyřešit.

■ **Vláda schválila** na svém jednání ve středu 22. srpna 2018 novelu zákona o organizaci a provádění sociálního zabezpečení předloženou Ministerstvem práce a sociálních věcí. Ta řeší problémy v lékařské posudkové službě z důvodu nedostatku lékařů. Díky úpravě zákona bude i nadále činnost této služby zajištěna.

■ **V srpnu** proběhlo setkání prezidenta APSS ČR s novou ministryní práce a sociálních věcí Janou Maláčovou. Předmětem jednání mimo jiné bylo:

- Potvrzení spolupráce na všech společných projektech (Týden sociálních služeb ČR, Šťastné stáří očima dětí, Listy sociální práce, Pečovatelka roku – Národní cena APSS).
- Účast ministryně na významných akcích APSS ČR v r. 2018.
- Novela zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, a vyhl. 505/2006 Sb., kolektivní smlouvy vyššího stupně v sociálních službách.

Letos od 1. června lze požádat o novou dávku nemocenského pojištění – dlouhodobé ošetrovné.

- Podněty k SPOD a péstounské péči, mezinárodní komparace kapacit sociálních služeb, aktivity k vyřešení dlouhodobé péče v ČR.
- Návrh státního rozpočtu pro sociální služby a investice v sociálních službách pro r. 2019, financování neziskového sektoru, zrušení vyrovnávacích plateb pro služby sociální prevence – dopis Evropské komisi aj.

■ **APSS ČR vyhlašuje Týden sociálních služeb ČR.** Připojte se k celostátnímu dni otevřených dveří! Registrujte se a navštivte webové stránky www.tyden-socialnich-sluzeb.cz. Již 10. ročník Týdne sociálních služeb ČR bude probíhat 8.–14. 10. 2018. Během měsíce září rozešleme zaregistrovaným zařízením zdarma plakáty a letáky. V celé republice proběhne nespočet akcí a dnů otevřených dveří.

■ **APSS ČR** se dohodla s Českým rozhlasem – Radiožurnál na partnerství letošního ročníku úspěšného projektu „Ježíškova vnučata“. Asociace bude prověřovat všechny žadatele, zda mají potřebnou registraci k poskytování sociálních služeb a samozřejmě bude celý projekt propagovat.

■ **Unie zaměstnavatelských svazů ČR** se společně se Svazem měst a obcí ČR obrátila na ministryni práce a sociálních věcí s žádostí o finanční kompenzaci času stráveného na cestě ke klientovi u pečovatelských služeb. Tomuto požadavku předcházelo společné jednání na MPSV a konsensuální řešení, které může přispět k rozvoji pečovatelské služby v ČR.

■ **APSS ČR iniciovala** jednání prezidentky České asociace sester a předsedy Asociace středních zdravotních škol ve věci návrhu ČAS na rozšíření kompetencí všeobecných sester. APSS ČR navrhla doplnit celkový návrh o rozšíření kompetencí praktických sester v základní ošetrovatelské činnosti.

■ **APSS se v srpnu 2018** připojila k nově vzniklé Alianci pro českou adiktologii (ALČA), která bude využívána pro společné aktivity asociace A.N.O., APSS, SNN a ČAA. Nejedná se o organizaci se samostatnou právní subjektivitou, pouze o jednotné označení výše jmenovaných subjektů.

(Zdroj: APSS ČR a MPSV ČR)

O současných i budoucích výzvách bezdomovectví se tentokrát diskutovalo v Berlíně

Jako každý rok, i letos spojila FEANTSA (Evropská federace národních organizací pracujících s bezdomovci) svou Valnou hromadu s pořádáním mezinárodní odborné konference, tentokrát na téma Budoucí výzvy sektoru bezdomovectví v Evropě, jež se konala 15. května v Berlíně. Vzhledem k tomu, že APSS ČR je členem FEANTSA, byla jsem jako její zástupce opět účastníkem této události.

■ **Text: Mgr. Veronika Hotová,**
šéfredaktorka

Na počátku tohoto roku zveřejnila FEANTSA zprávu The Third Annual Overview of Housing Exclusion in Europe, která poukazuje na překvapivý nárůst bezdomovectví téměř ve všech zemích Evropské unie. Ve stejném období Cíle udržitelného rozvoje (program OSN) zavázaly naše vlády ukončit chudobu a bezdomovectví do roku 2030. Jak poznamenal prezident FEANTSA Ian Tilling, demografie bezdomovectví se mění. Zatímco narůstá počet lidí bez domova, rozrůstají se i skupiny lidí stížených bezdomovectvím, a to od žen (zejména se zkušeností s násilím), mladých lidí, migrantů přes LGBT komunitu až po osoby se zdravotním postižením. Otázkou ale je: Máme ty správné služby, které podporují jejich specifické potřeby? Zároveň v celé Evropě narůstají náklady na bydlení, je tedy nutné předcházet ohrožení rodin ztrátou bydlení. Máme na to ty správné postupy? To jsou jen některá z mnoha témat, která jsou v oblasti bezdomovectví v současné době aktuální, a s největší pravděpodobností budou i čím dál aktuálnější.

Cílem berlínské konference bylo všechny tyto problémy reflektovat a otevřít diskusi. Na konferenčních workshopech se tak objevovala témata jako Lidé bez domova z LGBT¹ komunity, jejichž počet je vý-

znamný. Tito lidé zároveň vyžadují specifický přístup. Jedná se obvykle o mladé lidi do 25 let, kteří skončili na ulici nejčastěji právě v důsledku své sexuální orientace (z důvodu nepochopení / odsouzení rodinou). A jak poznamenal přednášející Tim Sigsworth z Velké Británie: Mladí lidé by si neměli vybírat mezi bezpečným domovem a možností být tím, kým doopravdy jsou. Samotnou mě zajímalo, jak dalece se tato

problematika dotýká například obyvatel azylových domů. Malým průzkumem mezi účastníky konference (kteří se sjeli z 29 zemí) jsem dospěla k závěru, že se každý s touto problematikou již minimálně někdy potýkal (Českou republiku nevyjímaje).

Velkým tématem byl i nárůst počtu žen, jež skončily na ulici z důvodu předchozího týrání ze strany partnera. Rovněž tato skupina osob si žádá specifický přístup.

Berlínská konference se tak nesla v duchu nových přístupů, metod, komunikace,

ale i ověřování již „zajetých postupů“, jako je Housing first. Není tedy divu, že jeden z workshopů nesl název Homelessness: An old Problem With New Faces?²

» Z Valné hromady:

■ **Prezentována zpráva z roku 2017**

- Bezdomovectví je integrováno do EU Pillars of social Rights;
- Mezinárodní konference Gdaňsk;
- Publikace Overview of housing exclusion in Europe;
- Konec pracovních skupin (byly příliš statické), začalo se spolupracovat v clusterech (dynamičtější, se stejným rozpočtem);
- Kampaně: Be fair Europe.

■ **Prezentován program na rok 2018**

- Zaměření organizace (stejně jako doposud) na výzkum, publikaci časopisu apod.
- Představena změna, tzv. FEANTSA on tour (lepší propojení, zaměstnanci FEANTSA přijedou do členských zemí, kde se s členy setkají, a obráceně).
- Prezentováno založení Housing solutions platform (cílem je odpovědět na otázku Jaké mohou být možnosti řešení bezdomovectví?).
- Zaměření na propojení se zdravotním sektorem a vytvoření plánu pro strategickou spolupráci.
- Zaměření na témata migrace, bezdomovectví mladých, ženy, LGBT.

¹ Lesby, gayové, bisexuální a transgender osoby.

² Bezdomovectví: Starý problém s novou tváří?

Pat Sparrow: Technologie v péči jsou fascinující

Pat Sparrow je generální ředitelkou společnosti ACSA (Australská asociace péče o stárnutí) a inovátorkou v oblasti sociální politiky. Své odborné znalosti získala jak v oblasti politiky stárnutí, tak v oblasti péče o seniory, jak na národní, tak i lokální úrovni. Díky svým bohatým znalostem a zkušenostem z praxe je nejlepším vedoucím, jakého si ACSA může přát.

■ **Mgr. Veronika Hotová**, šéfredaktorka
Foto: Archiv AUSTRADE

Na konci května tohoto roku navštívila Pat Sparrow Českou republiku a ve svém programu si vyhradila den na to, aby se seznámila s českými sociálními službami, respektive aby se setkala s českými kolegy, kteří byli na návštěvě v Austrálii v březnu. Bylo pro nás ctí, že ve svém nabitém programu našla chvíli i pro poskytnutí rozhovoru pro časopis Sociální služby.

Můžete čtenářům představit vaši organizaci?

Naše organizace se jmenuje Aged & Community Services Australia, reprezentujeme neziskové organizace, a to jednak organizace poskytující péči seniorům v domácím prostředí, dále domovy pro seniory nebo tzv. komunitní vesničky (villages). Také zastupujeme zájmy na úrovni státu, tzn., že jsme partnerem nejen v legislativním procesu.

Co je tedy tou vaší „nejdůležitější“ činností?

Nejdůležitější činností je hájení zájmů našich členů na vládní úrovni a vedení diskuzí na aktuální témata v oblasti péče o seniory. Pořádáme ale samozřejmě konference, vyjednáváme s různými aktéry napříč systémem, vyvíjíme vědeckou činnost a mnoho dalších věcí.

Můžete víc přiblížit systém australských komunitních „vesniček“ pro seniory, který jste zmínila?

Jedná se o nezávislé bydlení, malé domy v jednom areálu, pro osoby, které už dál nechtějí bydlet na velkých místech, a tak žijí pospolu zde. V Austrálii takto žije cca 200 000 lidí.

Je to tedy v Austrálii oblíbený typ bydlení pro seniory?

Ano, nedá se říct nejoblíbenější, ale určitě oblíbený. Má své benefity. Někteří lidé chtějí zůstat ve svém domácím prostředí a potřebují jen některé pomocné aktivity, někteří již potřebují větší podporu, které se jim právě zde dostane.

Byla jsem velmi překvapená, že máte ministra pro stárnutí.

Je to poprvé, co máme ministra takto specificky pouze pro stárnutí (minister for aged care), ale již dlouhou dobu máme ministra zdravotnictví a stárnutí, který měl toto v gesci. Ministr, kterého teď máme pro stárnutí, je zároveň ministrem pro zdravotnictví domorodého obyvatelstva (a sám je senior i domorodec).¹

Jaké máte v sociálních službách v současnosti největší problémy?

Budu mluvit jen o oblasti péče o seniory. Nemáme dost pečovatелů a s jejich získáváním máme opravdu problémy. Zrovna dnes ráno jsme mluvili o tom, že máte hodně pracovníků ze zahraničí, například ze Slovenska či Ukrajiny. Budeme muset vyzkou-

šet podobný systém. Musíme také s vládou jednat o tom, kolik je potřeba kvalitních poskytovatelů, aby byly uspokojeny potřeby obyvatel, o úhradách této péče. Rozhodně je potřeba rozvíjet technologie za účelem zlepšení poskytování služeb, zejména domácí péče. Na domácí péči máme také opravdu dlouhý seznam čekatelů.

Vzhledem k nedávným mediálním kauzám je pro nás také velkým úkolem získat zpět důvěru, kterou jsme ztratili medializací špatné péče. To jsou některé z našich velkých výzev.

Mluvila jste o technologiích. Víte, že v Austrálii jsou na opravdu vysoké úrovni.

Technologie v péči jsou fascinující. Do budoucna je bude jednodušší využívat, protože budou čím dál levnější a dostupnější. Výzkumy v Austrálii jsou opravdu daleko například ve virtuální realitě, respektive v jejím využití při péči o osoby s demencí. Má to svůj význam, protože jsme multikulturní země. Měli jsme například muže z Itálie, který si velmi přál navštívit svůj domov, ale nebylo to již reálné. Ale právě virtuální realita mu to umožnila. Samozřejmě i „menší“ technologie jsou důležité a mají svůj velký význam zejména pro péči v domácím prostředí, ale i v péči rezidenční a v nemocnicích.

Jak se připravujete na stárnutí populace a raketový nárůst počtu osob s demencí?

Na vládní úrovni se setkává pracovní skupina, kde se mluví o této problematice, zapojen je i ministr. Diskutujeme o tom, co by se mělo udělat, co změnit, o kvalitě péče o osoby s demencí. Výstupy se předkládají vládě, a ta na základě nákladů, které s tím souvisejí, rozhodne, které věci se budou realizovat a v budoucnu podporovat. Finanční podpora rok od roku narůstá, ale stále není dostatečná.

Velkým tématem v Austrálii je domácí péče, po které je obrovská poptávka a její podpora má obrovský význam z mnoha hledisek. Máme Commonwealth Home Support Programme, jehož cílem je zachovat lidem co největší nezávislost, podporovat jejich silné stránky a schopnosti za účelem zůstat co nejdéle doma. Australská vláda řadu služeb dotuje, aby byly poplatky přiměřené a dostupné.

¹ Od roku 2017 je to Hon Ken Wyatt, pozn. red.

Jaký je sociální status australských pečovatелů? V České republice máme problém s nízkým financováním a společenským uznáním této profese.

V Austrálii je to úplně stejné.

Opravdu?

Opravdu. Máme registrované zdravotní sestry a pečovatele. Ti jinde dostanou stejné nebo lepší peníze za mnohem jednodušší práci, takže na trhu chybí. Je to něco, s čím se musíme vypořádat.

V Austrálii má obrovský význam neformální péče. Jak je podporovaná?

Víme, že pro to, aby člověk mohl zůstat doma, jsou neformální pečující velmi důležité. Máme systém podporujících služeb, ale samozřejmě i odlehčovacích, aby si pečující mohl odpočinout, když je to potřeba. Poskytujeme také finanční podporu apod., těch způsobů máme mnoho. Například i asociaci, která pomáhá pečujícím a hájí jejich zájmy, třeba rodin s postiženými dětmi.

V Evropě se rozmáhá trend domovů s nízkými kapacitami. Což znamená sice vyšší kvalitu, ale také vyšší náklady. Co preferuje Austrálie?

Máme nesoulad mezi tím, co lidé očekávají, když do domova pro seniory přicházejí, a reálnými zkušenostmi. Myslím, že některé domovy jsou spíše jako nemocnice s mnoha zdravotními sestrami. Je potřeba vést diskuzi s lidmi, co očekávají, co chtějí a co potřebují, co můžeme nabídnout, jestli individuální péči nebo nějakou kombinaci. S tím, že rezidenční péče v Austrálii je na opravdu dobré úrovni. Je třeba vést diskuzi o tom, jakou kvalitu lidé očekávají a jakou dostávají či je možné, aby dostávali.

Jak si představujete sociální služby například za 50 let?

Myslím, že v Austrálii budou mít lidé více na výběr, než mají nyní, a budou schopni za svůj výběr zaplatit. Více se budou využívat technologie, ale doufám, že se nezmění uznání profese pečovatелů, že bude mezilidský vztah pořád tak důležitý a bude technologiemi jen podporován.

Lidé také budou žít déle v domácím prostředí a budou v lepší zdravotní kondici, takže některé obytné komplexy skončí, nebudou už potřeba. Tak nějak to vidím.

Děkuji za rozhovor

ACSA (Aged & Community Services Australia)

ACSA (Australská asociace péče o stárnutí) je vrcholovým australským orgánem, který podporuje a hájí zájmy více než 700 církevních, charitativních a komunitních organizací poskytujících služby pro seniory v Austrálii. Poskytuje efektivní služby na místní úrovni prostřednictvím účinných vnitřních procesů a řízení, vede a podporuje své členy v poskytování kvalitních pobytových a komunitních služeb. Velmi zjednodušeně se dá říci, že ACSA, jejíž členové jsou považováni za světové lídry v péči o osoby s demencí a péči komunitní, je australským protějškem české Asociace poskytovatelů sociálních služeb.

INZERCE

FOREST-IN

KOMUNIKACE

Vstupujte do neformální komunikace s kolegy z různých koutů světa pomáhajících profesí.

PRACOVNÍ SKUPINY

Vytvořte řešitelskou skupinu (nebo vstupte do již existující) a pracujte společně na Vašem aktuálním tématu.

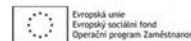
KALENDÁŘ UDÁLOSTÍ

Mějte přehled o tom, KDY a CO zajímavého se v našem regionu děje.

KNIHOVNA ODBORNÝCH TEXTŮ

Stahujte odborné publikace a materiály ulovené v moři internetu – pro inspiraci a Váš profesní růst.

**Jihočeský virtuální prostor
pro setkávání odborníků
pomáhajících profesí**

RAČTE VSTOUPIT

jste srdečně vítáni

 www.forest-in.cz

Kulatý stůl k problematice náhradní rodinné péče

Kulatý stůl k problematice náhradní rodinné péče uspořádala Asociace poskytovatelů sociálních služeb ve spolupráci s Ministerstvem práce a sociálních věcí (MPSV) dne 17. května v Praze právě na půdě MPSV. Kulatý stůl měl dva konkrétní cíle. První byl namířen směrem k MPSV, a to možnost otevřít otázky, které trápí pracovníky v terénu, a dát Ministerstvu zpětnou vazbu. Druhým cílem bylo nejen otázky a problémy otevřít, ale i vyslechnout řešení, záměry, názory a vize. Předsevezetím APSS pak bylo závěry formulovat a navrhnout další postup.

■ **Text: Mgr. Veronika Hotová,**
šéfredaktorka

Za APSS se kromě prezidenta Jiřího Horeckého zúčastnila také Lenka Šilhánková (ředitelka Podzámčí, agentury podpory rodiny a služeb, o. p. s.), jež má za APSS problematiku náhradní rodinné péče na starosti, a Petr Hanuš, ředitel odborných sekcí APSS.

Za MPSV se kulatého stolu zúčastnili zástupkyně ředitelky odboru ochrany práv dětí Hana Jamrichová a zaměstnanci oddělení ochrany práv dětí a náhradní rodinné péče Radek Šoustal a Zuzana Zárasová. V závěru jednání se připojila i náměstkyně pro řízení sekce správních činností a sociální politiky Jana Hanzlíková.

Z dalších účastníků to byli například právníčka Kanceláře veřejného ochránce práv, ředitel dětského domova, ředitelé a zaměstnanci doprovázejících organizací a sociální pracovníci nebo také zástupkyně Svazu měst a obcí ČR.

➤ Hlavními předem avizovanými tématy byly:

1. Role OSPOD a provázející organizace (kontrola – pomoc – kvalita).
- Větší sourozenecké skupiny (individuální posouzení umístění sourozenecké skupiny do NRP (např. nestabilní vazby,

věkový rozdíl...); státní příspěvek na výkon pěstounské péče u velkých sourozeneckých skupin a u dětí s velkou zátěží.

- Nedostatek pěstounů (nedostatečná kampaň, mýty).
- Příbuzenská pěstounská péče (zákon – schopnosti – míra připravenosti).

2. Nejednotnost systému (rozdíly ve formě příprav pěstounů a osvojitelů mezi jednotlivými kraji).

Vzhledem k obsaženosti jednotlivých témat nebylo možné všechna projednat. I z tohoto důvodu se bude další kulatý stůl k náhradní rodinné péči konat již v listopadu.

➤ Z podnětné diskuze vyplynulo několik závěrů:

1. V některých případech se stává, že OSPOD nepředává individuální plány a nespolečuje. Někdy se také tříští jeho role kontrolní a doprovázející.

- V případě nespolečuje ohledně IPOD trvat na napravení a obrátit se na nadřízeného, případně krajský úřad.
- Prosba o zařazení problematiky v rámci odborného periodika Svazu měst a obcí. Zvýšit osvětu jednak ze strany MPSV, jednak prostřednictvím odborných médií apod.

2. Bylo by vhodné regulovat síť doprovázejících organizací a časté přechody

pěstounů mezi nimi, neboť někteří pěstouni hledají možnost, jak se vyhnout povinností / nepříjemnostem, a doprovázející organizace jsou na pěstounech závislé. Pěstouni někdy přecházejí k jiné doprovázející organizaci nikoli z důvodu, že hledají kvalitnější péči, ale proto, že hledají takovou organizaci, která je nebude příliš „obtěžovat“.

- Problematika si žádá obsáhlejší diskuzi a zvážení možností řešení (zda by pozitiva převýšila negativa). Nebyli by pak pěstouni nuceni zůstat u organizace půl roku, ačkoliv by tam nebyli spokojeni? Na druhou stranu podobný systém mají zdravotní pojišťovny a funguje. Podrobněji se tématu věnuje zářijové číslo časopisu Listy sociální práce (článek Neopotřebujeme při doprovázení pěstounů regulace? Autor Zdeněk Kašpárek).

3. Neexistující definice toho, co vlastně doprovázení je, a absence základních parametrů.

- Stanovisko, metodický pokyn, doporučený postup či jakákoliv další forma.

4. Poslanci pravidelně diskutují o tom, zda nezkrátit či dokonce neodejmout příspěvek na pěstounskou péči. Důvodem je nedostatek informací.

- APSS bude iniciovat seminář na půdě Poslanecké sněmovny na téma doprovázející organizace. Dobrá a špatná praxe, edukace.

5. Rozdělení pěstounské a příbuzenské péče. Příbuzenská pěstounská péče by měla být určována tam, kde nelze po rodičích vymáhat výživné. Bohužel dochází ke zneužívání. Příbuzný také neprochází přípravou na péči. Na příbuzné se kladou jiné požadavky, menší, jelikož biologická rodina má vždy přednost.

- Návrh na vyvolání odborné diskuze o vyjmutí příbuzenské péče z péče pěstounské.

6. Pokračování v odborné diskuzi na příštím kulatém stole (nedostatek pěstounů, návrh novely zákona o sociálních službách, výše příspěvku apod.).

Na stránkách časopisu budete pravidelně nacházet informace z oblasti náhradní rodinné péče, v prosincovém čísle časopisu pak najdete reportáž z listopadového Kulatého stolu k problematice náhradní rodinné péče II.

Kulatý stůl

Investice do sociálních služeb

Dne 25. června se na Ministerstvu práce a sociálních věcí konal kulatý stůl k investicím do sociálních služeb, který pořádala Asociace poskytovatelů sociálních služeb (APSS ČR) a Evropská asociace poskytovatelů sociálních služeb pro osoby se zdravotním postižením (EASPD). Kulatého stolu se zúčastnil za APSS ČR její prezident Jiří Horecký, za EASPD Thomas Bignal, Evropskou investiční banku zastupovala Hana Nylander Kaloudová, Odborový svaz zdravotnictví a sociální péče ČR (OSZSP ČR) jeho předsedkyně Dagmar Žitníková a nechyběli ani ředitel Centra zdravotně-sociálních studií CEVRO Institutu Milan Cabrnoch a zástupci MPSV ČR.

■ **Text: Mgr. Veronika Hotová,**
šéfredaktorka

Investice do sociálních služeb nejsou pouze tématem na evropské úrovni, ale samozřejmě i tématem v České republice. Aktuální jsou nejen proto, že budeme potřebovat investovat do zvýšení kapacit sociálních služeb, a to na stavbu nových zařízení, ale i investice do renovací a rekonstrukcí. Jedná se o jediný sektor, který – ačkoliv je závislý na veřejných rozpočtech – výrazně narostl. Jak říká Jiří Horecký, každé euro, které investujeme do sociálních služeb, se vrátí ve dvojnásobku až čtyřnásobku.

APSS ČR se chce investicím do sociálních služeb věnovat dlouhodoběji, a proto je spolu s EASPD, Českou Spořitelnou a CEVRO Institutem partnerem projektu na téma inkluzivní investice do sociální péče. Hlavním cílem projektu bude podpora spolupráce mezi investory a poskytovateli sociálních služeb. Projekt se rozběhne na začátku roku 2019.

V červnu byla také zveřejněna tisková zpráva o tom, že Evropský investiční fond a Erste Group podepsaly společnou dohodu o investici 1,25 miliard Kč do 6 států (Česká republika, Rakousko, Maďarsko, Chorvatsko, Rumunsko, Slovinsko).

David Pospíšil, ředitel odboru sociálních služeb, sociální práce a sociálního bydlení MPSV ČR, k investicím řekl: „Investice do sociálních služeb jsou pro MPSV velmi důležitou oblastí, nicméně v letošním roce je do investic do sociálních služeb alokováno 0 Kč, a to z toho důvodu, že při schvalování státního rozpočtu se poslanci a poslankyně zaměřili spíše na podporu provozních nákladů souvisejících s růstem platů a mezd a na investice do sociálních služeb již nezbyly finanční prostředky. Nicméně poptávka je vysoká. Rád bych zmínil, že díky podpoře investic z Evropské unie či národních zdrojů se povedla spousta věcí. Začínají vznikat i zcela specifické sociální služby, například pro autisty či osoby s roztroušenou sklerózou. Čeká nás v tomto sektoru mnoho výzev.“

Thomas Bignal se zaměřil na problematiku investic více z evropského pohledu. Jak podotkl, situace se liší stát od státu, ale globálně se dá říct, že ve financování v oblasti sociálních služeb jsou obrovské mezeře všude. Důležité je, aby všechny členské země navzájem komunikovaly a pomohly vymyslet strategii, jako tyto problémy řešit. Granty jsou samozřejmě důležité, ale důležité je také zaměřit se na úvěry a půjčky pro tento sektor. Proto je vhodné pořádat právě takové akce, jako je tento kulatý stůl. Významný je Evropský investiční plán, který má za cíl umožnit investice jak do veřejného, tak privátního sektoru. Cílem je zajistit, aby sektor sociálních služeb získal k těmto financím přístup. Posléze se Thomas Bignal zaměřil primárně na Evropský fond pro strategické investice.

Hana Nylander Kaloudová představila Evropskou investiční banku (banka Evropské unie). Akcionáři banky je 28 členských států, jedná se tedy o největší investiční banku na světě. Tvorba cen se odvíjí od administrativních nákladů a riskové marže, nikoliv od profit marže (proto je nejlevnější). Prioritními sektory je zdravotnictví, doprava, energie, municipální infrastruktura apod. Pro Evropskou investiční banku je pro investování nezbytné, aby byl projekt součástí plánu (Národní strategie,

regionální plán, městský plán atd.). Banka je ochotna spolupodpořit projekty, které by pro ni byly spolufinancovatelné.

Antonín Shejbal z oddělení financování sociálních služeb MPSV představil Investiční program MPSV v oblasti sociálních služeb, Milan Cabrnoch hovořil o sociálních službách jako příležitosti ke změně. Zdůraznil proměny společnosti (dožívání se vyššího věku, vyšší vzdělanost, lepší přístup k informacím, ...). Systematické investice do sociálních služeb dle něj chybí. Jsou jednotlivci, skupiny, kteří sice mají prostředky na investice, ale nemají k tomu vhodné prostředí, očekávají totiž logicky návratnost prostředků. Z tohoto důvodu raději nakonec investují do jiných oblastí. Je potřeba situaci změnit a nalézt cestu, jak dát větší smysluplnost cenovým regulacím tak, aby byla současně zajištěna dostupnost pro nejchudší, ale i pro ty, kteří mají prostředky na „lepší“ sociální službu. Je potřeba otevřít sociální služby soukromým investicím a trvat na rovném postavení před zákonem (a tedy i přístupu ke zdrojům) pro všechny poskytovatele bez ohledu na jejich právní formu.

Dagmar Žitníková vystoupila s přednáškou „Spokojený, respektovaný a motivovaný pracovník je nejlepší investice do sociálních služeb“, kde upozornila na obtížnost práce lidí pracujících v sociálních službách, jež nekoresponduje s finanční odměnou za jejich práci. OSZSP ČR by byl rád, aby péče o zaměstnance byla větší a aby se management zabýval potřebami jednotlivých zaměstnanců.

„Důležité je, abychom sociální služby vnímali jako investici, nikoliv jako náklady. Současná finanční nepředvídatelnost je špatnou cestou. Pokusím se přijít s nějakými návrhy řešení, ale realizace je už samozřejmě na vás. Když nebudete investovat do zlepšení služeb teď, bude to do budoucna stát desetkrát tolik. Velmi důležitý je proaktivní přístup,“ zakončil jednání Thomas Bignal z EASPD.

With the financial support of the European Union
Programme for Employment and Social Innovation
“EaSI” (2014-2020)

Prezentace jednotlivých přednášejících najdou členové APSS tradičně na Intranetu (www.apsscr.cz).

Řízení ženského kolektivu

aneb Jak se domluvit mezi muži a ženami

2. díl

Specifika řízení ženského kolektivu

V předchozím dílu jsme se pokusili naznačit, čím se liší chování mužů a žen a jak se to projevuje v rámci rolí v sociálních službách. Dále pak i to, jaké zákonitosti platí při týmové spolupráci a jak ji lze z pozice vedoucího ovlivňovat ve prospěch očekávaných cílů a výstupů.

Do dnešního dílu jsme si ponechali otázku samotného řízení a role manažera či leadera.

■ **Text: PaedDr. Vladimír Šik, Ph.D.,**
FUTURUM – Privátní poradenské
centrum orientované na supervizi,
vzdělávání, poradenství pro rodiny
a pěstouny, psychoterapii a mediaci,
lektor Institutu vzdělávání APSS ČR

Na začátku této části bych chtěl podotknout, že si v žádném případě nedělám ambice suplovat nějakou odbornou studii o managementu genderových rolí. Na vymezeném prostoru chci k tématu, převážně ze své supervizní praxe, přinést několik postřehů a námětů, jak se v této oblasti pohybovat.

Již jsme zmínili, že pracovníkům nelze obecně přisuzovat nějaké nálepky jen dle toho, zda s nadsázkou řečeno „nosí pouze kalhoty, nebo také sukni“. Individuální osobnostní charakteristiky mnohdy vykazují jiné chování, než bychom obecně přisuzovali danému pohlaví. Každopádně se však v kolektivech složených převážně z žen objevují určité charakteristiky, které je dobré vzít při řízení v úvahu. To ale neznamená ztotožnit se s popularizačními internetovými články s názvy jako *Peklo jménem ženský kolektiv, 8 důvodů, proč je práce v ženském kolektivu horší než v drůbežárnách u pásu* nebo *Ženský kolektiv: nástrahy, zákonitosti, které na tudy nepochopíte*. Typické je ale to, že ženy jsou zvyklé více komunikovat; na rozdíl od mužů vše více rozebírají, zabývají se široce i (pro nás muže) nepodstatnými detaily a součástí jejich komunikace jsou ve větší míře vyjadřované pocity a emoce. U mužů naopak převažuje jednodušší myšlení, snaha vybrat a zabývat se jedním problémem, najít jeho řešení a jít od něj pryč. Nejen z těchto základních důvodů je tak výhodnější, když jsou v týmu, byť nevyváženě, zastoupena obě pohlaví.

Americkému psychologovi Paulu Watzlavickovi je připisován výrok, že „informace vyslaná není nikdy stejná jako informace přijatá“. Z toho lze z hlediska teorie řízení a psychologie komunikace vyvodit dva závěry.

- První říká, že čím je předávaná informace složitější a méně strukturovaná, tím je větší pravděpodobnost jejího zkreslení.
- A druhá, že toto zkreslení naroste tím více, čím je složitější cesta od zdroje k jejímu koncovému adresátovi.

V praxi to znamená požadavek, aby zvláště vertikální komunikace v organizaci byla propracovaná tak, aby informace od jakéhokoli článku a úrovně vedení byly jasně formulované a jejich předávání pokud možno jednodušší. Strategie typu, že se informace z porady vedení dostává až k pracovníkům přímé péče postupně přes vedoucí sociální služby, vedoucí oddělení a koordinátory, zákonitě vede k různým zkreslením, zjednodušením a individuálním interpretacím.

Nutné také je, aby komunikace fungovala oběma směry. Vezmu-li jako příklad pobytové sociální služby, je velmi důležité, aby pracovníci přímé péče průběžně přinášeli svým přímým nadřízeným informace jak o změnách zdravotního a psychického stavu uživatelů služeb, tak i náměty ke zlepšení celého procesu. Důvodem je skutečnost, že jsou s uživateli v kontaktu prakticky celý den, a i když jsou jejich kompetence (např. ve zdravotní oblasti) omezené, jsou schopni zaznamenat a včas zdravotnímu

personálu signalizovat změny jejich stavu. Na druhou stranu často opakovaný mýtus, že pracovníci přímé péče nesmějí vědět nic o zdravotní diagnóze uživatelů služeb, ve správném výkladu znamená, že sice nepotřebují znát diagnózu, ale měli by vědět o zdravotním stavu klienta vše, co jim pomůže k tomu, aby s ním mohli co nejefektivněji individuálně pracovat. To znamená např. možné projevy jeho nemoci, důsledky změn medikace na jeho stav nebo různá omezení. Zanedbání této zásady může v extrémním případě vést dokonce až k úmrtí klienta, když např. oddělení nedostane včas přesné informace o omezení v oblasti podávání pevné stravy a klient se pak zadusí rohlíkem podaným v dobré víře personálem.

Výše uvedené by mohlo evokovat názor, že nejefektivnější způsob řízení je, když vedoucí nebo ředitel organizace řídí přímo vše. To ale v rámci sociálních služeb nejen není možné, ale ani efektivní. Zvláště v týmech s převahou žen, kde se od manažera očekává aktivní naslouchání a respekt

Typické je ale to, že ženy jsou zvyklé více komunikovat; na rozdíl od mužů vše více rozebírají, zabývají se široce i (pro nás muže) nepodstatnými detaily a součástí jejich komunikace jsou ve větší míře vyjadřované pocity a emoce.

Pro řízení lidí je kromě obecně získaných kompetencí potřeba mít také určitý talent a předpoklady.

k určitým odlišnostem ženského přístupu k problémům, je vhodné rozdělit zaměstnance pod přímé řízení malých týmů ve velikosti do cca 12 osob. Menší tým je schopen lépe absorbovat názory a podněty k pracovnímu procesu, umožňuje individuální přístup vedoucího k jednotlivcům, komunikaci *tváří v tvář* a vzájemnou znalost. Tým je tak i relativně bezpečný k vzájemnému vyjadřování kritiky. Menší týmy také nabízejí menší prostor ke vzniku již zmíněných skupinek a znesvářených koalic. Praxe potvrzuje, že na oddělení pracovnice o problémech často aktivně diskutují, ale na poradě celé organizace (kde je několikanásobný počet zúčastněných) nikdo nemluví a náměty se neobjeví. To znamená, že jako efektivnější se jeví malé týmy, tvořené buď na základě profesní role, nebo provozního úseku, samostatně řízené vedoucím s určitou přímou kompetencí a jasnou pravomocí. Tito vedoucí by pak měli tvořit společně další článek řízení, který je již součástí strategického vedení organizace.

Pro řízení lidí je kromě obecně získaných kompetencí potřeba mít také určitý talent a předpoklady. Možná zde někteří čtenáři čekají odpověď na otázku, jak řídit ženský kolektiv z pozice ženy, nebo naopak z pozice muže. Studie údajně prokázaly, že se ženy manažerky na rozdíl od mužů rozhodují pomaleji a uvážlivěji a muži zase opro-

ti ženám více riskují (např. ve strategickém plánování). Osobně se domnívám, že i v tomto ohledu hraje větší roli než gender otázka samotná osobnost jedince. Manažer by tak měl brát v úvahu vlastní individuální nastavení. Odborné knihy v tomto ohledu nabízejí řadu nástrojů, jak si ověřit, zda jste typ více orientovaný na lidi a jejich spokojenost, nebo spíše na měřitelné výkové parametry. Orientace vedoucího na spokojenost personálu je v oblasti sociálních služeb oceňovaná mnohem více než finanční odměna za přesčasy. Ženy v sociálních službách bývají oproti průměru ještě více orientované na mezilidské vztahy a pomáhání. Tento rys osobnosti znamená, že i při své pracovní roli mají stále na zřeteli i své vlastní vztahy, děti a rodinu. To predikuje potřebu, aby byly tyto jejich preference brány v úvahu a přiměřeně respektovány. Pro ženy je harmonické a fungující rodinné zázemí obrovským zdrojem energie a nástrojem prevence syndromu vyhoření. Naopak pracovnice vystresovaná tím, že má doma nemocné dítě, o které se kvůli nedostatku personálu a nutnosti být v práci nemůže doma v klidu postarat, představuje významné riziko momentální emocionální nestability, a tím potenciální zdroj chybných úkonů a rozhodnutí.

Dalším aspektem z hlediska rozdílného přístupu a řízení týmů je profesní zralost jednotlivých pracovníků. Se zvýšením mezd se sice situace v sociálních službách v ČR částečně stabilizovala, ale srovnatelná výše mzdy pracovnice přímé péče s prodáváčkou v supermarketu, při nesrovnatelné náročnosti práce a psychické zátěži, stále přináší v pomáhajících profesích značnou fluktuaci. Nový zaměstnanec bez absolvovaného kvalifikačního kurzu a zkušenosti ze sociální oblasti potřebuje úplně jiný přístup než zkušený praktik s mnohaletou praxí. Profesně nezralý pracovník vyžaduje přímé a průběžné vedení zaměřené na podporu, učení se novým věcem a získávání potřebných kompetencí. Potřebuje pozitivní zpětnou vazbu na to, co zvládá dobře, a citlivé vedení v situacích, kdy je potřeba dělat práci jinak. Nesmí mít obavu aktivně konzultovat řešení při vlastní nejistotě i provozních problémech s nadřízeným nebo týmem, s perspektivou získání potřebné jistoty v dovednostech. Kritizovat v prvních týdnech nedostatky, které nezralý pracovník nemůže zatím úplně eliminovat, je neproduktivní. Naopak řízení pracovníků zralých a kompetentních pracovníků by nemělo být o stálé kontrole a dohledu. Pokud je to možné, je dobré na ně delegovat dlouhodobější a komplexnější úkoly, dát jim důvěru a zodpovědnost. Ale i jim dávat průběžné zpětnou vazbu a motivační hodnocení. Zkušené leadery samozřejmě

nyní napadne třetí kategorie zaměstnanců, kterými jsou mnohaletí zkušení praktici, kteří často odmítají nově zaváděné změny v oblasti sociálních služeb, jako je její transformace, humanizace, deinstitucionalizace a další. Poznáme je obvykle tak, že k probíhajícím změnám přistupují s řadou důvodů, proč to nepůjde, a argumenty, *proč měnit to, co roky funguje, a to už tu všechno bylo a bylo to na nic*. Zde se osvědčuje rozdělit tyto „praktiky“ do týmů s různou mírou nastavení k probíhajícím změnám, aby neměli možnost tvořit negativistické koalice.

V předchozím textu jsem se také zmínil o „spokojenosti pracovníka“. Říká se: *spokojený pracovník rovná se spokojený klient*. Míra spokojenosti pracovníka logicky odpovídá míře naplnění jeho individuálního očekávání od vykonávané práce a role. V této souvislosti si dovoluji nabídnout ještě jeden nástroj, který umožňuje zmapovat individuální nastavení jednotlivců, ale i stav týmu, a pochopit děje, které se v něm odehrávají. Je jím poměrně známá, na internetu lehce dohledatelná a v základu i běžně interpretovatelná technika „Týmových rolí M. Belbina“, vycházející z poznatků stejnojmenného autora, který se stal známým výzkumy v oblasti týmové práce a především rozdíly mezi úspěšnými a neúspěšnými týmy. Technika mapuje individuální osobnostní preference jednotlivce v souboru devíti různých týmových rolí, kde každá z nich je charakterizovaná silnými stránkami, ale i přípustnými slabiny. Výsledky pak neukazují pouze individuální přednastavení a naplněnost potřeb jednotlivce, ale umožňují hlavně interpretaci týmového profilu. To znamená role, které má tým obsazené, které postrádá, z čeho plynou v týmu konflikty nebo co teoreticky brání v úspěchu. Pro úplnost dodávám, že z mých zkušeností s technikou pracují mnohdy supervizoři, takže se lze s objednávkou využití techniky obrátit i na ně.

Co říci na závěr. Miniseriál určitě nezodpověděl řadu dalších otázek a proměnných, které se k této problematice váží. Pravděpodobně se však nejspíš shodneme na tom, že jedním ze základních nástrojů řízení je propracovaná obousměrná komunikace a výměna informací v celé organizaci. Pokud máte k tématu nějaké náměty, zvete vás k diskusi nebo na setkání při odborných seminářích pořádaných Institutem vzdělávání APSS ČR pod názvem Řízení ženského kolektivu v sociálních službách.

Poznámka: Omlouvám se čtenářům za střídání označování mužského a ženského rodu rolí v textu, důvodem je snaha udržet určitou genderovou vyváženost v kontextu publikované problematiky.

Komunikace v obrazech

Další unikátní kurz APSS ČR

Péče o člověka s demencí s sebou přináší svá úskalí, ať už probíhá v domácím, nebo institucionálním prostředí. Jak rodinní pečovatelé, tak i profesionálové se mohou setkat se situacemi, které jsou pro ně náročné a obtížné řešitelné. Základním předpokladem k přiblížení se vnitřnímu světu člověka s demencí je schopnost vcítit se a komunikovat s ním, a to i přesto, že mezi pečovateli jak ve formální, tak i neformální péči stále přetrvává názor, že komunikovat s člověkem s demencí je nemožné. Tento názor je však zcela chybný a může zásadně ovlivnit náš přístup k člověku s demencí.

■ **Text: Mgr. Bc. Andrea Tajanovská, DiS.,**
vývoj nových vzdělávacích programů
Institutu vzdělávání APSS ČR

Demence postihuje v současné době asi 50 milionů lidí na celém světě. Podle všech předpokladů bude toto číslo v roce 2050 téměř trojnásobné. V letošním roce se stává demence nemocí bilionů dolarů či eur a je nejdražší nemocí 21. století. Stává se tak nejen výrazným zdravotním či sociálním problémem, ale i problémem ekonomickým. Obzvláště pak Alzheimerova choroba je jedním z nejčastějších onemocnění a v západním světě patří mezi pět hlavních příčin úmrtí. Lidé s demencí jsou a budou jednou z nejpočetnějších cílových skupin zdravotnictví i sociálních služeb. Vyžadují individuální a specifický přístup ze strany pečujícího, bez ohledu na to, zda jde o profesionálního, či neformálního pečovatele.

Komunikace, navazování kontaktů a důvěrného vztahu mezi pečujícími a osobami žijícími s demencí jsou základem kvalitní péče a oboustranného vztahu. Nežádka komunikace pečovatele k nemocnému ani „nedorazí“, obzvláště, je-li vysílána z dál-

ky, mimo jeho zorné pole a není dostatečně srozumitelná. Komunikace se navíc neomezuje jen na rozhovor, vyprávění, sdělování nebo přijímání informací, ale zahrnuje vše, co člověk činí a jak to činí. Správná komunikace je nezbytným předpokladem pro rozpoznávání a uspokojování potřeb člověka s demencí, pro jeho spokojený a kvalitní život, stejně tak jako pro dobrou a přínosnou spolupráci pečovatele s rodinou či blízkými

**Komunikace, navazování
kontaktů a důvěrného
vztahu mezi pečujícími
a osobami žijícími s demencí
jsou základem kvalitní péče
a oboustranného vztahu.**

člověka s demencí. Pokud pečujícímu záleží na kvalitě života nemocného, jsou komunikace a navazování kontaktu velmi důležité.

Přesto pečující personál v sociálních službách stále dostatečně nechápe důsledky demence na kognitivní funkce mozku, mezi které patří právě komunikace, ale i orientace, paměť a sociální interakce. To vše může mít vliv právě na kvalitu interakce mezi pečujícím a klientem. V důsledku toho pečovatel často klienta vyhodnotí jako nekomunikujícího a nespolečného.

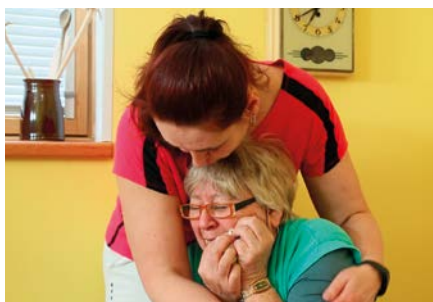
„Na tuto skutečnost dlouhodobě a pravidelně reaguje Asociace poskytovatelů sociálních služeb prostřednictvím akreditovaných seminářů Institutu vzdělávání APSS ČR. Každoročně rozšiřujeme portfolio více než stovky vzdělávacích programů o kurzy zaměřené právě na péči o osoby s demencí. Tomuto tématu se velmi často věnujeme prostřednictvím našich unikátních seminářů, protože máme zkušenosti a velmi pozitivní ohlasy od absolventů, že zvolená výuková metoda prostřednictvím instruktážních filmů, interaktivní formy výuky a aktivní zpětná vazba našich lektorů s účastníky je nejpřínosnější,“ uvedla Alice Švehlová, ředitelka APSS ČR, s tím, že horkou novinkou mezi unikátními kurzy institutu vzdělávání je Komunikace v obrazech se zaměřením na péči o osoby s demencí.

K řadě komunikačních přešlapů stejně jako ke stigmatizaci takzvaně problémového uživatele však dochází nejčastěji ze strany nedostatečně odborně vybaveného personálu. „Právě proto se Asociace prostřednictvím mnoha vzdělávacích programů celoživotního vzdělávání snaží podporovat poskytovatele při erudici personálu v oblasti komunikace s lidmi s demencí a podílet se tak na zvyšování kvality sociálních služeb,“ dodala Alice Švehlová.

Všeobecně se ví, že za nespokojeností uživatele stojí nevhodně zvolený přístup pečujícího personálu. V rámci akreditovaného osmihodinového kurzu se absolvent seznámí s praktickou komunikací s osobami s demencí, a to ve všech třech složkách – verbální, neverbální i paraverbální. Osvojí si takové techniky, které podpoří sociální interakci s člověkem s demencí, obzvláště pak v té fázi demence, kdy uživatel přestává rozumět slovům. „Kurz je určen pro profesionální pečovatele v pobytových, terénních i ambulantních sociálních službách, ale je vhodný i pro pečovatele neformální. Účelem kurzu je zabývat se častými komunikačními situacemi,

do kterých se pečovatelé dostávají. Vedle teoretické části účastníci pracují s osvědčenými instruktážními filmy simulujícími komunikační situace pečovatele s klientem. Máme velmi pozitivní zpětné vazby na všechny naše unikátní semináře, protože je pro absolventy přínosná nejen zvolená výuková metoda, ale i vysoký poměr individuální i týmové spolupráce v rámci kurzu," upřesnila ředitelka APSS ČR.

Seminář Komunikace v obrazech bude distribuován především jako unikátní kurz na klíč, zájemci se však mohou těšit i na několik otevřených kurzů v Praze, Táboře, Brně a Ostravě. Co všechno absolventi mohou očekávat? Přestože je součástí kurzu plejáda instruktážních filmů, jejichž scénář velmi často psal sám život, získají účastníci i dostatečné množství teoretických znalostí. Skladba semináře je jiná než například u předešlé Demence v obrazech nebo Etiky v obrazech. Teorie jde ruku v ruce s praxí po celou dobu semináře. Pět modulů je

zaměřených na verbální, neverbální a paraverbální komunikaci s osobou s demencí a chyby, kterých se může pečovatel dopouštět, lektoři také věnují dostatek pozornosti

komunikaci a přístupům k neklidným osobám s demencí, více se zaměří na práci se získanými informacemi o osobách s demencí a vedení rozhovoru s nimi.

„V oblasti komunikace s osobou s demencí stále chybí v sociálních službách, ale i v domácí péči dostatek porozumění ze strany pečujících, a to s ohledem na biografii klienta,

aktuální situaci, kvalitu života, stupeň demence a prostředí, ve kterém k interakci dochází. Stále chybí individuální a na klienta zaměřený a především vhodně zvolený přístup. Často dochází ze strany personálu k zahlcování klienta informacemi, jeho infantilizaci či familiárnímu chování. Personál využívá cizích nebo nesrozumitelných slov, planého utěšování a zlehčování situace, spěchá na člověka s demencí a neohledňuje výjimečnosti komunikace s ním," říká A. Švehlová s tím, že odstraňovat komunikační chyby pomůže účastníkům právě kurz Komunikace v obrazech. Absolvent je poté schopen pracovat se všemi složkami komunikace v různých situacích a interakcích s uživatelem, umí se vyvarovat chyb. Získá řadu podnětných informací pro svůj profesní růst a navíc bude moci provést zpětnou vazbu sám sobě, zda při každodenní péči o člověka s demencí postupuje správně, naslouchá jeho podnětům a umí s nimi pracovat. Získá praktické zkušenosti pro každodenní péči o klienta.

Více informací o tomto akreditovaném kurzu na www.institutvzdelavani.cz, případně si kurz můžete objednat pro vaše zařízení „na klíč“ na adrese institut@apsscr.cz.

Institut
vzdělávání APSS ČR
Vás zve na seminář
**Komunikace
v obrazech,**
jenž se bude konat
5. 12. v Praze
www.institutvzdelavani.cz

INZERCE

Horká hruška

s rebarborou a echinaceou

Vyzkoušejte naši horkou novinku s obsahem sušené ovocné šťávy z **hrušky** a **rebarbory** a extraktem z **echinacey**.

TIP: Vyzkoušejte také **Zimní punč** s obsahem dýňové šťávy.

Loajalita zaměstnance

Žádný český právní předpis nezná pojem „loajalita“, zákoník práce nezná pojem „loajalita zaměstnance“. Přitom loajalita zaměstnanců je bezesporu významným prvkem, který ovlivňuje firemní kulturu a vnitřní stabilitu každé organizace zaměstnavatele, zaslouží si proto odpovídající pozornost.

■ **Text: JUDr. Vladimír Hort,**
právník, lektor Institutu
vzdělávání APSS ČR

W ikipédie uvádí, že loajalita (z franc. *loyauté* a z lat. *legalitas*, zákonnost) v nejširším slova smyslu znamená věrnost, praktickou ochotu jednotlivce či skupiny osob dodržovat závazky vůči osobě nadřízené, vůči organizaci, instituci nebo i přesvědčení. Význam slova „loajalita“ uváděný v různých encyklopediích souvisí s věrností, ale také s oddaností a určitou dobrovolnou podřízeností. Nepochybně také zahrnuje dodržování slibů a dohod, spolehlivost ve vztazích s partnery či spolupracovníky.

Pojem „loajalita zaměstnance“ je nezbytné obecně chápat především jako souhrn právních povinností zaměstnance ve vztahu k zaměstnavateli tak, jak je uvádí ustanovení § 301 písm. d) zákoníku práce (dále jen „ZP“), tj. mj. povinnost *nejednat v rozporu s oprávněnými zájmy zaměstnavatele*. Jde o požadavek na určitou úroveň kvality chování zaměstnance. Zákoník práce zde ukládá zaměstnanci, aby celým svým chováním v souvislosti s pracovním vztahem nezpůsoboval zaměstnavateli škodu, ať už majetkovou, nebo morální.

Zaměstnanec je podle § 249 odst. 1 ZP povinen vždy si počínat tak, aby nedocházelo k majetkové újmě (tj. škodě), nemajetkové újmě ani k bezdůvodnému obohacení. Za nemajetkovou újmu je v obecném pojetí možné považovat jakoukoli újmu, která pro poškozeného neznamena příjmu ztrátu na majetku. Typicky se jedná o zásah do zdraví, cti, soukromí osoby, dobrého jména zaměstnavatele apod. Tuto povinnost má zaměstnanec nejenom vůči zaměstnavateli, ale také vůči každé jiné fyzické či právnické osobě. V témže ustanovení se dále uvádí, že zaměstnanec je povinen upozornit nadřízeného

vedoucího zaměstnance na hrozící škodu či nemajetkovou újmu. Dokonce je-li k odvrácení hrozící škody neodkladně třeba zákroku, je zaměstnanec povinen zakročit, pokud mu v tom nebrání důležitá okolnost nebo pokud by tímto zákrokem vystavil vážnému ohrožení sebe či jiné zaměstnance, popř. osoby blízké (§ 249/2 ZP).

Jedním z ústavních práv je ovšem svoboda projevu, upravená v čl. 17 Listiny základních práv a svobod (dále jen Listina). Každý má dle něho právo vyjadřovat své názory slovem, písmem, tiskem, obrazem nebo jiným způsobem. Platí to v neomezeném rozsahu také v pracovně-právních vztazích? Může zaměstnanec kritizovat zaměstnavatele bez jakéhokoliv omezení? Nebo naopak je právem zaměstnance pouze „držet ústa a krok“? Jaký je vztah tohoto ústavního práva a povinností zaměstnance nejednat v rozporu s oprávněnými zájmy zaměstnavatele, uvedené v § 301 písm. d) zákoníku práce?

Zákoník práce neobsahuje žádný návod či kritéria posuzování toho, co je v této souvislosti možné považovat za oprávněné, a co za neoprávněné, co je ještě ústavně konformní, a co již ne.

Jako vodítko k posuzování jednotlivých konkrétních jednání zaměstnance, které se jeví jako ne zcela loajální vůči zaměstnavateli, může sloužit řada rozhodnutí soudů, včetně Ústavního soudu ČR (viz např. nálezy ÚS ze dne 23. března 2010, sp. zn. I. ÚS 1990/08) a také Evropského soudu pro lidská práva (viz např. rozhodnutí ze dne 29. 2. 2000 ve věci Fuentes Bobo proti Španělsku). Uvedené nálezy je možné bez obtíží vyhledat na internetu. Tyto soudy vyslovily právní názor, že **kritika zaměstnance na adresu zaměstnavatele je vzhledem k významu svobody slova zásadně přípustná** a její omezení lze ospravedlnit jen kvalifikovanými okolnostmi. Platí také, že svoboda projevu je zásadní hodnotou, která nesnese ledajaká omezení. V praxi však zejména platí, že **korektní vztah**

mezi zaměstnancem a zaměstnavatelem je zásadní pro fungování organizace zaměstnavatele, a tedy výhodný pro obě strany. Zaměstnanec musí poslouchat pokyny svého zaměstnavatele a hájit jeho zájmy, nemůže však být nucen v případě oprávněných pochyb úplně rezignovat na jakákoliv slova o jednání svého zaměstnavatele či svého nadřízeného.

V případě kritiky ze strany zaměstnance musí zaměstnavatel před vyvozením ev. pracovně-právních důsledků v první řadě posoudit, zda se jedná o kritiku tzv. oprávněnou, nebo neoprávněnou. To není zrovna věc prostá a vyžaduje určitý nadhled a odosobnění zaměstnavatele, zejména pokud se jej kritika osobně dotýká. Půjde-li o oprávněnou kritiku zaměstnavatele, pak není za její obsah možné zaměstnance postihovat. Ústavní soud ve svém usnesení ze dne 17. 12. 2013 sp. zn. III. ÚS 3066/11 uvedl, „že při hodnocení konkrétního výroku je nutné odlišit, jestli se jedná o **skutkové tvrzení**, nebo o **hodnotící soud** převším z toho důvodu, že podmínky kladené na přípustnost každé z těchto kategorií se liší. Presumpcí dovolené kritiky je chráněn toliko hodnotící úsudek, nikoli tvrzení faktů, která v míře, v níž sloužila za základ kritiky, musí naopak důkazně prokazovat kritik sám. I ve vztahu k hodnotícímu soudu (aby nevybočil z mezí ústavnosti) je však regulérním požadavkem, aby „měl určitý základ“, neboť „bez jakéhokoliv faktického podkladu může být hodnotový soud přehnaný“.

Půjde-li o neoprávněnou kritiku zaměstnavatele, bude to znamenat porušení povinností zaměstnance, s možným důsledkem rozvázání pracovního poměru výpovědí dle § 52 písm. g) ZP, ev. okamžitým zrušením pracovního poměru dle § 55 odst. 1, písm. b) ZP. Při posuzování přípustnosti omezení práva na svobodu projevu zaměstnance v pracovně-právním vztahu

a z toho vyplývajících důsledků je zaměstnavatel povinen vcelku vzít do úvahy znění kritiky a její kontext, závažnost možné újmy zaměstnavatele, pohnutky zaměstnance či povahu a přístnost uložené sankce.

Ve svém rozhodnutí sp. zn. 560/2012, ze dne 21. března 2013 se Nejvyšší soud zabýval kauzou, kdy zaměstnankyně dostala od zaměstnavatele výpověď z pracovního poměru pro porušování svých pracovních povinností podle § 52 písm. g) zákoníku práce. Zaměstnavatel ve výpovědi uváděl různá pochybení, mj. také to, že se zaměstnankyně před jinými zaměstnanci v pracovní době kriticky vyjadřovala na jeho adresu. Nejvyšší soud v rozsudku mj. uvedl, že nelze jako porušení pracovních povinností kvalifikovat vyjádření kritiky ze strany zaměstnankyně vůči postupu zaměstnavatele adresované ostatním zaměstnancům, když uvedená kritika nijak nenarušila chod zaměstnavatele ani nevybočila ze společenských norem, a nebylo prokázáno, že by zaměstnankyně, za účelem vynesení kritických výroků, přerušila práci nebo znemožnila jiným zaměstnancům zaměstnavatele pracovat, ani že by je snad, byť na chvíli, zdržela od jejich práce. Nejvyšší soud tak nepřímě stanovil základní podmínky, které kritika zaměstnavatele musí splňovat, aby ji bylo možné označit za porušení pracovních povinností. Závadné je tedy takové jednání zaměstnance, které:

- narušuje chod zaměstnavatele;
- vybočuje nějakým způsobem ze společenských norem a
- vede k tomu, že zaměstnanec přeruší práci svou nebo práci ostatních zaměstnanců.

Veřejně šířená stanoviska by ale zásadně neměla vybočit z mezí obecně uznávaných pravidel slušnosti v demokratické společnosti a měla by obsahovat pouze pravdivé údaje.

Podle ustanovení § 301 písm. a) jsou zaměstnanci dále mj. povinni spolupracovat s ostatními zaměstnanci. Loajální zaměstnanec je tedy poctivý, snášenlivý v jednání, respektující zájmy druhého, cítí sounáležitost s firmou, nadřazenými a s ostatními spolupracovníky, nikdy nepoškodí zájmy firmy, je schopen přinášet oběti a přijme i nepopulární opatření. Naprosto v rozporu s touto dikcí zákona je tedy vytváření negativních postojů a nálad vůči zaměstnavateli uváděním nepravdivých, částečně pravdivých, tendenčních a jinak zavádějících informací mezi ostatní zaměstnance s úmyslem poškodit zaměstnavatele či vedoucího zaměstnance. Zejména pokud takové jednání povede ke snížení množství či kvality pracovního výkonu zaměstnanců, nebo do-

konce k zastavení práce, bude nepochybně dán důvod k rozvázání pracovního poměru, jak již bylo shora uvedeno.

Dodržování povinností stanovených zaměstnanci zákoníkem práce není povinností absolutní. Jak vyplývá z rozhodovací praxe Ústavního soudu, důvodem pro jednání zaměstnance v rozporu s oprávněnými zájmy zaměstnavatele, které však neodporuje zákonu, může být například existence veřejného zájmu (např. na ochranu životního prostředí a zdraví občanů). Obdobně také jednání, kterým zaměstnanec oznámí státnímu zástupci nebo policejnímu orgánu spáchání trestného činu, o jehož spáchání se hodnověrným způsobem dozvěděl a jehož neoznámení by naplňovalo skutkovou podstatu trestného činu § 368 odst. 1 trestního zákoníku (neoznámení trestného činu).

Souhrn právních povinností zaměstnance ve vztahu k zaměstnavateli trvá po celou dobu trvání pracovního vztahu a v případě uzavření konkurenční doložky i po jeho skončení. Povinnost dodržovat právní předpisy přitom *není omezena výhradně na pracovní dobu zaměstnance*, neboť zaměstnanec může být povinen dodržovat právní předpisy vztahující se k práci jím vykonávané (např. dodržovat povinnost chránit majetek zaměstnavatele a nejednat v rozporu s oprávněnými zájmy zaměstnavatele) i mimo pracovní dobu, tedy i v době svého odpočinku. V této souvislosti je možné zmínit např. negativní, urážlivé či jinak dehonestující vyjadřování zaměstnance na úkor zaměstnavatele před třetími osobami na veřejnosti, podobně nevhodné aktivity na sociálních sítích, podněty k zahájení šetření různých kontrolních orgánů obsahující nepravdivé či nedoložené informace apod.

Pod pojem pracovní loajalita je nutné jen pro úplnost zahrnout také omezení zaměstnance týkající se výkonu jeho event. vedlejší výdělečné činnosti podle § 304 ZP. Podle tohoto ustanovení může zaměstnanec vedle svého zaměstnání vykonávaného v základním pracovním vztahu provozovat výdělečnou činnost, která je shodná s předmětem činnosti zaměstnavatele, *ale jen s předchozím písemným souhlasem zaměstnavatele*. Další omezení zaměstnance představuje také případné sjednání konkurenční doložky podle § 310 ZP, kterou se zaměstnanec zavazuje, že se za zaměstnavatelem poskytnuté peněžité vyrovnání po určitou dobu po skončení zaměstnání, nejdéle však po dobu jednoho roku, zdrží výkonu výdělečné činnosti, která by byla shodná s předmětem činnosti zaměstnavatele nebo která by měla vůči němu soutěžní povahu.

INZERCE

Domov seniorů Drachtinka, p. o.

pořádá a srdečně zve laickou i odbornou veřejnost na konferenci

*pořádanou pod záštitou
veřejné ochránkyně práv
Mgr. Anny Šabatové, Ph.D.*

PÉČE V SOCIÁLNÍCH SLUŽBÁCH A JEJÍ ETICKO-PRÁVNÍ ROVINA

Termín: 26. 9. 2018 od 9.30 do 15.30 hod.

**Místo konání: Multifunkční centrum
města Hlinska (MFC)**

Adámkova třída 341, Hlinsko
Akce je akreditovaná Českou asociací
sester č. 435/2018: 6 hodin
Účastnický poplatek: 300 Kč

Program:

1. **Zahájení** – Miroslav Krčil, DiS., starosta města Hlinska, Mgr. Eva Holečková, ředitelka DS Drachtinka
2. **Práva, povinnosti a etická rovina z pohledu uživatele a poskytovatele sociálních služeb, rozbor kauzistik** – Mgr. Petra Zdražilová, ředitelka sekce právní Kanceláře VOP a Mgr. Lenka Raadová, MBA, členka Etické komise APSS ČR
3. **Diskuse a otázky z pléna**
4. **Polední přestávka**
5. **Překvapení pro účastníky**
6. **Předpokládaný vývoj péče v pobytových službách pro seniory** – Mgr. Jindřich Tauber, MPSV ČR
7. **Duchovní péče v pobytových sociálních službách** – Mgr. Milan Vrbiak, kněz římsko-katolické církve
8. **Aktivizace a komunikace u osob s demencí** – Miluše Štiková, vedoucí odd. aktivizačních činností DS Drachtinka, Certifikovaný trenér paměti III, Pečovatelka roku 2017
9. **Ukončení** – Mgr. Eva Holečková, ředitelka DS Drachtinka

Příhlášky nejpozději do 25. 9. 2018:

e-mail: recepce@drachtinka.cz

on-line: www.drachtinka.cz/konference

telefonicky: 469 315 871

osobně nebo poštou:

Domov seniorů Drachtinka, recepce,
Erbenova 1631, 539 01 Hlinsko

Účastnický poplatek je možné uhradit formou faktury, nebo v hotovosti na místě konání konference.

Součástí účastnického poplatku je drobné občerstvení během programu a polední menu.

**VEŘEJNÝ OCHRÁNCE PRÁV
OMBUDSMAN**

Platy a mzdy v sociál

Platy a mzdy v sociálních službách jsou velmi často předmětem bouřlivých diskuzí a jsou přirozeně spjaty s požadavkem poskytovatelů sociálních služeb, resp. Asociace poskytovatelů sociálních služeb na financování sociálních služeb v daném roce. Zaměstnanci v oblasti sociálních služeb v nepodnikatelské sféře jsou v současné době odměňováni podle části šesté zákoníku práce, ve znění pozdějších předpisů, a nařízení vlády č. 341/2017 Sb., o platových poměrech zaměstnanců ve veřejných službách a správě.

■ **Text: Ing. Jiří Horecký, Ph.D., MBA**
prezident APSS ČR, UZS ČR a E.A.N.

V loňském roce se podařilo přesvědčit vládu k zásadnímu navýšení základních platových tarifů u všech zaměstnanců v sociálních službách, včetně navýšení zdrojů právě pro státní dotace poskytovatelům. Platový růst je ale každoročně nejen požadován (zejména ze strany odborů), ale i velmi pečlivě sledován (zejména ze strany zaměstnavatelů) ve smyslu finanční kompenzace zvyšování jednotlivých platových parametrů ze strany státu. V sociálních službách většina organizací odměňuje podle mzdy, avšak většina zaměstnanců dostává plat. Je to dáno strukturou poskytovatelů v ČR: tzv. veřejných poskytovatelů (organizace zřízené státem či samosprávnými celky) je celkem 882, ostatní poskytovatelé, které můžeme označit jako soukromé či neveřejné, jsou zastoupeni číslem 1 256. Pokud jde ale o počet zaměstnanců, tak jich většina působí v sektoru veřejném, tedy platově regulovaném.

➤ Bezpečný plat

Odměňování platem je určováno příslušným nařízením vlády (č. 341/2017 Sb., o platových poměrech zaměstnanců ve veřejných službách a správě, dříve 564/2006 Sb.), které udává nejen stupnici platových tarifů, ale také výši příplatků. Jde o tzv. „platové tabulky“, které musí zaměstnavatelé ve veřejném sektoru bezpodmínečně respektovat. Plat se tedy zaměstnancům zvýší (nebo i sníží, jako tomu bylo v době finanční krize) parametrickou změnou tohoto nařízení vlády. Většinou se to děje k 1. lednu každého roku, ale často jsme svědky toho, že k navýšení dochází i v průběhu roku, jako například k 1. červenci 2017, kdy došlo k 23% navýšení platových tarifů pečovatelů, pečovatelek a sociálních pracovníků a k navýšení o 9,4% pracovníkům v kultuře či technickým pracovníkům v sociálních službách a ve školství.

➤ Volnější mzda a nejnižší úroveň zaručené mzdy

Mzda má v porovnání s platem méně regulací a předpisů a výše jejího stanovení zaměstnavatelem (formou mzdového výměru) je volnější. Přesto je jí věnováno jiné nařízení vlády (č. 567/2006 Sb., o minimální mzdě a nejnižších úrovních zaručené mzdy). Jde o nařízení, které udává všem zaměstnavatelům (tedy i těm, kteří poskytují plat) nejen mzdu minimální, ale i tzv. nejnižší úroveň zaručené mzdy. Jednotlivé profese a pracovní činnosti jsou rozděleny do 8 skupin podle složitosti, namáhavosti a odpovědnosti vykonávané práce. Řada zaměstnavatelů v soukromém sektoru o tom nemá hlubší povědomí. A tak zatímco nyní máme minimální mzdu v ČR 12 200 Kč v první skupině prací, zdravotní sestra má nejnižší úroveň zaručené mzdy ve výši 16 400 Kč. Je tomu tak proto, že práce zdravotní sestry je s ohledem na požadavky na tuto práci zařazena do páté skupiny prací. Vše nad tyto minimální limity je pak

Odměňování platem je určováno příslušným nařízením vlády (č. 341/2017 Sb., o platových poměrech zaměstnanců ve veřejných službách a správě, dříve 564/2006 Sb.), které udává nejen stupnici platových tarifů, ale také výši příplatků.

předmětem dohody mezi zaměstnavatelem a zaměstnancem, včetně poměru, kolik bude činit plat základní (tj. tarif + nárokové příplatky) a kolik např. osobní příplatek.

V sociálních službách máme ale i profese, které jsou zařazeny např. do skupiny č. 6, tzn. s minimální mzdou 20 000 Kč.

Výše mezd ve veřejných službách se obecně pohybuje na nižší úrovni než výše platů v sociálních službách, průměrně v rozpětí 6–10%.

➤ Platy v sociálních službách – historie¹

Sociálním pracovníkům a pracovníkům v sociálních službách byla v předchozích

letech věnována v oblasti odměňování významná pozornost tím, že pro tento okruh zaměstnanců byla s účinností od 1. ledna 2015 vytvořena samostatná stupnice, čímž došlo ke zvýšení jejich platových tarifů o 4% navíc oproti běžné valorizaci. S účinností od 1. července 2017 došlo k dalšímu přesunu těchto zaměstnanců do vyšší stupnice platových tarifů, čímž se zvýšily jejich platové tarify cca o 23%. Včetně běžných plošných valorizací došlo od 1. listopadu

2014 do současnosti ke zvýšení platových tarifů těchto zaměstnanců cca o 47,5%, přičemž obecná výše valorizace platových tarifů v tomto období činila cca 20,5%.

➤ Zařazování zaměstnanců do platových tříd²

V sociálních službách vykonávají podle § 115 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů, odbornou činnost sociální pracovníci, pracovníci v sociálních službách, zdravotničtí pracovníci, pedagogičtí pracovníci, manželští a rodinní poradci a další odborní pracovníci, kteří přímo poskytují sociální služby.

ních službách

Nařízením vlády č. 399/2017 Sb., kterým se mění nařízení vlády č. 222/2010 Sb., o katalogu prací ve veřejných službách a správě, nařízení vlády č. 302/2014 Sb., o katalogu správních činností, a nařízení vlády č. 104/2005 Sb., kterým se stanoví katalog činností v bezpečnostních sborech, ve znění pozdějších předpisů, došlo s účinností od 1. ledna 2018 u uvedeného okruhu povolání k těmto změnám:

1. V povolání 2.08.01 *Pracovník v sociálních službách* se zrušila 3. platová třída. Nejnižší platovou třídou pro pečovatelskou činnost spočívající v provádění úkonů spojených s přímým stykem s osobami s fyzickými a psychickými obtížemi, v komplexní péči o jejich domácnost a v provádění pečovatelských úkonů v péči o děti a dospělé osoby a pro přímou obslužnou péči spočívající v podpoře soběstačnosti, nácviku jednoduchých denních činností a poskytování pomoci při osobní hygieně a oblékání, v manipulaci s přístroji, pomůckami a prádlem a udržování jejich čistoty a hygieny, je od 1. 1. 2018 4. platová třída.

Podle údajů MPSV a stanovisek některých poskytovatelů sociálních služeb nebyla 3. platová třída využívána. Prakticky nebylo možné pověřovat zaměstnance výkonem pouze jednoduchých úkonů a další

Požadavky na platový růst jsou nyní předmětem různých jednání s předsedou vlády, Ministerstvem financí a Ministerstvem práce a sociálních věcí. Konečné parametry budou známy koncem r. 2018.

» Změny v katalogu prací¹

V povolání 2.08.02 *Sociální pracovník* se zrušila 8. a 9. platová třída. Sociální pracovník vykonává podle § 109 zákona o sociálních službách sociální šetření, zabezpečuje sociální agendy včetně řešení sociálně-právních problémů v zařízeních poskytujících služby sociální péče, poskytuje sociálně-právní poradenství, analytickou, metodickou a koncepční činnost v sociální oblasti, odborné činnosti v zařízeních poskytujících služby sociální prevence, distanční činnost, krizovou pomoc, sociální poradenství a sociální rehabilitaci, zjišťuje potřeby obyvatel obce a kraje a koordinuje poskytování sociálních služeb. Práce zařazené do 8. a 9. platové třídy nebyly spojeny s žádnou specifickou sociální situací (nepříznivá sociální situace, bytová nebo hmotná nouze, sociální vyloučení nebo ohrožení sociálním vyloučením, ohrožení násilným chováním vykázané osoby, krizová sociální situace, sociálně patologické a kriminální jevy, ohrožení, týrání, zneužívání a zanedbávání osob) a jejich využití pro výkon sociálních prací nepřicházelo v úvahu. Proto bylo jejich další uvádění v katalogu prací ve veřejných službách a správě nadbytečné.

Zařazení prací do 10. až 13. platové třídy v tomto povolání se nezměnilo.

Zrušení 8. a 9. platové třídy by nemělo mít vzhledem k uvedeným skutečnostem žádné finanční dopady do rozpočtu poskytovatelů sociálních služeb, nicméně je možné, že u některých poskytovatelů výjimečně využívány byly. Náprava nesprávného zařazení do platové třídy by však neměla mít na počet poskytovatelů významný vliv.

» Kolektivní smlouvy vyššího stupně

Kolektivní smlouva vyššího stupně se uzavírá mezi zástupci odborů v daném odvětví a zástupci zaměstnavatelů. Dle jejich

reprezentativnosti mohou pak její signatáři požádat MPSV o rozšíření její platnosti na celý segment, např. sociálních služeb, bez ohledu na skutečnost, zda je daná organizace členem jednoho ze signatářů. Smluvní strany kolektivní smlouvy vyššího stupně mohou podle této úpravy společně navrhnout, aby bylo ve Sbírce zákonů vyhlášeno sdělení Ministerstva práce a sociálních věcí České republiky, že kolektivní smlouva vyššího stupně je závazná i pro další zaměstnavatele s převládající činností v odvětví, tedy v sociálních službách. Předmětem úpravy kolektivní smlouvy vyššího stupně je, podobně jako u podnikových kolektivních smluv, zejména úprava odměňování a pracovních podmínek nad rámec Zákoníku práce a souvisejících právních předpisů (zejména nařízení vlády) ve prospěch zaměstnanců. V České republice jsou většinou uzavírány a projednávány kolektivní smlouvy vyššího stupně v oblasti průmyslu, ale výjimkou nejsou ani tyto smlouvy v oblastech státní správy, školství či kultury.

V segmentu sociálních služeb obdržela APSS ČR v listopadu r. 2017 návrh kolektivní smlouvy vyššího stupně od Odborového svazu zdravotnictví a sociální péče ČR a v tuto chvíli oba dva subjekty a jejich vyjednávací týmy jednají o možné podobě tohoto dokumentu.

» Výhled na rok 2019

Požadavky na platový růst jsou nyní předmětem různých jednání s předsedou vlády, Ministerstvem financí a Ministerstvem práce a sociálních věcí. Konečné parametry budou známy koncem r. 2018. Již nyní ale víme, že tato vláda nechce pokračovat v plošném navyšování platových tarifů všem skupinám, chce ale raději umožnit vyšší růst zdrojů než celkové zvýšení osobních nákladů v rámci zvýšení platů tak, aby zaměstnavatelé měli nějaké disponibilní složky pro nadtarifní (nebo chcete-li nenárokovou) složku platu a mzdy. Každoročně se také opakuje souboj v rámci sestavování a následně schvalování státního rozpočtu ČR, aby celková výše státních dotací pro daný rok reflektovala požadavky či představy a přání vlády o zvýšení v daném sektoru, zde tedy v sociálních službách.

¹ Zdroj: Podkladový materiál MPSV na jednání PT RHSD pro sociální otázky ze dne 26. 6. 2018.

² Zdroj: Podkladový materiál MPSV na jednání PT RHSD pro sociální otázky ze dne 26. 6. 2018.

³ Zdroj: Podkladový materiál MPSV na jednání PT RHSD pro sociální otázky ze dne 26. 6. 2018.

Etické otázky z praxe

Složitá jednání s blízkými osobami klienta

...,Jedná se o častý případ příbuzných klientů, například dcer, které vědí nejlépe, co jejich rodiče potřebují a jsou v prosazování svých přání značně razantní, přičemž rodič, náš klient, to odmítá. Dcera vytrvale úkoluje svého rodiče i personál: maminka musí cvičit, musí dostávat ovoce, nesmí jíst hrách, nekupujte ji toaletní papír, však už chodí jenom do plen.“...

■ **Text: Mgr. David Šourek,
Bc. Václav Voltr,**
členové Etické komise APSS ČR

Výše uvedený případ je jedním z mnoha možných vyjádření problému nastavení vztahu mezi profesionálním poskytovatelem služby, jejím příjemcem (klientem) a jeho osobou blízkou (např. rodinou), která si přivlastňuje právo jednat a rozhodovat místo klienta, který je příjemcem služby. I když se budeme v tomto článku věnovat příkladu vztahu poskytovatel – stárnoucí klient – jeho děti (rodina), podobné situace a z nich vyplývající problémy a otázky řešíme i ve vztahu k lidem s postižením a dalším cílovým skupinám.

Základní podstatou problému je totiž otázka, jaká práva a jakou kompetenci mají jednotliví aktéři při ovlivňování života druhých a jakým způsobem rozumíme uplatňování základního lidského práva na autonomii (sebeurčení) ve specifických situacích života, kdy může docházet k postupnému omezení nebo úplné ztrátě schopnosti vlastní autonomii vykonávat a hájit.

Proč k výše uvedeným situacím dochází a proč pro pečující personál častokrát není jednoduché je zvládat, to je důsledek mnoha faktorů, a to:

1. z oblasti nejasné legislativy;
2. z oblasti společenských a kulturních vlivů;
3. ale také z důvodu chyb na straně poskytovatelů služeb, případně chyb konkrétních pracovníků poskytovatele.

➤ 1. Oblast nejasné legislativy

Z hlediska legislativy je partnerem zařízení především klient, nikoliv jeho rodina, a to zejména v případech, kdy je klient schopen vyjadřovat svou vůli. V takovém případě by zařízení mělo jednoznačně re-

spektovat pokyny klienta a podporovat ho ve vyjádření jeho vůle. Složitější je to tehdy, když klient srozumitelně svou vůli nevyjadřuje a není soudem jakkoli omezen ve způsobilosti k právním úkonům a nemá ustavenou osobu opatrovníka. Zde nastává šedá zóna „bezpráví“, ve které se hraje často dle pravidel silnějšího nebo asertivnějšího. Ani ustanovení opatrovníka však problém jednoznačně neřeší kvůli nevyjasněnosti práv, povinností a hranic této role a otázky, do jaké míry stále platí právo člověka omezeného ve svéprávnosti samostatně právně jednat v běžných záležitostech každodenního života (NOZ § 64) a co mezi tyto záležitosti každodenního života vlastně patří. Můžeme pak také, kromě nejasné nebo chybějící legislativy, narazit na neschopnost a nekompetenci soudů o této otázce rozhodovat v její komplexnosti a s ohledem na zachování lidských práv každé osoby ve specifických situacích.

➤ 2. Oblast společenských a kulturních vlivů

Z hlediska společenských pravidel a kultury, tedy zvyků a zvyklostí ovlivňujících chování, se v naší společnosti setkáváme se silnou tendencí převzít rozhodování za stárnoucího člověka, případně za své rodiče, místo respektu k jeho vůli a podpoře v jeho rozhodování. Setkat se můžeme s neznalostí a nerespektováním základních práv člověka a následně s nerespektováním zákonů, které se dotýkají situací, ve kterých omezují nebo přebírají něčí rozhodování (např. vyjednávání o péči bez náležitého mandátu). Roli může hrát také stále více se rozšiřující konzumní přístup k péči jako ke službě, za kterou si platím, a proto musím hlídat její cenu (a zaplatit co nejméně), kvalitu (čemuž ale nerozumím) a svá práva (abych nebyl ošizen). Pro mnoho lidí je také velmi složité vnitřně přijmout situaci, ve které se nově nachází (ať už v roli klienta, nebo v roli rodiny) a adaptovat se (včetně

svého chování) na nové podmínky, které nástup do zařízení poskytujícího sociální služby znamená. V naší kultuře je také stále silně kódována jistá stigmatizace zajištění péče o své blízké formou instituční péče, která může na straně blízkých osob vyvolávat pocity viny, frustrace a další negativní emoce, a ty se stávají nevědomou motivací jejich jednání.

➤ 3. Chyby na straně poskytovatele či konkrétních pracovníků

Na straně profesionálních pečujících a poskytovatelů služeb může k problému přispět nejasné nebo chybně vedené vyjednávání o sociální službě, nerealistické sliby, respektive nevyvracení nerealistických očekávání ze strany rodiny klienta. Také personál v přímé péči zpravidla nebývá připraven a školen, jak se v takových situacích chovat, jak jednat a především, jak komunikovat. Následný pocit zátěže z těchto konfliktů a z pocitu selhání vede u personálu k demotivaci, přispívá k jejich vyhoření a ovlivňuje budoucí chování k rodinným příslušníkům, čímž se celá spirála roztáčí. Velmi často zařízení nemá nastavené procesy, které by umožňovaly uvedené situace řešit, anebo nastavené procesy vyžadují, aby takové situace řešili lidé, kterým k tomu chybí vzdělání, výcvik a zkušenost – tedy kompetence, které jim nikdo nezprostředkoval a nepomohl získat. Na straně zařízení je potřebná také dostatečná míra sebereflexe, tedy schopnosti pravdivě posoudit, zda se jedná jednoznačně o problémové jednání na straně rodiny, nebo zda rodina upozorňuje (byť třeba nevhodně) na problémové jednání na straně zařízení (např. jakoukoliv formu zanedbávání péče ze strany pracovníků).

➤ Řešení naznačených situací

Klíčem ke správnému a efektivnímu postupu při řešení výše naznačených situací může být zamyšlení nad zdrojem, motivací či příčinou (problémového) jednání na straně rodinných příslušníků, stejně jako na straně pečujících nebo na straně managementu zařízení. *Každé chování zpravidla vychází z nějaké příčiny (motivace), a pokud chceme vyřešit problém, který toto jednání způsobuje, musíme se zaměřit na skutečnou*

příčinu problému, nikoliv na jeho projevy. Boj proti projevům je častokrát jen bojem s větrnými mlýny. Teprve objevení a pochopení skrytých příčin jednání nám pomůže zvolit vhodnou a funkční strategii, jak postupovat.

Protože se jedná o mnohostrannou a komplexní situaci, je dalším krokem k řešení schopnost podívat se na výše naznačené situace z více perspektiv. Tedy perspektivou všech, kterých se uvedená situace nějakým způsobem dotýká – klienta, rodinného příslušníka i pracovníka, jakožto účastníků uvedených situací. Jedná se totiž o rovnoramenný trojúhelník oprávněných zájmů a pohledů. Funkční a udržitelné řešení nalezneme pouze tehdy, pokud dokážeme k uvedeným situacím přistupovat vyváženě a podaří-li se nám najít způsob, jak pochopit a sladit oprávněné potřeby a zájmy všech tří stran.

► Perspektiva klienta: Zůstat sám sebou a získat kvalitní a bezpečnou službu

Klient většinou nebývá ten, kdo by uvedené situace vyvolával, ale bývá tím, koho se nejvíce dotknou. Situace klienta bývá velmi složitá, protože nástup a následný pobyt v instituční péči pro něj může představovat velký zásah do jeho autonomie a identity. Stává se závislým na svých pečujících i své rodině, může mít pocity studu nebo zrad. Přitom touží zejména po klidu, bezpečí, jistotě, kvalitní službě a dobrém přístupu pečujících, které mu umožní zůstat sám sebou a zajistit své tělesné, psychické, sociální i spirituální potřeby v míře, která je pro něj důležitá. Dobré vztahy s rodinou jsou však pro něj zpravidla velmi významné. Rodinu totiž potřebuje pro naplňování některých svých základních potřeb. V případě sporů zpravidla neví, na čí stranu se přidat, vzhledem k závislosti na obou stranách a pocitu, že tomu vlastně stejně nerozumí. Může být manipulován a zneužíván ze strany rodiny stejně jako ze strany pečujících. Velmi často se raději podřídí tlaku a vzdá se svých záměrů, než aby byl (komukoliv) na obtíž. Perspektiva klienta by pro nás měla být ústředním motivem a měla by být společným zájmem ostatních aktérů případného sporu.

Pro naplnění potřeb v rámci této perspektivy se můžeme zaměřit na následující:

- poskytovat skutečně kvalitní a co nejvíce individuální službu zaměřenou na potřeby klienta;
- posilovat u klienta jeho autonomii a rozhodování;
- nevnímat klienta jako pasivní objekt péče a nepřístupovat tak k němu;
- respektovat práva klienta a nezneužívat mocenskou převahu pečujících;

- vytvářet prostředí klidu, bezpečí a jistoty;
- zásadně nezatahovat klienta do konfliktů s rodinou.

► Perspektiva rodinných příslušníků: být podpořen a respektován

Perspektiva rodinných příslušníků je velmi často ovlivňována nedostatkem informací, neobjektivním vnímáním situace, a proto nerealistickými představami o jejich řešení a nezpracovanými emocemi, které stárnutí a umírání blízkých a zvolený způsob zajištění péče o ně vyvolává. Rodina řeší svůj problém, resp. vyžaduje řešení svého (častokrát různě zanedbaného) problému od poskytovatele služby, a to podle představy nebo v takové míře, která často není možná. Nedorozumění (tak jsem si to nepředstavoval) pak směřuje k vyvolání konfliktu s nepřipraveným personálem, a může vést k přesvědčení, že jsem jediný, „kdo to s maminkou myslí dobře“, a k podávání formálních stížností, což je „výrazem mého zájmu, lásky a péče“ o blízkého člověka. Podáním stížnosti se domáhám potvrzení toho, že problém není na mé straně. Velmi často tak rodina bojuje o svůj vlastní dobrý pocit, uklidnění svědomí a získání důvěry, že o blízkého je/bude dobře postaráno.

Pro naplnění potřeb v rámci této perspektivy můžeme udělat následující:

- jasné vymezení rozsahu a obsahu služby a jasné vymezení pravidel, které službu doprovázejí – zlepšit způsob a formu jednání se zájemcem o službu + ověřit si, že tomu klient i rodina opravdu rozumí;
- otevřené informování o negativních aspektech instituční péče, o omezeních, které přináší, a o tom, co poskytovatel není schopen poskytnout (např. 24hodinovou asistenci v PZSS);
- edukace rodiny – pomoc s vyrovnáním se s obtížnou situací a zpracováním emocí;
- nabídnout rodině možnost zapojení se do péče (sdílená zodpovědnost);
- odmítnutí „hraní her“ a vstupování do rodinných sporů;
- jednat způsobem, který vede k získání důvěry v profesionalitu a zkušenost pracovníků poskytovatele;
- dohodnout s rodinou jasný a transparentní postup pro řešení konfliktů/nedorozumění/nenaplněných očekávání;
- vymyslet a realizovat další programy podpory rodiny.

► Perspektiva pracovníků: zvládat svou roli profesionálně

Pracovníci mohou být často zaskočení situací, ve které dobře vykonávají svou práci (dle svého přesvědčení), a přesto jsou obviňováni ze selhání či nedostatku zá-

jmu o klienta či nedostatku profesionality. Stejně složité pro ně může být, pokud nevědí, zda se vůbec mohou (a jak) útokům a verbálnímu násilí ze strany rodinných příslušníků bránit. Také nevyjasnění toho, jaká jsou legislativní pravidla, jaké jsou role jednotlivých aktérů a možnosti ovlivňovat péči (jak se pracuje s principem autonomie klientů v zařízení), může být velmi matoucí. A velmi problematické je to, pokud jsou uvedenou situací přetíženi, protože nemají vzdělání či trénink k tomu, aby z takové situace odešli se ctí a vyřešili ji profesionálně. K tomu, aby pracovníci dobře zvládali svou práci a měli z ní dobrý pocit, potřebují podporu. A je především rolí managementu zařízení, aby nastavil pravidla a připravil pracovníky na to, jak se chovat a jak jednat, aby složité situace zvládali se zřetelem na naplňování potřeb všech aktérů těchto situací, včetně svých vlastních potřeb.

Pro naplnění potřeb v rámci této perspektivy můžeme udělat následující:

- vzdělávání pracovníků v legislativě i hodnotách sociální práce;
- jasná podpora vedení organizace a přebírání zodpovědnosti za komunikaci ve složitých situacích;
- trénink komunikace a verbální sebeobrany;
- ujasnění vlastní role (co mám řešit já a co moji nadřízení) a žádoucího postupu v problémové situaci;
- důslednost a rovný přístup ke všem (neustupovat nátlaku, který by vedl k poskytování různých služeb v různé kvalitě různým klientům);
- posilování odvahy ustát tyto situace a rozumět jejich pozadí;
- vedení dobré a bezpečné dokumentace;
- poskytování podpory v rámci poskytovatele (týmy, supervize, podpora od vedení).

► Závěrem

Problematika vztahu mezi poskytovatelem služby, klientem a jeho osobou blízkou je mnohohrstvá a nemá jednoduchá řešení. Je složitá stejně, jako jsou složité mezilidské vztahy. Existují ale možnosti a způsoby, jak uvedené situace lépe pochopit a jednat v nich tak, abychom riziko konfliktů minimalizovali a uvedené situace zvládali se ctí profesionálů. Jedná se však o dlouhodobý proces posilování vnímavosti a kompetence na straně pracovníků a nastavení správných procesů na straně poskytovatele. Celý problém má samozřejmě ještě mnoho dalších aspektů, které tento článek nemohl postihnout. A proto se jim budeme v Etické komisi věnovat i nadále.

Máte-li podobné, nebo úplně odlišné zkušenosti, fungují-li vám některé přístupy, strategie a řešení konfliktů s blízkými osobami, napište nám.

Sexualita a vztahy v senio

Sexualita seniorů je stále ještě tabu. Rady si s ní neví ani pomáhající profese a někdy raději zavírají oči, nevědí, jak se zachovat. Často ani projevy sexuality u svých klientů a klientek nevidí. Otevřená diskuze je nutná pro konstruktivní dialog na téma sexuality seniorů a seniorek, kde specifickým otazníkem je i sexualita seniorů/seniorek trpících demencí. Akceptovat sexuální potřeby seniorů v pobytových službách jak na úrovni přímé péče, tak i na úrovni hlavního managementu je velkým úkolem.

■ **Text: Lucie Šídová,**

terapeutka, lektorka, koučka, spoluzakladatelka organizace Freya, www.freya.live

Obvyklá představa počítá s tím, že senioři a seniorky žádným sexuálním životem nežijí. Když se zeptáte zaměstnanců/zaměstnankyň v domovech pro seniory, jestli jejich klienti sexuálně žijí, dostanete odpověď, že nikoli. Přesto je velmi důležité uvědomit si, že i lidé v seniorském věku potřebují být ve vztahu, zažívat pocit zamilovanosti, blízkosti a intimity.

Dnes ale přichází do důchodového věku silná generace, která dospívala v liberálních šedesátých letech a svých zvyků se nehodlá vzdát. Sex se stává neskrývanou součástí stáří, což přináší zajímavé výzvy – seniorům i jejich dětem.¹

Seniorský věk si spojujeme s moudrostí a nadhledem, ale sexualita jako by nám tam nepasovala. Jednou z příčin je, že dětem se oškliví představa soulože rodičů, což má v jejich vývoji ochrannou funkci. V jednom domově pro seniory a seniorky řešili konflikty s dětmi svých klientů. Děti svého otce „nachytaly“ při souloži s jednou seniorkou. Zřejmě z šoku vynadaly personálu, jak to, že jejich otce nehlídají. Personál zařízení si přesně nevěděl rady, jak se v této situaci zachovat, a tak o tom nemluvil. Přitom se jejich otec nedopouštěl žádného trestného činu – jednalo se o dobrovolný sex. Chyba zřejmě byla na straně jeho dětí, které nedodržely pravidlo práva na intimní prostor a vstoupily do něj bez zaklepání. Po delší diskuzi jsme se společně shodli na tom, že kompetenci personálu není hlídat klienty a klientky, zda se věnují sexuálním aktivitám (to patří do jejich osobního prostoru, na který mají právo). Co ale mohou pro sebe, své klienty/klientky a veřejnost udělat, je to, že dají jasně najevo, že sexualita jejich klientů je v pořádku, že ji legitimizují a uznají, že se v jejich zařízení děje a je to v pořádku. To mohou dát najevo tím, že o tématu dokážou komunikovat, mají k tomu jasně stanovené postupy a klienti/

klientky, kteří přicházejí do zařízení, tuto informaci dostávají.

Nutné je také vzdělávání personálu v této oblasti a také uvědomění si generačního rozdílu, který velmi intenzivně ovlivňuje postoje jednotlivců i skupin podílejících se na přímé péči.

Böhm² poukazuje na přímou úměru vnímání problematiky sexuality seniorem ve vztahu k biografii klienta, kde je pečující personál nucen poznat, jakým způsobem byl jednotlivec vychován, jakým způsobem probíhala kultivace jeho primárních potřeb a v jakém sociálním prostředí vyrůstal. Každá generace má svou sexuální výchovu a ta, které se dostalo naší seniorské generaci, je učila, že sex slouží pouze k jednomu

sexualitě seniorů a seniorek moc nemluvalo, ale doba se mění. Lidé se dožívají vyššího věku, jsou zdravější a vitálnější, mají více času na sebe a mají zájem navazovat nové vztahy.³

Americká studie z roku 2007 uvádí, že ve věku 57 až 64 let jsou sexuálně aktivní bezmála tři čtvrtiny lidí. Mezi 65 a 74 lety je to něco málo přes polovinu a ve věku 75 až 85 let byla sexuálně aktivní čtvrtina výzkumného souboru.⁴

Česká studie studentky Elišky Steklíkové, kterou uskutečnila v rámci své diplomové práce na Filozofické fakultě UK, ukazuje, že pokud senioři/seniorky žijí v partnerském vztahu, pohlavní styk mají více než dvě třetiny dotázaných respondentů a respondentek ve věku 60+. Sexuálně u nás žije 53 % mužů a 34 % žen v této věkové kategorii. Sexuálně aktivní penzisté jasně preferují vaginální soulož.⁵

Organizace Elpida⁶ provedla ve spolupráci se společností D21 výzkum, kterého se zúčastnilo 200 žen. Vyplývá z něho, že nejčastější překážkou pravidelného pohlavního styku je absence blízkého člověka a zdravotní stav žen či partnerů.

„Seniorský věk si spojujeme s moudrostí a nadhledem, ale sexualita jako by nám tam nepasovala. Jednou z příčin je, že dětem se oškliví představa soulože rodičů, což má v jejich vývoji ochrannou funkci.“

účelu – aby byla zajištěna rodová linie v počtu dětí. Tehdejší sexuální výchova nemá s tou dnešní mnoho společného. Erotické chování, komunikace, způsob vyjadřování emocí v roce 1950 jsou zásadně jiné než u generace mladých lidí v dnešní době.

V současné době zjišťujeme, že přibývá organizací pracujících se seniory/seniorkami, které chtějí téma sexuality ve svém zařízení legitimizovat a vnímají potřeby seniorů/seniorek, což je velmi důležité.

➤ A jak to vlastně s naplňováním sexuality v seniorském věku je?

Sexualita provází člověka celý život, od dětství až po stáří. To, co se mění, je frekvence či preferované aktivity. Touha zcela nezmizí. Staří lidé se často za projevy sexuality stydí. V devadesátých letech se o se-

Pokud má být sexuální život lidí v seniorském věku uspokojivý, je potřeba o něm mluvit a netvářit se, že se nic takového neděje. Sexuální život je v tomto věku složitější. Objevují se nejrůznější problémy, které souvisejí s poklesem sexuální touhy, poruchami erektce a ejakulace, vaginální suchostí, neschopností dosáhnout orgasmu. Je potřeba najít vhodné polohy kvůli hybnosti kloubů či již uskutečněným operacím. Erektce u mužů není tak pevná a trvanlivá, což si ženy mohou vyložit jako nedostatek vlastní přitažlivosti. Nedostatečná lubrikace u žen může vést k bolestivé souloži. To vše se může promítnout do intimního života seniorů a seniorek, a proto je nutné o těchto věcech s nimi komunikovat.

Pokud však zařízení není ztotožněno s tím, že sexualita seniorů a seniorek je stále důležitou součástí jejich života,

¹ Respekt, 2014, <https://www.respekt.cz/tydenik/2014/38/horke-chvilky-senioru>

² Böhm, Sexualita v demenci s podtitulem Co znamená být mužem či ženou pod příkrývkou?

³ Respekt, Třešňák, Petr. Horké chvíle seniorů. 2014

⁴ Vital, září-listopad 2017, číslo 3., str. 13

⁵ Respekt, Třešňák, Petr. Horké chvíle seniorů. 2014.

⁶ <http://elpida.cz/>

⁷ Venglarová, M., Problematické situace v péči o seniory, s. 69.

rském věku

5. díl

nelegitimizují téma sexuality, není součástí poradenství a komunikace a v žádných interních dokumentech o tom není zmínka, senioři a senior-ky téma vlastní sexuality přinášejí jen zřídka. Dovedete si představit, že byste přišli za někým, koho neznáte, nevíte, jak se k tématu staví a chtěli s ním mluvit o svých nejintimnějších problémech? Věřím, že by vám mohlo pomoci to, že zařízení o tématu sexuality mluví a že má určeného pracovníka/pracovnici, za kterou můžete ohledně těchto otázek zajít. Nejčastější emoce, která nám otevřeně brání o sexualitě mluvit, je právě stud, přitom komunikace může vyřešit spoustu problémů, které se v této oblasti objevují, a to nejen v seniorském věku.

Nezavírejme tedy před projevy sexuality seniorů a seniorek oči, pojďme s nimi o tom mluvit, pokud chtějí. Snažme se vybudovat jejich prostor tak, aby své potřeby mohli naplňovat i v pobytových zařízeních. Respektujeme, že naplňování sexuality a vztahů patří i do seniorského věku a pomáhá jim tak žít jejich život šťastněji a plnohodnotněji.

» Nemoci, které ovlivňují kvalitu sexuálního života ve stáří

Zdraví ovlivňuje všechny stránky života ve vyšším věku. Jsou však některé specifické nemoci, které ve vyšším věku velmi úzce souvisejí s ovlivněním sexuálního života a jeho kvalitou. Jedná se o:

- psychické poruchy, zejména deprese, kdy je doprovodným jevem pokles sexuálního zájmu;
- kardiovaskulární choroby přinášející problémy s cévním zásobením, celkovým snížením fyzického výkonu, významným faktorem je zde strach z kolapsu při styku i jiných aktivitách;
- diabetes mellitus, zhoršení cévního aparátu s dopadem na erekci mužů;
- onemocnění pohybového aparátu nesoucí s sebou snížení hybnosti, bolesti při styku i jiných aktivitách;
- demence, která přináší řadu problémů, jako je např. nevhodné uspokojování sexuálních potřeb, nezdrženlivost, nebo naopak vymizení sexuálního pudu, což může negativně ovlivnit partnerský život.⁷

Některé z mýtů, které jsou spjaty se seniorským věkem

▪ PŘÍCHODEM STÁŘÍ KONČÍ SEXUÁLNÍ ŽIVOT.

Prodlužováním délky života a rozvojem zdravotnictví člověk zůstává aktivní ve všech oblastech lidského bytí až do pozdějšího věku.

▪ JAKÝKOLIV FYZICKÝ KONTAKT MUSÍ VÉST K SEXU.

S postupem věku je velmi důležitý fyzický kontakt, dotyk, který není předehrou a nevede k sexuálnímu styku. Vede primárně k pocitu bezpečí a příjemným pocitům.

▪ POJEM SEX JE TOTOŽNÝ S POJMEM Pohlavní STYK.

Mnoho lidí si myslí, že sex (fyzický kontakt) a pohlavní styk (soulož) je totožný pojem a že soulož je běžný a normální způsob, jak si užívat sex. Existuje ale mnoho různých možností a variant, které jsou neméně příjemné. Jsou to polibky, hlazení, objetí, manúální či orální stimulace apod.

▪ LIDÉ VE STÁŘÍ JIŽ NA SEX NEMYSLÍ, NETOUŽÍ PO NĚM A NEJSOU SCHOPNI JAKÝCHKOLI SEXUÁLNÍCH AKTIVIT.

Někteří lidé v seniorském věku svůj sexuální život ukončí či omezí. Jiní si svůj intimní život mohou užívat mnohem lépe, protože jejich cílem není orgasmus, ale prožitek samotného aktu.

▪ SEXUALITA VE STÁŘÍ JE NEDŮSTOJNÁ.

Toto je spíše postoj mladé generace, která se domnívá, že projevy sexuality u starší generace jsou nepřipustné, nedůstojné, nenormální, a ani u svých rodičů si je nedovedou představit. Sexualita seniorů je zcela normální, dobrovolná věc.

▪ VE STÁŘÍ JE ČLOVĚK NEATRAKTIVNÍ, NEPŘITAŽLIVÝ.

Mnoho lidí se domnívá, že ve stáří se vytrácí fyzická přitažlivost a atraktivnost. Tento mýtus je podpořen moderními trendy a kulturou orientovanou na mladé a krásné. Lidé ve stáří se mohou cítit atraktivně. Stárnou bok po boku společně, na fyzické změny podmíněné stářím si postupně zvykají a mnohdy jim nepřijdou nijak zvláštní. Sexuální touha může být založena na emocionální blízkosti, důvěře, citové lásce, úctě, a nejen na fyzické přitažlivosti.

DOMOV
PRO ZRAKOVĚ
POSTIŽENÉ

palata

Ředitel Palaty – Domova pro zrakově postižené, příspěvkové organizace hl. m. Prahy,
vypisuje výběrové řízení

na pracovní pozici

VEDOUcí ZDRAVOTNíHO ÚSEKU

Hledáme:

- empatickou osobnost s pozitivním přístupem,
- manažerskými dovednostmi
- znalostí prostředí pobytových sociálních služeb.

Budete členem týmu přímo odpovědného za naplňování strategie rozvoje organizace s velkou mírou samostatnosti a pravomoci.

Hlavním cílem Vaší práce je vedení týmu zdravotnických pracovníků a organizace úseku zajišťujícího ošetrovatelskou, rehabilitační a nutriční péči.

Nabízíme:

- zajímavou práci v krásném a klidném prostředí v centru Prahy
- vynikající platové podmínky
- podporu v profesionálním i osobnostním růstu
- široké spektrum benefitů
- notebook a mobilní telefon pro osobní užití
- služební cesty do zahraničí.

Požadujeme:

- vzdělání v oboru všeobecná sestra + specializace
- praxi ve vedoucí pozici min. 5 let
- velmi dobrou znalost procesů v pobytových zařízeních sociálních služeb.

Pokud Vás baví smysluplná práce, která je postavena na týmové spolupráci, **zašlete do 5. 10. 2018** motivační dopis a životopis na e-mailovou adresu: krondakova@palata.cz

Kontakt: **Simona Kronďáková**
tel.: 778 766 077

INZERCE

Fototerapie

v sociálních službách

Fototerapie je fyzikální terapie využívající viditelnou i neviditelnou část světelného spektra k preventivnímu a léčebnému využití. Nejčastější je laserová fototerapie, léčba polarizovaným světlem či monochromatickým světlem, ale také přirozeným slunečním zářením (helioterapie v lázních) či pomocí lamp s celospektrálním světlem (světlo blízké přirozenému slunečnímu záření). V porodnictví se fototerapie užívá k léčbě novorozenecké žloutenky. Svě využití najde fototerapie zejména v porodnictví, dermatologii, medicíně bolesti, estetické medicíně, psychiatrii, psychologii a léčebné pedagogice, rehabilitaci a balneoterapii. Využívá se také k předcházení pásmové nemoci (angl. jet-lag, problémy se spánkem způsobené přeletem do vzdáleného časového pásma).¹

■ **Text: René Gacka, svitimezdrave.cz**

Foto: archiv autora

➤ Nejčastější využití fototerapie

Spánek a bdění člověka se, podobně jako aktivity jednotlivých orgánů, periodicky opakují po cca 24 hodinách a tento rytmus se každé ráno synchronizuje světlem. Je-li světelný podnět slabý, dochází k jeho narušení. Většina biochemických a biofyzikálních procesů v organismu probíhá za účasti světla. Tyto procesy jsou základem jeho léčivého působení.

Fototerapie je také vědecky uznávaná metoda k potlačení a léčbě depresí, sezonních afektivních poruch (Seasonal Affective Disorder, S.A.D.), poruch spánku, ale pomáhá také při seřízení cirkadiánního

rytmu, přispívá ke zlepšení látkové a hormonální výměny nebo k celkovému zlepšení zdravotního stavu člověka.

Zatímco v psychiatrii se pomocí fototerapie léčí nejčastěji úzkostně-depresivní a depresivní poruchy, kde se nejlepší výsledky dosahuje v kombinaci s podpůrnou léčbou antidepresiv, v zařízeních sociálních služeb, zejména pobytových (dále jen ZSS), se využívá pouze terapie světlem bez dalších podpůrných léků, a to nejčastěji k potlačení sezonních afektivních poruch a při poruchách spánku. Je to především proto, že klienti ZSS mají mnohdy už tak složitou medikaci, že by jim další podpůrné léky byly spíše na škodu. Zatímco v psychiatrii je léčba aplikovaná nejčastěji u mužů ve věku 40 až 50 let a žen 50 až 60 let, v ZSS jde převážně o klienty starší 60 let. Dalším rozdílem je to, že u klientů psychiatrických oddělení bývá nejčastějším spouštěčem jejich problémů událost spojená s běžným životem, náročná životní situace, např. úmrtí blízkého člověka, ztráta zaměstnání nebo dlouhotrvající problémy v zaměstnání, dlouhodobý stres spojený s podnikáním

Fototerapie je také vědecky uznávaná metoda k potlačení a léčbě depresí, sezonních afektivních poruch, poruch spánku, ale pomáhá také při seřízení cirkadiánního rytmu, přispívá ke zlepšení látkové a hormonální výměny nebo k celkovému zlepšení zdravotního stavu člověka.

atd., u klientů ZSS jde převážně o dlouhotrvající poruchy biorytmů v průběhu jednoho roku (jaro, léto, podzim, zima), především pak ale rytmu cirkadiánního (cca 24–28h), tj. rytmu jednoho dne.

Tím hlavním určujícím faktorem našeho biorytmu je sluneční světlo a jeho změny v průběhu jednoho roku či dne. Ovlivňuje to mimo jiné hladinu hormonu melatoninu (což je v podstatě spánkový regulátor, světlem se z krve odbourává, čímž dochází ke zvýšení energie a zlepšení nálady) a hormonu serotoninu, což je hormon, který napomáhá k naší aktivitaci.

➤ Čas u klientů ZSS

Jestliže fázemi cirkadiánního rytmu u zdravého člověka jsou zjednodušeně probuzení, aktivní část dne (mentální

¹ Zdroj: www.wikipedia.org

² Color Rendering Index (CRI, také Ra) = měřítko věrnosti podání barev, udává se nejčastěji na stupnici 40–100, kde 100 znamená naprosto věrné barvy (pouze sluneční přirozené světlo), 90–100 značí plnospektrální osvětlení (nejvyšší dosažitelná kvalita umělého osvětlení), 80 běžné osvětlení (www.wikipedia.org).

³ Kelvin (K) = v Kelvinech se mj. udává barevná teplota světla, zejména umělých světelných zdrojů (www.wikipedia.org).

⁴ Lux (lx) je jednotka intenzity osvětlení (www.wikipedia.org).

a fyzická námaha), usínání, neaktivní část dne (spánek), u klientů ZSS to takto běžné není, a to s ohledem na délku pobytu venku na slunci v souvislosti se zhoršením mentální a fyzické aktivity způsobeným věkem klientů, ale také například sníženou mobilitou nebo dalšími zdravotními problémy. Zdravý člověk je vystaven přirozenému světlu, sluníčku, daleko častěji než klienti ZSS. O své fyzické a mentální aktivitě rozhoduje zcela svobodně sám; ta je zpravidla dána jeho zaměstnáním, popř. jeho volnočasovými aktivitami. Klienti ZSS jsou převážně vystaveni pouze umělému osvětlení a slunci tedy pouze dle možností, které jsou dány limity jednak klienta, jednak pobytovým zařízením, jeho režimem atd.

» Lze nahradit nedostatek slunečního svitu?

Kvalita umělého osvětlení nikdy zcela nenahradí přirozené sluneční světlo, avšak moderní technologie nabízejí dnes již řešení, která mají k přirozenému osvětlení velice blízko a o která se právě fototerapie opírá.

Vícerežimová svítidla simulují cirkadiánní rytmus bez ohledu na roční období či denní dobu, neboť u nich lze nastavit režimy den – večer – noc. Světelné simulátory slunce se svými parametry slunečnímu svitu podobají, ať už spektrálním složením, barevnou hloubkou, charakterem nebo intenzitou světla. Mohou být stropní závěsné (např. pro fototerapeutické místnosti), nástěnné nebo přenosné (tj. ty, které se půjčují klientům na pokoje).

Světelný simulátor by měl splňovat několik důležitých parametrů. Měl by být vybaven **plnospektrálními zdroji**, kde podání barev, tzv. Color Rendering Index² musí být vyšší než 90. Světlo by mělo mít **charakter denního osvětlení**, a sice 6 000–6 500 K³. **Intenzita vyzařování** by měla být cca 10 000 lx⁴ (měří se ale světlo dopadající na sítnici, a to s ohledem na vzdálenost simulátoru od klienta). Při fototerapii se bezpečná, ale také snesitelná intenzita světla dopadajícího pohybuje od 1 500 do 2 500 lx. S ohledem na naše stáří se totiž oční stěna ztenčuje a vyš-

Kvalita umělého osvětlení nikdy zcela nenahradí přirozené sluneční světlo, avšak moderní technologie nabízejí dnes již řešení, která mají k přirozenému osvětlení velice blízko a o která se právě fototerapie opírá.

ší intenzita světla by nemusela být úplně příjemná. A tím posledním parametrem je **rovnoměrnost**, která zohledňuje zrakovou adaptaci na okolí simulátoru. U méně výkonných, nástěnných nebo přenosných simulátorů by se tedy mělo dbát na to, aby terapie probíhala vždy za rozsvíceného světla.

» Fototerapeutické místnosti

Při pořízení stropních výkonných simulátorů, které jsou zpravidla součástí fototerapeutických místností (FTM), je nezbytný kvalitní projekt s výpočtem parametrů. Je tedy patrné, že nezáleží jenom na samotné kvalitě výrobku, ale také na pečlivosti projektu a zkušenostech s navrhováním těchto projektů. Fototerapeutické místnosti v ZSS jsou vysoce ceněny pro svou variabilitu a jsou také často využívány i pro jiné terapie či aktivity. Fototerapie bývá doplněna chromoterapií (terapie barvami), muzikoterapií, popř. aromaterapií. Takto komplexně postavený projekt přispívá

také k tréninku a zlepšení smyslového vnímání nebo slouží jen k uvolnění a relaxaci klientů. Navíc je FTM využívána po celý rok, nejen v podzimních a zimních měsících, kdy je role fototerapie při aktivizaci klientů nezastupitelná. V některých ZSS místnost využívají také zaměstnanci jako benefit při své náročné práci.

Firma Svítíme zdravě se zabývá návrhy, projekcí a realizací fototerapeutických místností, prodejem svítidel a simulátorů slunce. Dosud vytvořila na 30 projektů vč. realizace fototerapeutických místností v ZSS i na poli psychiatrie, kde spolupracuje s psychiatrickým oddělením Vojenské nemocnice v Brně.

(Pozn. aut.: Tímto bych chtěl poděkovat především primárce MUDr. Petře Tesáříkové za její neocenitelné poznatky, díky kterým se můžeme dále rozvíjet a zlepšovat.)

<http://svitimezdrave.cz>

INFORMAČNÍ SYSTÉM PRO POSKYTOVATELE SOCIÁLNÍCH SLUŽEB

 CYGNUS[®] 2

MÁ

4

NAROZENINY

SLAVTE S NÁMI
STAŇTE SE 400. ZÁKAZNÍKEM
A ZÍSKEJTE IMPLEMENTACI ZDARMA

A co o čísle 4 říká numerologie?

„Čtyřka má schopnost přinášet do věcí strukturu, pevnost a řád. Je velice schopná a vytrvalá, oplývá pevnou vůlí a v životě obvykle dosahuje velkých úspěchů a výsledků.“

Struktura, pevnost a řád

Snažíme se pro vás vymýšlet a vytvářet informační systém, který vám umožní mít všechna data jednoduše a systematicky vedené.

Který vám dá klid a jistotu, že je máte v bezpečí, na jednom místě a legislativně správně. Do vašich pracovních životů tedy **přinášíme prostřednictvím informačního systému CYGNUS 2 strukturu, pevnost a řád.**

Úspěch a výsledky

Vy s CYGNUS 2 získáte moderní informační systém, který Vám bude sloužit pro evidenci téměř všech typů poskytovaných služeb. Zvolená technologie znamená jistotu, že i za 10 let bude naplňovat vaše potřeby. Získáte bezpečného a na ovládání nenáročného pomocníka, který dokáže jít s dobou, reagovat na technologické trendy a legislativní změny. **A to je jistě úspěch.**

Schopnost, vytrvalost, pevná vůle

Od doby, kdy jsme v červenci 2014 poprvé zveřejnili CYGNUS 2, jsme ušli dlouhou a náročnou cestu. Za tu dobu jsme odstranili všechny „porodní“ bolesti, vyladili proces přechodu zákazníků z IS CYGNUS a získali důvěru téměř 400 poskytovatelů, kteří CYGNUS 2 používají. Do tohoto řešení jsme již investovali více než 70 mil. korun a věříme, že zvolená technologie i cloudová architektura znamená zásadní posun nejen v rovině bezpečnosti, ale i nových možností pro naše zákazníky. Loni na podzim jsme dokončili další velký milník, a tím je agenda **Zaměstnanců**, letos pak řešení pro **Domácí zdravotní péči**, pracujeme na řešení pro **stravovací provoz včetně skladového hospodářství**, dále na novém nástroji pro **interní komunikaci a řízení organizace**. **Schopnost, vytrvalost a pevná vůle nám tedy nechybí!**

PŘIHLASTE SE K PŘEVODU DO KONCE ROKU!

400. ZÁKAZNÍK
ZDARMA DOSTANE:

- ✓ Přípravu na přechod do CYGNUS2
- ✓ Samotný převod dat
- ✓ Zaškolení našimi odbornými konzultanty u vás, včetně cestovného
- ✓ Slavnostní předání výhry

Kompletní balíček, který můžete vyhrát, má celkovou hodnotu v řádech několika desítek tisíc korun.

Jak se zapojit?

Je to jednoduché, kontaktujte naše obchodní konzultanty a přihlaste se k převodu na CYGNUS 2. My budeme přihlášené pečlivě počítat a 400. zkontaktujeme.

A vůbec nejlepší bude, když se za námi přijedete podívat na **X. výroční kongres poskytovatelů sociálních služeb do Tábora, který se koná 11. - 12. 10. 2018**, kde můžeme všechno probrat a večer oslavit.

Moc se na vás těšíme se a posíláme ČTYŘLÍSTEK ☘ pro štěstí!

IRESOFT
PRO SOCIÁLNÍ SLUŽBY

www.iscygnus.cz

Sociální služby odborně pod vlajkou Profesního svazu sociálních pracovníků

PROFESNÍ SVAZ
SOCIÁLNÍCH PRACOVNÍKŮ
V SOCIÁLNÍCH SLUŽBÁCH

Zvyšování odborné a profesní úrovně činností sociálních pracovníků, a to zejména v sociálních službách, iniciování diskuzí vedoucích k rozvoji sociální práce, podílení se na zvyšování kvality sociální práce v sociálních službách a zvyšování prestiže profese sociálního pracovníka – o to vše se zasazuje Profesní svaz sociálních pracovníků v sociálních službách při APSS ČR.

■ **Text: Mgr. Bc. Andrea Tajanovská, DiS.,**
předsedkyně Profesního svazu sociálních
pracovníků v sociálních službách APSS ČR

V prosinci to budou čtyři roky od doby, kdy se Asociace poskytovatelů sociálních služeb České republiky začala aktivně podílet na podpoře sociální práce v sociálních službách a dala vzniknout Profesnímu svazu sociálních pracovníků v sociálních službách. Toto odborné uskupení má od prvních dnů svého založení za cíl podporovat sociální práci jako profesi a rozvíjet odbornou úroveň sociální práce především v sociálních službách. „Zprostředkováváme našim členům informační servis, vyvoláváme řadu diskuzí s odborníky z řad Ministerstva práce a sociálních věcí, krajských úřadů, akademické obce i mezi sebou navzájem. Věnujeme se vzdělávacím i konferenčním aktivitám a podílíme se také na publikační činnosti APSS ČR,“ uvádí Alice Švehlová, ředitelka Profesního svazu sociálních pracovníků v sociálních službách.

Sociální práce je odborná činnost, která vyžaduje kvalifikovanou přípravu, osobní zralost a zkušenosti každého sociálního

pracovníka. Formy a metody sociální práce se neustále vyvíjejí tak, jak to vyžadují potřeby jednotlivců, skupin a společnosti. V současné době se sociální práce často zaměřuje především na individualitu klienta a jeho podporu ze strany veškerého participujícího personálu, obzvláště pak v sociálních službách. „V každém pracovním týmu, tedy i u poskytovatelů sociálních služeb, je důležité správně nastavit toky informací a jejich sdílení s ohledem na znalost individuálních potřeb klienta a zajistit multidisciplinární spolupráci a odbornou pomoc a podporu při řešení klientovy nepříznivé sociální situace. Za tato řešení bývají velmi často odpovědní právě sociální pracovníci. I proto se snažíme podporovat zvyšování jejich odbornosti a profesního sebevědomí,“ dodává Alice Švehlová s tím, že ani dnes sociální pracovník ve své praxi neobstojí bez toho, aby na sobě neustále pracoval, rozvíjel se, učil se a hledal nové podněty pro vlastní profesní růst i rozvoj. To vše

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

reg. číslo: CZ.03.2.63/0.0/0.0/17_071/0007696

však vyžaduje jeho aktivní přístup k celoživotnímu vzdělávání zejména v oblastech, které souvisejí s jeho aktuální praxí.

➤ Sociální služby odborně

Profesní svaz sociálních pracovníků proto v APSS ČR inicioval zpracování projektu *Sociální služby odborně*, kterému však předcházelo zpracování obšírného dotazníkového šetření, do kterého se zapojilo 155 respondentů a respondentek, vesměs členů a členek Profesního svazu. Ze šetření vyplynula potřeba sociálních pracovníků rozvíjet své profesní, především manažerské kompetence v legislativní oblasti, kvalitě poskytovaných sociálních služeb, aktuálních trendech a metodách sociální práce, managementu, leadershipu, marketingu a financování sociálních služeb. Výsledky těchto šetření sloužily jako analytický podklad pro zpracování úspěšného projektu *Sociální služby odborně*, do výzvy číslo 071 – Podpora procesů ve službách a podpora rozvoje sociální práce Operačního programu Zaměstnanost. Prostřednictvím šesti klíčových aktivit se zaměřujeme na rozvoj sociální práce a reflexi aktuálních trendů v sociálních službách. Cílem projektu je metodicky podpořit sociální pracovníky jako manažery a profesionály ve svém oboru. Projekt je určen sociálním pracovníkům, kteří se mohou do jednotlivých aktivit zapojit.

Vzhledem k zamýšleným projektovým aktivitám v oblasti vzdělávání a zvyšování profesních kompetencí v sociální práci jsou klíčové aktivity záměrně nastaveny tak, aby posilovaly manažerské dovednosti sociálních pracovníků způsobem, jaký se jim nedostal v tradičním systému vzdělávání, a to formou celoživotního učení.

➤ Klíčová aktivita č. 1 – Série kulatých / odborných stolů

Hlavním cílem je ověření a šíření doporučených postupů zaměřených na rozvíjení a zkvalitňování sociálních služeb v konkrétních oblastech. Doporučené postupy zpracovávají dvě pracovní skupiny čítající celkem dvacet sociálních pracovníků z různých druhů i forem sociálních služeb. Doporučené postupy jsou zaměřeny na tyto oblasti:

Pracovní skupina Sociální služby:

- Stanovování krátkodobých a dlouhodobých cílů poskytovatele sociální služby a poskytované sociální služby.
- Hodnocení kvality a efektivitu sociální služby v kontextu standardů kvality sociálních služeb.
- Financování sociální služby prostřednictvím více zdrojů.
- Individuální plánování v praxi a správně.
- Multidisciplinární sociální práce v praxi.

Pracovní skupina Sociální práce:

- Jak se připravit na inspekci kvality, jak obhájit dobrou praxi v sociální službě.
- Ochrana práv a omezování osobní svobody včetně pohybu uživatele sociální služby.
- Vážně míněný nesouhlas uživatele sociální služby v praxi.
- Právo na přiměřené riziko uživatele sociální služby.
- Interní předpisy poskytovatele sociálních služeb.

Deset doporučených postupů bude k dispozici každému sociálnímu pracovníkovi, který o ně projeví zájem, stejně tak jako každému poskytovateli sociálních služeb, a to ve formě tištěných i elektronických odborných letáků a publikace obsahující jednotlivé řešené oblasti. Výstupy z obou pracovních skupin a dalších klíčových aktivit budou prezentovány na celostátní konferenci, která se uskuteční v závěru projektu, tedy v únoru 2020.

» Klíčová aktivita č. 2 – Terénní konzultace odborníků APSS ČR

Tato aktivita nabídne konzultace s odborníky APSS v oblasti kvality a standardizace sociální práce a sociálních služeb. Tým odborníků bude provádět konzultace přímo u poskytovatelů sociálních služeb se zaměřením na procesy kvality poskytovaných sociálních služeb na základě zhodnocení aktuálního stavu v organizaci. Prostřednictvím zmiňovaného dotazníkového šetření měli sociální pracovníci zájem především o tato témata:

- Individuální plánování.
- Provozní témata – depozita, předpisy, systém vnitřní dokumentace.
- Standardy kvality.
- Nutriční péče.
- Proces ošetrovatelské péče.
- Strategické plánování v neziskových organizacích.

Konzultace budou určeny nejen sociálním pracovníkům, ale i ředitelům, manažerům kvality a vedoucím pracovníkům, a to především proto, aby docházelo ke sjednocování myšlenek, záměrů, informací a postupů v poskytované sociální službě.

Odborníci APSS ČR provedou konzultace přímo u poskytovatelů, ti předem poskytnou k nahlédnutí dokumentaci, o které chtějí diskutovat. Konzultace budou určeny pro ty poskytovatele, kteří chtějí posunout kvalitu sociální služby dále nebo chtějí vyřešit již existující problém. Získají názor odborníka, ujistí se ve svém přemýšlení a vyvarují se zbytečných chyb. Celkově bude poskytnuto 60 konzultací.

» Klíčová aktivita č. 3 – Tvorba vzdělávacích plánů u poskytovatelů sociálních služeb

Klíčová aktivita nabídne jak sociálním pracovníkům, tak i poskytovatelům sociálních služeb nástroje na sestavení vzdělávacích plánů v organizaci vhodných pro nastavení systému celoživotního vzdělávání dle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách. Při realizaci aktivity bude nejprve provedena analýza potřeb zaměstnanců a až následně dojde k sestavení vzdělávacích cílů organizace zaměřených na rozvoj sociální služby, až po jejich vyhodnocení a aktualizaci. V první fázi bude vytvořena metodika tvorby vzdělávacích plánů, následně vzdělávací plány dle této metodiky alespoň u 15 poskytovatelů sociálních služeb s cílem nastavit vzdělávání tak, aby směřovalo nejen k posilování profesních kompetencí jednotlivých pracovníků, ale i zvyšovalo kvalitu a efektivitu poskytovaných sociálních služeb. Nutno podotknout, že se zjišťování vzdělávacích potřeb a práce s plány vzdělávání s jasně stanovenými cíli, očekáváními a výstupy u poskytovatelů spíše nedaří. Tato aktivita je zamýšlena od základů, tedy od zjišťování potřeb zaměstnanců v sociálních službách, po stanovování vzdělávacích cílů organizace zaměřené na rozvoj sociální služby, až po jejich vyhodnocení a aktualizaci.

» Klíčová aktivita č. 4 – Koučink

Více než 60% respondentů v dotazníkovém šetření uvedlo, že jsou vedoucími pracovníky, řídí různé velké pracovní týmy a jsou také často součástí top managementu v sociálních službách. V této souvislosti volali po zvyšování kompetencí prostřednictvím koučinku jako součásti celkového rozvoje sociálních služeb a sociální práce. Tato klíčová aktivita bude realizována formou vedeného rozhovoru kouče se sociálním pracovníkem, což mu pomůže uvědomit si, co přesně ve své profesi očekává, čeho chce ve své organizaci dosáhnout a jaké cesty k tomu zvolí. Ústředním tématem zůstává kvalita poskytované sociální služby. Při této aktivitě si sociální pracovníci najdou nejvhodnější cestu pro svou realizaci v oblasti vzdělávání a rozvíjení potenciálu a naučí se základní přístupy, jak

pracovat s podřízenými kolegy. Vyzkouší si různé přístupy, aby mohli zjistit, které techniky a metody jsou pro ně nejvhodnější. Tato klíčová aktivita reaguje na vyjádřené potřeby respondentů – sociálních pracovníků. Realizaci této klíčové aktivity lze rozdělit do dvou směrů: vzdělávání v akreditovaných programech a osobní koučink. Protože není vždy pro sociální pracovníky v organizaci jednoduché prosadit správnou cestu vedoucí k rozvoji sociální služby, podpoří tým koučů na přímo minimálně 60 z nich.

» Klíčová aktivita č. 5 – Vzdělávání sociálních a vedoucích pracovníků

Vzdělávání je doplňkovou aktivitou a navazuje na rozvíjení a zkvalitňování sociálních služeb prostřednictvím akreditovaných vzdělávacích kurzů. Nabídka kurzů v projektu koresponduje s výstupy v rámci dotazníkového šetření a reaguje na zájem a potřeby samotných sociálních pracovníků, kteří nejčastěji vyjadřovali zájem o tato témata vzdělávání:

- Legislativní změny v oblasti sociálních služeb a sociální práce.
- Kvalita poskytované sociální služby (SQSS).
- Inspekce kvality poskytované sociální služby.
- Metody sociální práce.
- Management sociálních služeb.
- Marketing sociálních služeb.
- Terapeutická práce.
- Financování sociálních služeb.
- Specifika cílové skupiny klientů.
- Koučink jako metoda motivace a stimulační zaměstnanců.
- Koučink jako metoda řízeného rozhovoru.

Celkem tedy bude zrealizováno 26 akreditovaných kurzů pro 155 sociálních pracovníků. Aktivita bude zahájena na podzim 2018.

» Klíčová aktivita č. 6 – Exkurze do zahraničí

Cílem je hledání nových řešení podpory rozvoje sociální práce v sociálních službách a dobré praxe v zahraničí. V rámci realizace projektu budou uskutečněny tři exkurze do zahraničí, a to jak ve službách sociální péče, tak i sociální prevence. Všeobecně se ví, že právě získávání informací, podnětů a zkušeností při zahraničních exkurzích obohacují know-how poskytovatele sociální služby o nové metody, procesy, organizační uspořádání, mezioborovou spolupráci, síťování a sdílení klienta mezi sociálními i veřejnými službami. Tyto informace mohou sociální pracovníci získat v rámci jednotlivých pracovních cest, které budou uskutečněny v Holandsku, Rakousku a Slovinsku. »»» 38

Termíny kurzů:

Základy zákona o sociálních službách	25. 10. 2018	Ostrava
Standardy kvality sociálních služeb	29. 11. 2018	Praha
Příprava poskytovatelů soc. sl. na inspekci kvality – sociální pracovník	13. 12. 2018	Brno
Příprava poskytovatelů soc. sl. na inspekci kvality – sociální pracovník	8. 10. 2018	Praha
Příprava poskytovatelů soc. sl. na inspekci kvality – management	23. 11. 2018	Ostrava
Základy krizové intervence	28. 11. 2018	Praha
Adaptační proces klienta v zařízeních sociálních služeb	6. 12. 2018	Praha

» 37

Pro každou zahraniční exkurzi bude připraven odborný studijní program tlumočený do češtiny. Jednotlivé studijní cesty se zúčastní 10 sociálních pracovníků, přičemž každý se může účastnit pouze 1 zahraniční cesty (a tato klíčová aktivita nemůže být jedinou, kterou sociální pracovník v projektu využije).

Do projektu i do Profesního svazu sociálních pracovníků v sociálních službách se může přihlásit každý sociální pracovník, který o to projeví zájem. Řádným členem svazu může být každá fyzická osoba, která je sociálním pracovníkem vykonávajícím odbornou činnost v sociálních službách dle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách.

Více o projektu, činnosti a aktivitách Profesního svazu i možnosti členství na <http://www.apsscr.cz/cz/sekce-a-svazy/profesi-svaz-socialnich-pracovniku> nebo na Facebooku PSSP. Rádi mezi sebou přivítáme kolegy a kolegyně, kterým není lhostejný osobní profesní růst ani budoucnost sociální práce v sociálních službách.

**Kontaktní osoby realizace projektu:
Odborný garant projektu**

Ing. Mgr. Alice Švehlová – 725 392 749
reditelka@apsscr.cz

Projektový manažer

Markéta Běhounová – 720 132 096
asistentka@apsscr.cz

DOMOV
PRO ZRAKOVĚ
POSTIŽENÉ

palata

Palata – Domov pro zrakově postižené, příspěvková organizace hl. m. Prahy,
vypisuje výběrové řízení na pozici

FUNDRAISER/KA

Nabízíme:

- samostatnou a odpovědnou práci v oblasti dárcovství a dobrovolnictví
- příprava zpracování podávání projektů
- vyhledávání firemních a individuálních dárců
- možnost osobního rozvoje a vzdělávání
 - práci v malém týmu
 - pružnou pracovní dobu
- odpovídající finanční ohodnocení
- 5 týdnů dovolené, další benefity (např. příspěvek na rekreaci, masáže, závodní stravování.)

Požadujeme:

- minimálně SŠ
- osobní motivaci pro práci v organizaci působící v sociální oblasti
- dobré vyjadřovací schopnosti (slovem i písmem)
 - organizační schopnosti
 - nápaditost a kreativitu
 - komunikativnost
- schopnost týmové spolupráce

Příhlášku do výběrového řízení, strukturovaný životopis a motivační dopis zašlejte na e-mail:

kronakova@palata.cz

Kontaktní osoba: Simona Kronáková, personalistka,
tel. 778 766 077, 277 028 425

INZERCE

OBALY PRO SOCIÁLNÍ SLUŽBY

Firma OBALY SLÁMA s.r.o. je na tuzemském trhu více než 25 let. Naší hlavní cílovou skupinou jsou sociální služby. Tomu odpovídá i náš sortiment. Zásobujeme více než 30 % zařízení sociálních služeb v ČR. Tito zákazníci u nás mají automaticky slevu ve výši minimálně 15 %.

Nejvyhledávanější položkou jsou pytle na odpad v mnoha barevných a velikostních provedeních a tloušťkách materiálu. Na rozdíl od běžně prodávaných pytlů jsou vyrobeny z primárního recyklátu a jejich kvalita je bezkonkurenční. Pytle z tohoto materiálu vynikají pevností, dokonalým probarvením i skvělou cenou. Mohou být i v provedení s potravinářským atestem nebo atypické vhodné do tzv. Vacuumu (strojní likvidace pln).

Nabízíme i velký výběr kvalitních sáčků do koše, mikrotenové svačínové sáčky na roli, potravinářskou fólii, v jednorázovém provedení zástěry, pokrývky hlavy, rukavice atd. Doplnkově také toaletní papír v provedení JUMBO a papírové ručníky.

Zákazník, který u nás nakoupí poprvé a oznámí nám, že reaguje na tento inzerát, obdrží jednorázovou slevu ve výši minimálně 20 %, dle výše objednávky. Můžeme nejdříve zaslat nezávaznou nabídku. Běžné je i sjednání obchodní smlouvy. Rádi Vám zdarma zašleme vzorky zboží o které projevíte zájem.

Kompletní sortiment si můžete prohlédnout na našich stránkách **www.obalyslama.cz**. Objednávky na tel.: **491 812 406** nebo na e-mailu **info@obalyslama.cz**.

Veškeré zboží máme takřka vždy skladem a dodáme je obratem na naše náklady. Úhrada řádnou fakturou je samozřejmostí.

Ing. Milan SLÁMA
jednatel společnosti OBALY SLÁMA s.r.o.

Právní poradna

Ujednání o době platnosti u smlouvy o poskytování služby

Dotaz čtenáře: *Zákon o sociálních službách nestanoví dobu, na kterou má poskytovatel poskytování služby klientovi uzavírat, stanoví v § 91, že ve smlouvě má být ujednání o době platnosti smlouvy. Dosavadní „dobrá praxe“ a doporučující stanoviska krajských metodiků, MPSV i inspektorů vedou pobytové služby k tomu, že smlouvy uzavírají prakticky ve všech případech na dobu neurčitou. Je tomu tak i u klientů nesvéprávných bez rozdílu. Občanský zákoník ve svém § 483 písm. d) stanoví, že opatrovník nesmí za opatrovance uzavřít smlouvu zavazující ho k opakovanému plnění na dobu delší než tři roky. V sociálních službách dochází k opakovanému plnění z obou stran, je správná domněnka, že u nesvéprávných klientů je uzavírání smluv na dobu neurčitou nesprávnou praxí?*

Odpovídá

JUDr. Vladimír Hort:

Ustanovení § 483 odst. 2 písm. d) občanského zákoníku (OZ) vyslovuje kategorický zákaz určitého jednání opatrovníka, který spravuje opatrovancovo jmění. Týká se tedy pouze právního jednání opatrovníka při nakládání s majetkem opatrovance. Pokud by opatrovník – k nikoliv běžné správě tohoto majetku (viz § 461 odst. 1 OZ) – hodlal za opatrovance uzavřít smlouvu zavazující ho k trvajícimu nebo opakovanému plnění na dobu delší než 3 roky, musel by získat souhlas příslušného soudu pod sankcí absolutní neplatnosti (viz § 588 OZ).

Domnívám se, že toto ustanovení tedy nelze účelově vztáhnout na okolnosti uzavírání jakýchkoliv smluv opatrovníkem

za opatrovance, tedy ani na smlouvu o poskytnutí sociální služby.

Na druhé straně ustanovení § 91 odst. 2 písm. h) zákona o sociálních službách (ZOSS) za jednu z náležitostí smlouvy o poskytování sociální služby označuje „dobu platnosti smlouvy“, aniž by to dále specifikoval. Pokud by měl zákonodárce na mysli zavázat poskytovatele sociálních služeb k plnění za všech okolností výhradně na dobu neurčitou, jistě by to takto v zákoně bylo seznatelně uvedeno a nebylo by nutné různými subjekty vydávat různá „doporučení“ vedoucí k „dobré praxi“. Poskytovatel smí odmítnout uzavření smlouvy o poskytnutí sociální služby pouze z důvodů taxativně uvedených v ustanovení § 91 odst. 3 ZOSS. Jiná omezení právního jednání poskytovatele ZOSS neuvádí.

INZERCE

APOSBRNO

Bezdrátové signalizační systémy klient-sestra

- snadná instalace bez stavebních zásahů
- nízké pořizovací a provozní náklady
- variabilita

... z naší nabídky

Elastická
prostěradla
a spec. lůžkoviny

Pratelné
podložky pro
inkontinentní

Značení
prádla
a oděvů

Overaly
a elastická
body

Bezpečnostní
a evakuační
pomůcky

Terapeutické
pomůcky
a panenky

APOS BRNO s.r.o. • Kotlanova 3 • 628 00 Brno • tel./fax: 541 217 516 • e-mail: obchod@aposbrno.cz • www.aposbrno.cz

Mindfulness

pomáhá pomáhat

Základním kamenem kvalitních sociálních služeb jsou jejich pracovníci a jejich schopnost pomáhat. Aby člověk dobře pomáhal, potřebuje kromě odborných znalostí a dovedností splňovat několik dalších podmínek.

■ **Text: Bc. Michal Šalplachta, DiS.,** psychoterapeut, lektor a supervizor, absolvoval např. výcvik v poradenství a psychoterapii zaměřený na klienta, tzv. Rogersovský přístup
michal.salplachta@centrum.cz
www.klinika-zvladani-stresu.cz

► Kompetence pomáhat

První podmínkou je sám být „v pohodě“, protože když nejsme, staráme se spíše o sebe než o druhé. To neznamena nemít starosti a trápení, protože to se nevyhýbá ani lidem v pomáhajících profesích. Naopak, sama pomáhající profese s sebou nese nemalou fyzickou i psychickou zátěž. Znamená to umět se starostmi a pracovní zátěží zacházet a dovedně je zvládat. Druhou podmínkou je být schopen vytvořit pomáhající vztah. Americký psycholog Carl Ransom Rogers definoval tři základní vztahové předpoklady na straně pracovníků, které se podílejí na kvalitě a účinnosti pomoci.

Jsou jimi:

- opravdovost k vlastnímu prožívání;
- bezpodmínečné pozitivní přijetí klienta;
- empatické porozumění klientovi.

Tyto postoje v pomáhající profesi tak zakořenily, že se staly běžnou součástí vztahu mezi pomáhajícími pracovníky a jejich klienty. Nebo aspoň v teorii této práce. Převést tyto požadavky do praxe je však mnohem náročnější. Aby člověk uměl uplatnit tyto podmínky, potřebuje s nimi mít vlastní zkušenost, zažít si je na vlastní kůži. Jako psychoterapeut jsem prošel psychoterapeutickým výcvikem zaměřeným na člověka a trénoval opravdovost, přijetí a empatii ve výcvikové skupině, empatických laboratořích a také v individuální psychoterapii. Věnoval jsem se rozvoji těchto kvalit na supervizi své práce. Psychoterapeutický výcvik je skvělá cesta, jak rozvíjet své

kompetence pomáhat a osobnostně růst. Je však také nákladná a časově náročná. Tím pádem pro většinu pracujících v sociálních službách nedostupná.

► Kvalita a postoje pracovníků

Před lety jsem v jedné organizaci poskytující několik pobytových sociálních služeb dělal kvalitativní výzkum zaměřený na pojmenování kritérií, která tvoří kvalitu poskytovaných služeb pomocí metody ohniskových skupin. Do výzkumu se zapojili pracovníci a pracovníci ze tří pobytových sociálních služeb. V těchto službách proběhlo i dotazníkové šetření spokojenosti zaměstnanců. Ve dvou těchto službách byla spokojenost zaměstnanců nízká, v jedné službě vysoká. Provedený výzkum poukázal na to, že kvalita sociálních služeb nejvíce souvisí s postoji řadových i vedoucích pracovníků. Ve službě, kde byly postoje pracovníků blízké postojům definovaným Rogersem, se lépe dařila případová práce s klienty a zároveň pracovníci v této službě byli spokojenější. Výzkum nezjišťoval příčinnou souvislost, co bylo dříve, jestli spokojenost, nebo postoje pracovníků. Ale ukázal, že obojí souvisí s kvalitou poskytované služby. Závěr tohoto výzkumu je v souladu i se zkušenostmi, které jsem získal během provádění supervizí v sociálních službách.

Díky tomuto výzkumu a zkušenostem ze supervizí mi vyvstala otázka, jak můžu pomoci pracovníkům zvýšit jejich pohodu a pomoci jim osvojit si Rogersem pojmenované postoje dostupnějším způsobem, než je absolvování stovek hodin tréninku a vlastní psychoterapie. Řešení jsem našel v tréninku mindfulness.

Všechno, co děláme, souvisí s naším mozkem. Náš mozek je orgánem, který zpracovává informace, vyhodnocuje je ve vztahu k našim potřebám a hodnotám a na základě tohoto zpracování volí případnou reakci.

► Co je to Mindfulness?

Mindfulness, česky překládané jako všímavost nebo plné uvědomění (v článku používám oba termíny), je vrozená dispozice či vlastnost, která nám umožňuje získat odstup, nahlédnout a vhlédnout do našeho prožívání, myšlení a poznávání světa. Odborníci z řad psychologie ji považují za základní metakognitivní schopnost, která nám umožňuje se zájmem zkoumat sami sebe, svou mysl a svou zkušenost i to, jak s ní zacházíme. Kabat-Zinn definoval mindfulness jako *schopnost záměrně věnovat pozornost tomu, co se děje v přítomném okamžiku, a to bez posuzování, hodnocení a očekávání ... se soucitem*. Další autoři definují všímavost jako *uvědomění si přítomných prožitků s postojem přijetí*. Jedzoková ji definuje jako *zvláštní stav mysli či metakognitivní pozornosti, v němž prožíváme myšlenky, emoce a jednání z pohledu „pozorovatele“*. Čím máme schopnost všímavosti více rozvinutou, tím lépe jsme schopni poradit si se zatěžujícími situacemi, lépe zvládáme své emoce a stres, (nenecháme se tak snadno „vytočit“) a jsme schopni lépe kultivovat sebe a své reakce.

► Mindfulness, profesionalita a svoboda vůle

Profesionální jednání je takové jednání, které je vědomé a záměrné. *Vím, co a proč dělám, a jsem schopen reagovat na případné změny a volit optimální reakci*. V sociálních službách se něco mění neustále. Viktor E. Frankl prohlásil, že *mezi podnětem (např. chováním klienta) a reakcí na něj je prostor, ve kterém máme možnost zvolit si svou reakci*. V naší reakci leží náš růst i svoboda. Zvolená reakce vytváří kvalitu poskytované služby. Skrze plné uvědomění – mindfulness – se tento prostor rozšiřuje a umožňuje volbu co nejvíce efektivní a optimální reakce. Ve svých reakcích však často tento prostor ke svobodnému rozhodování nevyužíváme a namísto abychom byli všímavým řidičem či pilotem, který uvědoměle vede své činy, reagujeme automaticky a necháváme řízení svých reakcí na autopilotovi. Už se vám někdy stalo, že jste urazili kus cesty autem a ani nevíte jak? Nebo že jste neodbočili, kde jste chtěli, ale jeli jste naučenou automatizovanou trasou? Tak to vás řídil autopilot. Bohužel, takto automaticky můžeme reagovat i při komunikaci a práci s klienty v sociálních službách, v tu chvíli ztrácíme

svou profesionalitu, ztrácíme svou opravdovost, schopnost přijímat klienty i empatii k nim. Místo toho se aktivují zautomatizované vzorce reagování, které s sebou často nesou hodnocení, kritizování, autoritativní jednání a reagování podle dnes již překonaného modelu paternalistické péče, který je postaven na mocenské nerovnosti mezi pomáhajícím a pomoc přijímajícím.

» Toulavá mysl je nešťastná mysl

K automatickému reagování a bytí v módu autopilota přispívá i to, že se naše mysl ráda toulá. Podle rozsáhlého výzkumu, který provedl doktor Killingsworth, býváme duchem nepřítomní 47 % bdělého času, tedy polovinu pracovní doby. Naše mysl má totiž úžasnou schopnost odpoutat se od přítomného okamžiku a cestovat do minulosti, budoucnosti nebo někam úplně jinam. Je to jedinečná lidská schopnost, která nám umožňuje plánovat a učit se ze své zkušenosti. Bohužel, jak také ukázal výše zmiňovaný výzkum, mysl většinou odbíhá neúčelně, a navíc, čím více nám odbíhá, tím více jsme nešťastní. Toulavá mysl je nešťastná mysl. Díky všímavosti si však můžeme uvědomit: *Kde je moje mysl nyní? Čemu nyní věnuji pozornost?* Toto uvědomění nám pomůže vrátit se zpět do přítomnosti teď a tady – k činnosti, kterou děláme, ke klientovi, kterému pomáháme, a také k větší spokojenosti.

» Mindfulness kultivuje mozek

Všechno, co děláme, souvisí s naším mozkem. Naš mozek je orgánem, který zpracovává informace, vyhodnocuje je ve vztahu k našim potřebám a hodnotám a na základě tohoto zpracování volí případnou reakci. Mozek funguje jako filtr, který z nepřehledného množství informací, které na nás v každém okamžiku působí, vybírá ty, které považuje za důležité a nepouští k dalšímu zpracování ty, které za důležité nepovažuje. Protože životní zkušenost každého člověka je jedinečná, mozek každého člověka vytváří jedinečné nastavení pohledu na realitu, který označujeme jako subjektivitu. Kvalita nastavení filtrování informací rozhoduje o naší schopnosti efektivně a účelně reagovat i o naší spokojenosti. Na svůj mozek se také můžeme podívat jako na sebeorganizující se systém. To znamená, že mozek zároveň informace filtruje a zároveň sám sebe jako filtr nastavuje. Nastavení filtru se může měnit. Aby mohl mozek sám sebe nastavovat, potřebuje zpětnou vazbu. Čím více je člověk všímavý, tj. věnuje plnou bdělou pozornost přítomnému okamžiku s postojem přijetí, bez posuzování, hodnocení a očekávání, tím lepší získává zpětnou vazbu pro svůj mozek, který pak lépe a efektivněji vyhodnocuje informace

a je schopen účelnější reakce. Tím dochází k lepšímu rozvoji duševních schopností, k lepší integraci jednotlivých funkčních částí mozku, k lepšímu sebepoznání, k lepší seberegulaci motivace a emocí, k lepší empatii a samozřejmě i k většímu pocitu spokojenosti. Pro doplnění uvedme, že pokud člověk nemá tuto schopnost všímavosti dobře rozvinutou, tak mu může pomoci všímavý, přijímající, nehodnotící a empatický pohled od druhého člověka. Takto např. využívá mozek dítěte všímavou pozornost a naslouchání od rodičů k tomu, aby se lépe vyladil ve své schopnosti filtrovat a zpracovávat informace. Doktor Daniel Siegel ve své knize *Developing mind* popisuje, že trénink všímavosti rozvíjí ty samé části mozku, které se rozvíjejí u dítěte při bezpečném citovém poutu (psychologové hovoří o attachmentu), které je opět definováno bezvýhradným přijetím, láskou a empatií. Také všímavý pracovník může podobným způsobem pomoci vyladit mozek u svých klientů. Skvělou zprávou je, že tuto duševní schopnost, tj. mindfulness, je možné rozvíjet a trénovat.

» Historie tréninku mindfulness

První, kdo pojmenoval mindfulness, byl prý Buddha, který také rozpracoval způsob, jak jej ve svém životě rozvíjet. V původním Buddhově jazyce se všímavost nazývá „sati“. Základním nástrojem pro rozvoj všímavosti je meditace všímavosti a vzhledu (satipatthána-vipassaná). Všímavost se stala základem Buddhovy osmidílné stezky k osvobození od utrpení. Podobné metody rozvoje mysli postupně objevily i další náboženské tradice. V křesťanství např. svatý Ignác z Loyoly. Ve 20. a 30. letech 20. století se začala o všímavost zajímat západní psychologie, např. C. G. Jung. Zájem o všímavost můžeme najít v dílech Fromma, Wattse, Bosse, Golemana. Větší zájem psychologů o všímavost a celou buddhistickou psychologii se objevil v 60. a 70. letech 20. století. Mezi těmi, které buddhismus a jeho učení zaujalo, byl i český psychoterapeut Mirko Frýba, který vytvořil svůj vlastní psychoterapeutický přístup *satiterapii*. Významným mezníkem v historii tréninku mindfulness byla práce doktora Jon Kabat-Zinna, který v roce 1979 oddělil trénink všímavosti od náboženské tradice a vytvořil na Massachusettské univerzitě ve Worcesteru 8týdenní program *Mindfulness Based Stress Reduction* (MBSR), který využívá trénink všímavosti ke zvládnutí stresu. Tento program byl vytvořen jako doplněk léčby lidí s vážnými a chronickými nemocemi. Kabat-Zinnův program brzy upoutal pozornost řady odborníků a odstartoval celosvětový zájem o mindfulness. Trénink všímavosti od té doby pronikl do dalších kontextů. »»» 42

Pozitivní přínosy

Redukce stresu, pozitivní zdravotní účinky

Trénink zlepšuje funkci imunitního systému, snižuje bolest, snižuje míru stresu.

Příjemnější emoce, pružnější myšlení

Trénink zvyšuje prožívání pozitivních emocí a zmírňuje depresivní stavy. Zlepšuje pružnost myšlení a tlumí ruminaci – neúžitečné opakování přemítání nad různými starostmi.

Zvýšení spokojenosti ve vztazích

Trénink podporuje sociální vztahy, emoční inteligenci a zlepšuje schopnost zvládání emocí.

Lepší soustředění, paměť a osobní produktivita

Trénink zlepšuje schopnost soustředění a pozornosti, zlepšuje paměť, posiluje kreativitu a schopnost sebeřízení.

Dokonalejší fungování mozku

Trénink zvyšuje objem těch oblastí mozku, které souvisejí se schopností regulovat emoce, se sebeovládáním a s pozitivními emocemi. Rovněž zvyšuje tloušťku šedé mozkové kůry v oblastech spojených s pozorností. Zpomaluje stárnutí mozku.

Pozitivní dopad na léčbu řady nemocí

Úzkosti, fobie, deprese, schizofrenie, OCD, poruchy osobnosti, poruchy příjmu potravy, závislosti, fibromyalgie, syndrom dráždivého tračníku, roztroušená skleróza, rakovina, vysoký krevní tlak, lupénka, astma, AIDS, diabetes, bolesti páteře, po operaci, po úrazech, nádorové bolesti, fantomové bolesti, psychosomatické bolesti a další chronická onemocnění.

Lepší schopnost zotavit se z nemoci

Zkracuje dobu pracovní neschopnosti.

««« 41

Vznikla kognitivní terapie deprese (MBCT), založená na všímavosti, dále programy zvládání bolesti, závislosti na alkoholu, schizofrenie a další. Všímavost začali trénovat lékaři, učitelé, sociální pracovníci a začali ji také využívat při práci se svými klienty. Za zmínku také stojí, že podobnou metodu, jako je meditace mindfulness, objevil i žák C. R. Rogerse Eugen Gendlin, který na základě výzkumu psychoterapie objevil, že klienti, kteří spontánně přenášejí pozornost mezi svou myslí a tělem, mají z psychoterapie větší užitek. Na základě těchto zjištění vytvořil trénink k rozvoji uvědomění si svého tělesného prožívání a tuto metodu nazval Focusing – tělesně zakotvené prožívání. Gendlin využíval trénink focusingu jak pro své klienty, tak pro své studenty. Focusing, který je často de-

finován jako dialog mezi myslí a tělem, je také jednou z metod, která trénuje všímavost. Na tuto blízkost mindfulness meditace a focusingu upozornil již výše zmiňovaný český psychoterapeut Mirko Frýba.

» Vliv tréninku všímavosti na člověka

Všímavost patří v současnosti k jednomu z nejstudovanějších oblastí v psychologii. Databáze odborných článků evidují přes deset tisíc publikovaných článků a knih. Mindfulness zkoumají lékaři, psychologové, neurovědci. Výzkumy potvrdily řadu pozitivních přínosů všímavosti na zvládání stresu, rozvoj vztahů a lepší komunikaci, lepší empatii, lepší pozornost, lepší výkonnost v práci, lepší schopnost vést lidi, ale také pozitivní dopady na zdraví. (Viz rámeček str. 41).

Na všímavosti založený trénink pomáhajících kompetencí

Jednou z možností, jak mohou pomáhající pracovníci rozvíjet svou všímavost a své vztahové kompetence, je absolvování akreditovaného tréninkového programu Na všímavosti založený trénink pomáhajících kompetencí, jehož autorem je Michal Šalplachta. Tento tréninkový program propojuje meditativní trénink všímavosti se vztahovými podmínkami C. R. Rogerse a focusingem E. Gendlina.

Použitá literatura:

1. Benda, J. (2007) Všímavost v psychologickém výzkumu a v klinické praxi, *Československá psychologie*, 51 (2), 129–140.
2. Davis, D. M., & Hayes, J. A. (2011) *What are the benefits of mindfulness? A practice review of psychotherapy-related research. Psychotherapy*, 48(2).
3. Frankl, V. E. (2006) *Lékařská péče o duši: základy logoterapie a existenciální analýzy*.
4. Frýba, M. (1996) *Psychologie zvládání života. Aplikace metody abhidhamma*. Brno: Masarykova Univerzita.
5. Kabat-Zinn, J. (2016) *Život samá pohroma*. Praha: Jan Melvil.
6. Williams, J., Mark, G. a Penman, D. (2014) *Všímavost: jak najít klid v uspěchaném světě*. Olomouc: ANAG.
7. Rogers, C. R. (2015) *Být sám sebou: terapeutův pohled na psychoterapii*. Praha: Portál.
8. Siegel, D. J. (2015). *The developing mind: How relationships and the brain interact to shape who we are*. Guilford Publications.
9. Šalplachta, M. (2017) *Životní kompetence na trhu práce a jejich rozvoj*. Olomouc: Univerzita Palackého.

INZERCE

Domov Na Hrádku, poskytovatel sociálních služeb
se sídlem Červený Hrádek 45

ve spolupráci se zapsaným spolkem Hrádeček-Červený Hrádek a Městem Kolín
si Vás a Vaše klienty dovoluji pozvat na

XVI. Podzimní ples pro osoby se zdravotním postižením

Ples se koná ve středu 31. října 2018
od 14 do 19 hodin v Městském společenském domě v Kolíně.

Hlavním patronem setkání bude Stanislav Hložek. K tanci a poslechu zahraje hudební skupina ESO a zazpívají někteří populární zpěváci, např. Heidi Janků, Maxíci (dříve Maxim Turbulens) a jiní. Celou akci bude moderovat známý moderátor Slávek Boura.

O záštitu byli požádáni: MPSV ČR, hejtmanka Středočeského kraje, senátorka Emilie Tříšková, prezident Asociace poskytovatelů sociálních služeb ČR a starosta města Kolína.

Dotazy – kontaktujte Bc. Tesařovou Jitku – sociální pracovnice
Domova Na Hrádku mob.: 731 613 280 a tel.: 321 796 232 linka 29,
popřípadě dejte zprávu přes e-mail: tesarova@usphradek.cz

TON

www.ton.eu

nová kolekce santiago 02

design René Šulc ^{CZ}

„Seniori bez hranic – Vyšehradská spolupráca pre integráciu seniorov“

■ **Text: Barbara Wrona,**
koordinátorka projektu
Foto: Archív Tritia, s. r. o.

Dňa 30. mája 2018 sa v sídle Európskeho zoskupenia územnej spolupráce TRITIA na Zámku v Cieszyne uskutočnilo prvé organizačné stretnutie s názvom „Seniori bez hranic – Vyšehradská spolupráca pre integráciu seniorov“.

Stretnutie organizoval líder projektu Európskeho zoskupenia územnej spolupráce TRITIA s.r.o., ktorá bolo založená v roku 2013 na podporu medzinárodnej spolupráce prihraničných regiónov. Organizácia združuje 3 kraje z 3 štátov, a to Moravskosliezsky kraj (CZ), Sliezske vojvodstvo (PL) a Žilinský samosprávny kraj (SVK) – EZÚS TRITIA. Na stretnutí sa zúčastnilo sedem partnerských organizácií projektu z Poľska, Českej republiky a Slovenska: Domov sociálnych služieb a zariadenie pre seniorov Zakamenné (SK), Centrum sociálnych služieb Horelica (SK), Powiatowy Dom Pomocy Społecznej Pogodna Jesień w Cieszylinie (PL), Dom Pomocy Społecznej Betanina (PL), Centrum sociálnych služieb Český Těšín, příspěvková organizace (CZ), Fundacja 9sił (PL), Dom Spokojnej staroby Sv. Josefa v Ropiciích (CZ), Dom seniorův pod patronátom sv. Elžbiety a Konvent Sester Alžbětinek v Jablunkove (CZ).

Projekt má nepriamo pôsobiť proti sociálnemu vylúčeniu starších ľudí. Cieľom projektu je aj výmena skúseností medzi praktickými pracovníkmi (terapeutmi, opatrovateľmi, riadiacimi pracovníkmi v zariadeniach sociálnych služieb).

Činnosti plánované v rámci tohto projektu sú určené pre seniorov a predpokladajú realizáciu troch jednodňových stretnutí zameraných na umeleckú – hudobnú terapiu, ktorú bude viesť hudobné zoskupenie z Poľska s bohatými skúsenosťami s prácou so seniormi a postihnutými osobami. Vďaka týmto terapeutickým dielňam budú mať seniori zo Slovenska, Poľska a Českej republiky a ich opatrovatelia možnosť ak-

Hlavným cieľom projektu je vonkajšia podpora organizácií, ktoré sa starajú o starších ľudí z územia Poľska, Českej republiky a Slovenska prostredníctvom organizovania výjazdových integračných workshopov, na ktorých sa zúčastnia starší občania, ich opatrovatelia a organizácia ďalšieho vzdelávania v oblasti metód práce so seniormi.

tívne spoločne tráviť čas v atraktívnych kultúrnych a prírodných miestach a integrovať sa. Tieto stretnutia budú mať medzinárodný charakter. Účastníci úvodného stretnutia sa dohodli, že prvé workshopy sa budú konať 31. júla a ďalšie 3. a 14. septembra 2018, a to vo vzdelávacom stredku prispôbenom pre staršie osoby v poľských Kyczycach (Sliezske vojvodstvo).

Okrem toho budú v rámci projektu organizované celodenné školenia pre zdravotníckych opatrovateľov starších osôb, pre sestry, terapeutov a riadiacich pracovníkov inštitúcií zaoberajúcich sa starostlivosťou o starších. Tieto tréningy sa budú zameriavať na problematiku vzdelávania o demencii a komunikácii so staršími, ktorí bojujú s ochoreniami demencie. Tréningy budú vykonávané expertmi na metódu

Positive approach to care (t.j. Pozitívny prístup k starostlivosti, v skratke: PAC). PAC je inovatívny komplexný vzdelávací program zameraný na demenciu a starostlivosť o demenciu vyvinutý autorkou Teepa Snow, ktorá je v súčasnosti najcennejším odborníkom na demenciu na severoamerickom kontinente. Tréning bude viesť trénerka špecializujúca sa na túto metódu pochádzajúca z Poľska – Marlena Meyer. Vďaka týmto školeniam získajú účastníci poznatky o stupňoch demencie a poskytnú lepšiu podporu seniorom, aby si udržali svoju spôsobilosť čo najdlhšie. Školenia sú naplánované na október tohto roku. Projekt získal financovanie z International Visegrad Fund vo výške 15 000 €. Čas realizácie projektu: 20. máj 2018 – 31. december 2018.

14. ročník Športových hier prijímateľov sociálnych služieb a zariadení sociálnych služieb Žilinského samosprávneho kraja

„330 hrmených – oživme ľudové tradície z kraja Juraja Jánošíka“

■ **Text: Mgr. Jarmila Ondrášková**

Foto: Archív CSS Straník

Tradícia športových hier telesne a duševne postihnutých prijímateľov sociálnych služieb (ďalej len „PSS“) siaha do dávnej minulosti, a to až do roku 1989. Posledných 6 rokov je organizátorom Športových hier Centrum sociálnych služieb Straník („ďalej len „CSS“). Tento rok sa hry konali v dňoch 5.–6. júna 2018 v Terchovej, v Rezorte Drevenice Vríšky, a to pod záštitou predsedníčky Žilinského samosprávneho kraja Ing. Eriky Jurinovej (ďalej len „ŽSK“).

Hry boli akýmsi návratom k tradícii a niesli sa v duchu osláv 330. výročia narodenia ľudového hrdinu Juraja Jánošíka. Nielen, že sa konali v rodisku tohto ľudového hrdinu, ale aj celý program hier a súťažných disciplín bol tomu prispôsobený, napr. hádzanie krúžkov na hák, preberanie hrachu na čas, pripínanie dukátov na špagát atď.

Tohtoročných hier sa zúčastnilo 20 sociálnych zariadení z celého ŽSK a z celkového počtu 130 účastníkov bolo 71 športovcov reprezentujúcich svoje sociálne zariadenie. Zamestnanci CSS Straník pripravili okrem príjemného a pohostinného zázemia pre všetkých účastníkov športoviská, ktoré spĺňali potrebné nároky kladené na takéto podujatie. Veď práve takéto podujatie môže byť tým pravým impulzom pre zdravotne

zneužívateľného človeka pri rozhodovaní sa ohľadom využitia svojho voľného času, naplnenia svojich záujmov v oblasti pohybových aktivít a športu.

Výsledky a vyhodnotenie súťaží sa na chvíľku stali pre všetkých zúčastnených tým najdôležitejším meradlom úspešnosti. Každý, kto však mal možnosť zúčastniť sa tohtoročných hier pochopil, že víťazmi sa stali úplne všetci. Mnohí súťažiaci si odniesli nielen ocenenia za rôzne súťažné disciplíny, ale stali sa bohatší o nové

priateľstvá a zážitky. Opäť sa potvrdilo, že na stupnici vďačnosti je spätná väzba od zdravotne postihnutých PSS na najvyšších priečkach a že každý, kto zažije pocity spolupatričnosti s ich ľudským i športovým snažením, bude sa aj naďalej vracáť k myšlienke urobiť niečo pre ich radosť, spokojnosť a plnohodnotný život.

Veď aj staré ľudové porekadlo hovorí:

„Kto chce, hľadá spôsob. Kto nechce, hľadá dôvod.“

Podmínka odborné způsobilosti u pracovníků v sociálních službách

Podmínkou pro získání oprávnění k poskytování sociálních služeb (registrace) je mimo jiné odborná způsobilost všech fyzických osob, které přímo poskytují sociální službu.¹ Podmínka je definována pro získání registrace, z dalších ustanovení zákona o sociálních službách je však zřejmé, že podmínka (stejně jako všechny ostatní) musí být plněna po celou dobu poskytování sociální služby (zejména viz ustanovení § 82 odst. 3 písm. a) zákona o sociálních službách, podle něhož registrující orgán rozhodne o zrušení registrace, jestliže poskytovatel sociálních služeb přestane splňovat podmínky uvedené v § 79 a 80).

■ **Text: Mgr. Bc. Zbyněk Vočka,**
odbor sociálních věcí Krajského úřadu
Olomouckého kraje

➤ Ověřování plnění podmínky

Skutečnost, zda poskytovatel plní po celou dobu poskytování sociální služby podmínky, za kterých mu byla registrace udělena, resp. které musí plnit, aby mu registrace nebyla zrušena, ověřuje registrační orgán dvěma způsoby:

- v první řadě průběžným sledováním změn, které poskytovatel sociálních služeb hlásí v návaznosti na ustanovení § 82 odst. 1 zákona o sociálních službách;
- druhým způsobem je potom kontrola plnění podmínek stanovených pro registraci registračním orgánem podle ustanovení § 82a zákona o sociálních službách (v procesním režimu zákona č. 255/2012 Sb., o kontrole [kontrolní řád], ve znění pozdějších předpisů).

Odbornou způsobilost všech fyzických osob, které přímo poskytují sociální službu, lze považovat za jednu z nejproblematictějších podmínek registrace, co se kontroly jejího plnění týká.

Problém je zásadní zejména u pracovníků v sociálních službách, u nichž je tato

podmínka výrazně modifikována ustanovením, které umožňuje, aby tito pracovníci začali přímo poskytovat sociální službu, aniž by podmínku odborné způsobilosti splňovali s tím, že je třeba ji splnit do 18 měsíců ode dne nástupu do zaměstnání.² Za vhodné považují připomenout, že původní znění zákona o sociálních službách účinné od 1. 1. 2007 s touto modifikací nepočítalo a pracovníci v sociálních službách

Změny v personálním zajištění je povinen poskytovatel sociální služby hlásit registrujícímu orgánu na základě výše uvedeného ustanovení zákona o sociálních službách.

tak museli splňovat podmínku odborné způsobilosti od okamžiku, kdy začali přímo poskytovat sociální službu.³ Uvedená modifikace byla do zákona o sociálních službách vložena až po jednom roce účinnosti zákona o sociálních službách zákonem č. 261/2007 Sb., o stabilizaci veřejných rozpočtů, a to s účinností od 1. 1. 2008. Vládní

návrh⁴ počítal pouze se lhůtou 6 měsíců, v průběhu legislativního procesu byla lhůta prodloužena na 18 měsíců. Důvodová zpráva k vládnímu návrhu uvádí: „Navrhovaná právní úprava reaguje na problém, který vzniká poskytovatelům sociálních služeb, kteří přijímají do pracovního poměru nové zaměstnance, kteří v mnoha případech při nástupu nesplňují odbornou způsobilost pro činnost pracovníka v sociálních službách, tj. absolvování specializovaného vzdělávacího kurzu v rozsahu minimálně 150 hodin. V navrhovaném období 6 měsíců je reálné, aby každý nový zaměstnanec tento požadavek splnil. Po tuto dobu musí vykonávat předmětnou činnost vždy pod dohledem odborně způsobilé osoby.“

Ověřování plnění podmínky odborné způsobilosti u pracovníků v sociálních službách je problémem především z těchto důvodů:

- velká část sociálních služeb je přímo poskytována vysokým počtem fyzických osob (zejména služby sociální péče);
- aktuální software, v němž jsou registrační orgány povinny vést registr v elektronické podobě, neumožňuje průběžné sledování plnění podmínky u jednotlivých fyzických osob;
- vzhledem k velkému množství sociálních služeb (a personálnímu zajištění agendy registrací) nelze kontroly plnění podmínek registrace provádět v dostatečné četnosti.

Změny v personálním zajištění je povinen poskytovatel sociální služby hlásit registrujícímu orgánu na základě výše uvedeného ustanovení zákona o sociálních službách. Nesplnění této ohlašovací povinnosti je přestupkem, za jehož spáchání je možné uložit pokutu až do výše 10 000 Kč. Je nezbytné, aby součástí hlášení této

¹ § 79 odst. 1 písm. b) zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů.

² § 116 odst. 7 zákona o sociálních službách.

³ S výjimkou zaměstnanců, na něž se povinnost absolvovat akreditovaný kvalifikační kurz vztahovala ke dni účinnosti zákona o sociálních službách, kteří měli povinnost jej absolvovat nejpozději do 2 let ode dne nabytí účinnosti (§ 120 odst. 13 zákona o sociálních službách).

⁴ Dostupný na <http://www.psp.cz/sqw/text/text2.sqw?id=11044>

⁵ Některé registrující orgány sledují splnění zákonem stanovené lhůty pomocí vlastních pomůcek (např. evidencí v excelové tabulce).

⁶ Obdobně však v případě podmínek bezúhonnosti, plné svéprávnosti či zdravotní způsobilosti.

⁷ resp. od okamžiku, kdy začne přímo poskytovat sociální službu – zejména v případě, kdy v rámci jednoho pracovního poměru, kdy nejdříve přímo neposkytuje sociální službu, změní pracovní pozici a začne přímo poskytovat sociální službu (př. pracovníce z kuchyně přejde do přímé péče).

⁸ § 82 odst. 1 zákona o sociálních službách.

⁹ § 116 odst. 7 zákona o sociálních službách.

¹⁰ „Registrující orgán je oprávněn ukládat poskytovatelům sociálních služeb opatření k odstranění nedostatků zjištěných při této kontrole. Poskytovatel sociálních služeb je povinen splnit tato uložená opatření ve lhůtě stanovené registrujícím orgánem.“

¹¹ Hlava II díl 1 oddíl 2 části třetí zákona o sociálních službách.

změny bylo i prokázání splnění podmínky odborné způsobilosti. Pokud pracovník v sociálních službách v době hlášení podmínku odborné způsobilosti nesplňuje, je povinností poskytovatele sociální služby zajistit, aby byla uvedena osmnáctiměsíční lhůta dodržena. Po splnění podmínky by měla být tato změna oznámena registrujícímu orgánu.

Zatímco v případě nesplnění ohlašovací povinnosti, jak už bylo uvedeno, se dopouští poskytovatel sociální služby přestupku, v situaci, kdy nebude splněna podmínka odborné způsobilosti v případě, kdy již musí být zaměstnancem dosažena, přestupkem není. „Sankcí“ za nesplnění povinnosti, aby všechny fyzické osoby přímo poskytující sociální služby splňovaly podmínku odborné způsobilosti, je zrušení registrace sociální služby, tj. zrušení oprávnění k poskytování sociální služby.

V současné době je téměř vyloučeno, aby registrující orgány průběžně sledovaly, zda všichni pracovníci v sociálních službách ve stanovené lhůtě splňují podmínku odborné způsobilosti.⁵ Je tak převážně na zodpovědnosti poskytovatelů sociálních služeb, jak se s uvedenou podmínkou vypořádají.

V současné době je téměř vyloučeno, aby registrující orgány průběžně sledovaly, zda všichni pracovníci v sociálních službách ve stanovené lhůtě splňují podmínku odborné způsobilosti.

➤ Rizika

Rizika uvedené právní úpravy a současné praxe spatřuji především v následujících situacích, které mohou nastat (a zřejmě reálně nastávají, jak vyplývá z kontrol plnění podmínek registrace):

- pracovníci v sociálních službách získají odbornou způsobilost až po zákonem stanovené lhůtě 18 měsíců;
- dochází k výrazné fluktuaci pracovníků v sociální službě, pracovníci končí pracovní poměr, aniž by získali odbornou způsobilost, přičemž jsou nahrazeni novým pracovníkem bez odborné způsobilosti (sociální služba může být poskytována po určitou dobu (která nemusí být krátká) pouze pracovníky v sociálních službách, kteří podmínku odborné způsobilosti nesplňují);

« 47

- poskytovatel sociální služby (účelově) ukončuje pracovní poměr s pracovníkem v sociálních službách a uzavírá s ním nový pracovní poměr, uvedená lhůta běží od počátku (pracovní poměry se pro účely splnění podmínky nesčítají).

➤ Zrušení registrace

Registrující orgán registraci zruší, pokud poskytovatel přestane splňovat podmínky, které zákon o sociálních službách definuje jako nezbytné k získání oprávnění. Z tohoto ustanovení ve spojení s § 79 zákona o sociálních službách vyplývá, že jakmile nastane situace, kdy některý (stačí i jeden) ze zaměstnanců nebude splňovat podmínku odborné způsobilosti⁶, registrační orgán zahájí správní řízení ve věci zrušení registrace. To samozřejmě pouze, pokud pracovník/pracovníci v sociálních službách již tuto odbornou způsobilost splňovat musí. Jedná se tedy o první výše uvedenou situaci, tj. zaměstnanec do 18 měsíců od nástupu do zaměstnání⁷ neabsolvuje akreditovaný kvalifikační kurz.

Mohou nastat následující situace:

1. Poskytovatel neohlásí změnu v personálním zajištění sociální služby ve stanovené lhůtě⁸ – registrující orgán téměř nemá možnost zjistit, zda jsou plněny podmínky registrace; poskytovatel se dopouští přestupku;

2. poskytovatel ohlásí změnu v personálním zajištění sociální služby po stanovené lhůtě⁵, v době oznámení změny nový pracovník v sociálních službách nesplňuje odbornou způsobilost – registrující orgán by měl sledovat, zda ve lhůtě⁹ bude dosaženo odborné způsobilosti; poskytovatel se i v tomto případě dopustil přestupku; tato situace dále může pokračovat následujícími způsoby

2.1 pracovník získá odbornou způsobilost v zákonné lhůtě⁶,

2.2 pracovník získá odbornou způsobilost po zákonné lhůtě⁶, v okamžiku kontroly plnění podmínek registrace však již bude podmínku odborné způsobilosti splňovat,

2.3 pracovník nezíská odbornou způsobilost ani po zákonné lhůtě⁶, a v době kontroly plnění podmínek registrace tento stav trvá;

3. poskytovatel ohlásí změnu v personálním zajištění sociální služby ve stanovené lhůtě⁵, pracovník splňuje podmínku odborné způsobilosti – ideální situace;

4. poskytovatel ohlásí změnu v personálním zajištění sociální služby ve stanovené lhůtě⁵, pracovník v této době nesplňuje podmínku odborné způsobilosti; poskytovatel dodržel zákonem stanovenou

Registrující orgán registraci zruší, pokud poskytovatel přestane splňovat podmínky, které zákon o sociálních službách definuje jako nezbytné k získání oprávnění.

povinnost, registrující orgán by měl sledovat, zda ve lhůtě⁶ bude dosaženo odborné způsobilosti (tato situace dále může pokračovat stejnými způsoby, které již byly uvedeny pod body 2.1 – 2.3).

Pokud registrující orgán při kontrole plnění podmínek registrace zjistí, že nastala některá ze situací uvedených pod body 1 nebo 2, zahájí správní řízení ve věci přestupku podle ustanovení § 107 odst. 2 písm. l) zákona o sociálních službách. Půjde-li o situace pod body 2.1 nebo 2.2, nebude mimo řízení o uvedeném přestupku následovat žádná další „sankce“. V situaci 2.3 bude registrujícím orgánem uloženo nápravné opatření podle ustanovení § 82a odst. 2 zákona o sociálních službách¹⁰, pokud nebude uvedený zjištěný nedostatek odstraněn, zahájí registrující orgán správní řízení ve věci zrušení registrace sociální služby.

Domnívám se, že právní úprava v současné podobě nezaručuje, že sociální služby budou poskytovány pracovníky, kteří splňují předpoklady definované zákonem o sociálních službách, a je tak nezbytné uvažovat o změně této úpravy.

Nutno dodat, že u podmínky bezúhonnosti je situace ještě komplikovanější, neboť zjištění změny (pozbytí) bezúhonnosti leží zcela mimo sféru poskytovatele, resp. je zcela závislé na tom, zda tuto změnu zaměstnanec svému zaměstnavateli nahlásí. V rámci kontroly plnění podmínek pro registraci je registrujícím orgánem zjišťováno, zda pracovníci v sociálních službách podmínku bezúhonnosti splňují, či nikoliv.

➤ Úvaha o změnách

Možné zlepšení a větší garanci odborného poskytování sociální služby by mohla přinést změna právní úpravy, která by ukládala poskytovateli sociální služby zajistit, aby např. minimálně polovina pracovníků v sociálních službách musela vždy splňovat

podmínku odborné způsobilosti, a nemohlo by tak dojít k výše uvedené situaci, kdy žádný z pracovníků v sociálních službách nesplňuje podmínku odborné způsobilosti z důvodu vysoké fluktuace, a to díky modifikaci podmínky registrace stanovené v § 79 odst. 1 písm. b) ustanovením § 116 odst. 7 zákona o sociálních službách.

Taková změna zákona o sociálních službách by mohla spočívat např. v doplnění ustanovení § 79 odst. 1 písm. b) nahrazením čárky na konci stávajícího textu dvojtečkou a doplněním textu slovy: „u pracovníků uvedených v § 116 odst. 1 lze využít ustanovení § 116 odst. 7 maximálně u poloviny fyzických osob“.

Další změna zákona o sociálních službách by mohla řešit riziko účelového ukončování pracovního poměru a uzavírání nového, pokud by se pracovní poměry sčítaly. Změněno by tak mohlo být ustanovení § 116 odst. 7, do kterého by se za první větu přidala věta: „Pokud od skončení předchozího pracovního poměru zaměstnanec neuplyne doba delší než 3 měsíce, pracovní poměry se pro účely splnění podmínky sčítají.“

V každém případě by bylo vhodné uvažovat o úpravě softwaru, v němž je veden a spravován registr poskytovatelů sociálních služeb v elektronické podobě, a to tak, aby umožňoval vést evidenci všech pracovníků přímo poskytujících sociální služby (je otázkou, zda by zápis prováděl poskytovatel sociální služby, či registrující orgán) s tím, že by hlídal u pracovníků v sociálních službách rovněž (s)plnění podmínky odborné způsobilosti, přičemž by byl registrující orgán upozorňován na případné uplynutí lhůty pro splnění odborné způsobilosti. S takovou úpravou softwaru by rovněž muselo dojít k úpravě příslušných ustanovení o registru poskytovatelů sociálních služeb.¹¹

➤ Závěr

Přestože jsem v tomto příspěvku nepostihl zcela jistě všechny aspekty tohoto problému, domnívám se, že je zřejmá potřeba změny právní úpravy a stávající praxe registrujících orgánů. Je otázkou, jak by případně mnou uvažované změny byly vnímány poskytovateli sociálních služeb, jsem však přesvědčen, že by mohly přispět k vyšší ochraně práv klientů sociálních služeb a zvýšení kvality poskytovaných sociálních služeb. ■

Domnívám se, že právní úprava v současné podobě nezaručuje, že sociální služby budou poskytovány pracovníky, kteří splňují předpoklady definované zákonem o sociálních službách, a je tak nezbytné uvažovat o změně této úpravy.

Startupy se sociálním dopadem lákají investory

Adiquit

Doba, kdy byly sociální startupy považovány za charitu, už je naštěstí dávno pryč a projekty se sociálním dopadem dnes lákají stále více investorů i mimo komunitu neziskového sektoru.

Příkladem jsou dva týmy ze startupového programu Laboratoř Nadace Vodafone. Jeden z nich vyvinul unikátní aplikaci, která mobilní telefon promění v terapeuta na odvykání kouření, druhý tým chce díky videoprůvodci ve znakovém jazyce změnit prožitek z cestování milionům neslyšících po celém světě.

Oba projekty vstoupily před 9 měsíci se svým nápadem a základní vizí do inkubačního a akceleračního programu Laboratoř Nadace Vodafone, během kterého se zkušenými mentory ladily byznys plán, finance i marketing, aby se na konci června představily investorům s prototypem svého produktu.

„Jsme ideálním projektem pro investory se srdcem na správném místě, kteří vidí nejen sociální stránku projektu, ale také obchodní, a kteří se nebojí investovat do projektů podporujících uzavřenou komunitu,“ říká šéf Deaf Travel Jan Wirth a dodává, že jeho tým už se dvěma investory jedná.

Video průvodce pro neslyšící a aplikace na odvykání kouření se navíc dostaly mezi šest nejlepších startupů ze 150 týmů ze 43 zemí světa, když zaujaly i přední akcelérátor pro technologické startupy StartupYard. Ten od svého založení v roce 2011 podpořil 65 startupů, jejichž hodnota je přes 2,2 miliardy korun.

„Organizace jako Nadace Vodafone vám mohou opravdu hodně pomoci. Představí vás lidem, mentorům, potencionálním partnerům. A dnes je opravdu klíčové mít všechny správné předpoklady na své straně,“ říká Cedric Maloux, ředitel platformy StartupYard a taky mentor Laboratoře Nadace Vodafone.

Do Laboratoře se mohou se svými projekty hlásit nestátní neziskové organizace, sociální podnikatelé a nově i jednotlivci či neformální týmy.

„Chytré telefony a komunikační technologie se staly součástí našich životů a stále více pronikají i do sféry zdraví, cestování i zaměstnanosti. V Nadaci Vodafone podporujeme právě ty projekty, které pomocí technologií zlepšují život určité komunity lidí,“ vysvětluje Adriana Dergam z Nadace Vodafone.

Taky víte o problému, se kterým se potýkají lidé bez domova, matky samoživitelky, Romové, závislí na drogách, propuštění po výkonu trestu nebo další skupiny? A chtěli byste ho pomocí technologií vyřešit? Zapojte se i vy do Laboratoře Nadace Vodafone. Pomůžeme vám nápad zrealizovat.

www.laboratornadacevodafone.cz

**Laboratoř
Nadace Vodafone**

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

Laboratoř Nadace Vodafone bude v letech
2017 – 2020 spolufinancovaná
z Operačního programu Zaměstnanost.

**Nadace
Vodafone
Česká republika**

Ocenění „Dobrá duše“ letos putovalo do Prahy, Plzně, Bystřan i Vrbna

Praha, 14. června 2018 – Letos se v Klášteře minoritů svatého Jakuba konalo vyhlášení výsledků již šestého ročníku projektu Dobrá duše, který oceňuje dobrovolníky seniorského věku za jejich obětavou péči a nezištnou dobrovolnickou činnost. Tentokrát byli oceněni dobrovolníci z Prahy, Plzně a Bystřan. Kategorii institucí ovládl Domov pro seniory Vrbno.

Činnost dobrovolníků v zařízeních sociálních služeb je nedocenitelná! Čas, který dobrovolníci seniorům věnují a volnočasové aktivity, jež pro ně připravují, pomáhají seniorům trávit volný čas příjemným a plnohodnotným způsobem. Letos se proto konal již šestý ročník projektu Dobrá duše, jehož posláním je oceňovat obětavé dobrovolníky i dobrovolnické instituce za jejich přínos. Slavnostním vyhlášením tradičně provázeli moderátoři Aleš Cibulka a Vladimír Hron a role patronky se již třetím rokem ujala Miss World 2006 Taťána Gregor Brzobohatá. Odborná porota složená z partnerů projektu, společnosti HARTMANN-RICO a. s., Ministerstva práce a sociálních věcí, Asociace poskytovatelů sociálních

služeb ČR a Gerontologického centra letos neměla jednoduché rozhodování, když musela mezi desítkami dobrovolnických příběhů vybrat jen tři vítězné. Nakonec ale přece jen nejvíce oslovil příběh Vlasty Komínkové z Bystřan, Jarmily Roubíčkové z Prahy a Jaroslavy Mossóczyové z Plzně.

Vlasta Komínková se v Domově důchodců **Bystřany** věnuje dobrovolnictví již čtyři roky. Organizuje společné chvíle klientek domova s dětmi z mateřské školy, kdy si společně čtou pohádky a věnují se dalším aktivitám. Výsledkem její činnosti je to, že bývalí předškoláci mají k seniorům z domova pěkný vztah i poté, co nastoupí na základní školu. Děti tak za seniory i nadále docházejí v rámci školní družiny. „Paní Komínková je takové sluníčko. Vidíme ji vždy usměvavou, plnou životního elánu a optimismu. A i když ji nevidíme, slyšíme její bujarý smích,“ řekla o první oceněné Dobré duši Miroslava Barešová, ředitelka domova v Bystřanech.

Další ocenění zůstalo v **Praze**. Těšit se z něho mohla **Jarmila Roubíčková**, která letos slaví kulaté životní jubileum začínající číslovkou „9“. Dobrovolnictví se věnuje již neuvěřitelných 20 let a v posledních letech se z její činnosti těší převážně klienti Židovské obce v Praze. Za zmínku přitom stojí, že většina klientů, jimž Jarmila Roubíčková pomáhá, je věkově podstatně mladší, než ona. „Pokud chce někdo potkat noblesu s optimismem a nevtrávným humorem v jedné osobě, měl by se potkat s paní Roubíčkovou,“ prohlásila o další Dobré duši Jana Wichsová z Židovské obce v Praze.

Trojlístek oceněných pak uzavřela **Jaroslava Mossóczyová** z Městské charity **Plzeň**. I ta má už za svou dobrovolnickou éru, která začala v roce 1989, na svém kontě řadu obdivuhodných dobrovolnických počínů. Činnost paní Mossóczyové se zaměřuje především na osoby s tělesným handicapem upoutané na invalidní vozík. „Společně s námi také iniciovala a podílela se na vzniku projektu Osobní asistence pro vozičkáře,“ uvedla Anna Srbová z Městské charity Plzeň.

V kategorii institucí pak odbornou porotu nejvíce zaujal **Domov pro seniory Vrbno**. Ten již třetím rokem pořádá pro dobrovolníky a seniory rozsáhlý aktivizační projekt s názvem „Jedeme v tom společně“. V rámci této akce senioři šlapou na rotopedech či šlapadlech a počítají si ujetou vzdálenost prostřednictvím speciální aplikace. Zakladatelem a duchovním otcem této aktivizační akce je ředitel domova Jan Vavřík. „Odbornou porotu velmi zaujala hlavní myšlenka projektu, který se snaží zajímavým způsobem motivovat seniory k pohybové aktivitě, která je pro ně velmi důležitá. Zkrátka se jedná o nesmírně originální počín, který si rozhodně zasloužil naše plné uznání,“ vysvětluje ocenění pro DpS Vrbno Andrea Pisingerová ze společnosti HARTMANN-RICO a. s.

Vyhlášením výsledků 6. ročníku Dobré duše zároveň začalo přijímání přihlášek do ročníku dalšího. Hlásit se mohou všichni senioři nad 60 let a také instituce, které systematicky pracují

**O krok dál
pro zdraví**

s dobrovolníky a podílejí se tak na rozvoji dobrovolnických aktivit v České republice.

VÍCE O PROJEKTU DOBRÁ DUŠE:

Dobrá duše probíhá ve dvou kategoriích. První je určena jednotlivcům, druhá potom zařízením sociálních služeb, která s dobrovolníky pracují. **Do kategorie jednotlivců** se mohou hlásit všechny osoby starší 60 let, které se dlouhodobě – nejméně po dobu 3 měsíců – věnují pomoci seniorům v zařízeních sociálních služeb, nejsou v příbuzenském vztahu s osobou, které vypomáhají, a neberou za svou pomoc

žádnou finanční odměnu. **Do kategorie institucí** mohou své přihlášky podávat zařízení, např. domovy pro seniory, domovy se zvláštním režimem, domovy pro osoby se zdravotním postižením a denní stacionáře. Důležité je, aby tyto instituce s dobrovolníky pracovaly dlouhodobě, alespoň po dobu 3 měsíců, a systematicky vytvářely podmínky pro další práci dobrovolníků.

Partnery šestého ročníku projektu jsou, stejně jako v loňském roce, **Ministerstvo práce a sociálních věcí, Asociace poskytovatelů sociálních služeb ČR, Gerontologické centrum a společnost HARTMANN-RICO a.s.** Mediálním partnerem Dobré duše je od roku 2014 **rádio Proglas**. Coby patroni projektu se veřejnosti opět představí populární herci a moderátoři **Vladimír Hron, Aleš Cibulka**, a také **Tatána Gregor Brzobohatá**.

Přihlášky do projektu jsou dostupné ke stažení na stránkách <http://www.dobra-duse.cz/prihlaska>

Kvíz

Odhadněte význam málo známého rčení

Přiřaďte k sobě málo známé starší rčení pod číselným označením a jeho správný význam pod písmenným označením.

1. Hledí do řepy a vidí do mrkve.	A. Je pihovatý
2. Učí starého kocoura myši chytat.	B. Jak se máš?
3. Ten už mnoho kapusty snědl.	C. Je nemanželského původu
4. Otec se mu utopil v podmásli.	D. Pospěš si
5. Vezmi s sebou Pospíšila.	E. Šilhá
6. Tancuje s Jankem Stojanovým a s Lavicovic Honzou.	F. Je starý
7. Sobolem vlka krýti.	G. Nezdařilo se
8. Spadla pečeně do popela.	H. Netancuje.
9. Přišel s moukou, když koláče byly upečeny.	I. Zkušeného poučuje.
10. Je pokopaný od motýlů.	J. To je voda na jeho mlýn
11. Jak ti hoří krematorium?	K. Přetvářovat se
12. My o mase, on o kvase.	L. My o koze, on o voze
13. To je salát pro jeho pepř.	M. Přišel pozdě
14. Upéci někomu zelník.	N. Nikdy
15. Až se kobyla otelí.	O. Dát někomu pohlavek

Řešení: 1E, 2I, 3F, 4C, 5D, 6H, 7K, 8G, 9M, 10A, 11B, 12L, 13J, 14O, 15N
Řešení: např.

Zdroj:
**ZAORÁLEK, J.: Lidová
rčení. Nakladatelství
Československé akademie
věd, Praha, 1963.**

V Brně vzniká videoprůvodce pro osoby se sníženou mobilitou a na vozíku

Brněnský spolek ParaCENTRUM Fenix vytváří v rámci projektu HandMedia krátká instruktážní videa o přístupnosti různých veřejných objektů ve městě. Jejich cílem je poskytnout všem imobilním či méně mobilním občanům vizuální informaci o bezbariérové dostupnosti prostor, které hodlají navštívit, a snížit tak jejich obavy z toho, že některé objekty jsou pro ně nepřístupné a že se v nich nebudou umět orientovat.

■ **Text: Ing. Kateřina Endrštová**
s použitím www.helpnet.cz, handmedia.cz.
Foto: Archiv ParaCENTRUM Fenix

➤ Kde se vzal nápad

Nápad natáčet videa pro handicapované vznikl na základě zkušeností členů realizačního týmu, kteří jsou sami osobami zdravotně postiženými a s nedostatkem informací tohoto druhu se denně potýkají. Na webových stránkách institucí poskytujících služby občanské, zdravotní, kulturní, sportovní aj. vybavenosti najdeme většinou jen informaci „Objekt je bezbariérový“ (výjimkou je několik málo hradů a zámků, které mají na webu popsánu dostupnost či nedostupnost např. prohlídkových tras, vzdálenost od parkoviště apod.).

➤ Jak videoprůvodce vzniká

Natáčí se a dokumentují veřejné budovy a veřejné prostory z hlediska jejich přístupnosti pro osoby se sníženou mobilitou a na vozíku, dokumentují se důležité technické údaje (rozměry dveří, výtahů, sklon podlah apod.). Vzniknou tak krátké, tří až pětiminutové videoprůvodce. Uživatel tedy získává dopředu přesné parametry krizových míst a není pak zaskočen nečekanou překážkou. Videa jsou zpracována samotnými vozíčkáři, což je zárukou, že jsou v objektu mapována místa, která autoři dokumentu považují za klíčová. Videoprůvodce jsou dostupné na webových stránkách daných objektů, součástí veřejných map a jsou i k volnému zhlédnutí na sociálních sítích. „Před návštěvou vybraného objektu si tak potencionální návštěvník může prostřednictvím videoprůvodce objekt prohlédnout, získat cenné informace a seznámit se s reálnou situací o přístupnosti. Sám ji pak vyhodnotí a na základě svých možností a potřeb se rozhodne,“ uvádí koordinátorka projektu Alena Jankotová.

Příklad: Před návštěvou divadla

Divák na videu shlédne přímo celou cestu vozíčkáře od příjezdu autem na parkoviště až po usazení na vyhrazené místo pro han-

dicapované osoby. Potencionální návštěvník divadla si tedy nemusí představovat, kudy povede jeho cesta, ale vidí svoji trasu „v reálu“. Přesně uvidí, kde jsou co nejbližší divadla parkovací místa pro handicapované, kde je vhodný vchod, který tak nemusí hledat. Má zmapovanou cestu do prostoru divadla, ví kudy se dostat do šaten, na toalety a na své určené místo. Na videu se zobrazuje rozteč dveří, velikost prostoru toalet a v případě většího sklonu podlahy je uveden i počet stupňů.

Klient tedy ještě před svou návštěvou jakéhokoli zařízení ví dopředu, jak to uvnitř vypadá, může si naplánovat trasu a bude vědět, jak se vyhnout nástrahám. To přispěje ke snížení obav z neznámé situace.

Natáčení a tvorba videoprůvodců má tedy dvojí efekt: Lidé se sníženou mobilitou či handicapovaní se dostanou k potřebným detailním informacím, jak samostatně zvládnout návštěvu úřadů, nemocnic, sportovních nebo kulturních zařízení aj., což přispívá k jejich větší pohodě a odvaze více a častěji se účastnit veřejného života.

„Druhým cílem projektu je to, že vozíčkáři – členové našeho týmu a klienti ParaCENTRA Fenix se díky této činnosti seznámí s nejmodernějšími technologiemi zpracování videí. Objevují tak nový obor, stávají se v této činnosti technologicky zdatnými a schopnými obstát na trhu práce,“ dodává A. Jankotová. Tvůrci se však podle svého vyjádření neomezují jen na Brno, rádi by podobné průvodce natáčeli po celé České republice. Lidé (společnosti, instituce) se tak na ně mohou obrátit v případě, že by chtěli podobné video zpracovat nebo mají tip na objekt, který by si je zasloužil.

Informaci o projektu, jehož patronem je herec a moderátor Aleš Zbořil, a odkazy na všechna dosud natočená videa na webu <http://handmedia.cz>.

Sandra Kramerová (56)

Tančí v supermarketu

Před svým onemocněním byla Sandra Kramerová vyhlášenou uměleckou malířkou. Svou kreativitu si užívá i s demencí – jako tanečnice v supermarketu.

„Jdu tančit,“ říká Sandra Kramerová (S. K.) většinou v půl čtvrté odpoledne a navléká si boty a bundu. „Kam jdete tančit?“ ptá se ošetřovatelka. „Do Coopu, tam hraje hudba.“ Pak se S. K. vydá na cestu do multimediálního oddělení v Coopu – Filliale Wetzikon. Navlékne si sluchátka a pohybuje se v rytmu hudby, která právě hraje. Naklání hlavu a horní část těla dopředu a dozadu. Tančí neúnavně, moderně a s nápadným výrazem: Jde do kolen, krouží rameny, otáčí se kolem vlastní osy a zpívá přitom. Někdy se předvádí víc než hodinu a je při tom velmi šťastná. Protože je dosud atraktivní a je jí teprve šestapadesát, nikoho nenapadne, že by mohla mít demenci. „Bere drogy nebo blázní – nebo obojí dohromady,“ myslí si ovšem mnozí zákazníci a zaměstnanci supermarketu. Někteří se smějí a jiní se za ženu stydí. Ta naopak propuká v hlasitý smích, když vidí lidi, kteří neodpovídají normě. Postižený muž na ulici nebo chvějící se žena v zahradě mohou slyšet její dlouhotrvající křečovitý smích.

Demence je menší problém pro postiženého než pro jeho spolubydlící. V případě S. K. to platilo stoprocentně. Když S. K. ještě žila doma, působila svým chováním své o 23 let starší životní partnerce pocitu studu, vzteku a rozčilení. Partnerka nedokázala tak nezvyklé chování pochopit ani akceptovat. Konečně S. K. byla v tomto partnerství vedoucí a rozhodující osobou. Jejich vlastních pět sester nebylo ochotno poskytnout jí prostor a volnost, kterých se domáhala. Proto přišla S. K. v nezvykle raném stadiu nemoci do obyvatelské skupiny Sonnweidu. Tam se od počátku pilně zúčastňovala domácích prací: vařila, restovala zeleninu a uklízela. Během dne nepotřebovala péči ani podporu. „Museli jsme jen dávat pozor na to, aby nenosila pořád stejné šaty,“ říká jedna ošetřovatelka. „Když se neobjevila u večere, hledali jsme ji.“ Protože často odcházela mimo areál, nosila s se-

bou GPS. Tak mohla být snadno lokalizována a přivedena zpátky. Pravidelně se však ze svého vystoupení vracela sama.

Od idyly k rozčilení

S. K. žila se svou partnerkou v Toskánsku a v Hamburku. Byla vyhlášenou uměleckou malířkou a úspěšně vystavovala své expresivně abstraktní oleje a akvarely v galeriích. Hrála dobře a ráda na klavír. Začátkem posledního desetiletí se začaly její malby měnit. Linie a tahy štětce byly kontrolovanější, obrazy klidnější. Ke klavíru sedala jen tehdy, když ji k tomu její přátelé vyzvali. Na internetu kupovala věci, které nepotřebovala nebo je už měla. Hodně hrála lotto a zúčastňovala se neplatných soutěží bez cen. Její partnerka ji obdivovala, ale dělala si starosti. V krátkých odstupech reagovala tehdy už dobře padesátiletá žena na své deficity hněvem a zoufalstvím.

Partnerka byla touto proměnou nálad právě tak překvapena jako S. K. prostředím, které nefungovalo podle jejích představ. S. K. totiž ve svém dosavadním životě vždy prokazovala velikou obratnost a měla i hodně štěstí. Její otec byl obchodník s uměním, rodina žila na venkově ve východní části Švýcarska. Jako dívka přišla do styku s osmašedesátnickým hnutím, později s ženským hnutím. Studovala dějiny umění ve Florencii a Curychu. Výjimečná směs talentu, píle a charismatu jí přinesly respekt a blahobyt. S. K. byla inteligentní, atraktivní a přátelská – není divu, že se jí všude otevíraly dveře a že se mnoho lidí rádo počítalo mezi její přátele.

Zneklidněná a přetížená partnerka přihlásila S. K. na testy na jedné německé klinice. Ukázalo se, že S. K. má fronto-temporální demenci. Brzy byla redukce normálního stavu natolik pokročilá, že se už domů nevrátila. Na začátku svého pobytu v Sonnweidu tvrdila, že tam nezůstane. Už druhý den získala kód k hlavním dveřím a opouštěla areál. Chtěla zpátky ke své partnerce, zpátky do svého bytu v Hamburku, do svého selského domu u Sieny. Po pár dnech se smířila s tím, že by hlavně „kvůli kúře“ několik týdnů v Sonnweidu tedy zůstala.

O odpoledním zaměstnání S. K. v supermarketu se dozvěděly ošetřovatelky teprve tehdy, když telefonovala jedna kolegyně, která tam nakupovala: „Vaše obyvatelka tady tancuje a pracovníci a zákazníci se jí vysmívají,“ hlásila. O den později přišlo hláše-

ní, že tancuje také v evangelickém kostele a před ním. „Tehdy už jsme věděli, že musíme něco podniknout, abychom ji ochránili,“ říká ošetřovatelka.

Životní radost, nebo blamáž

Pracovníci stanice řešili dilema. Na jedné straně chtěli dopřát S. K. hodiny radosti, na druhé straně se cítili odpovědní za její ochranu. Modelový rozhovor o této situaci začal tím, že by se měl problém probrat z různých stran, a to tak, aby se ulehčilo především jednotlivým ošetřovatelům. Etik mínil, že tancovat na veřejnosti není ponižující. Kolemjdoucí S. K. neobtěžovali přímo a smáli se jen z odstupu. Z modelového rozhovoru vyplynula následující strategie: Vedoucí stanice projednal případ s vedoucím supermarketu. Oba se dohodli, že budou informováni všichni pracovníci. Poté, co S. K. odtančí svou hodinu, pracovníci vypnou hudbu a vyzvou ji, aby šla zpátky do Sonnweidu. Pokud by se zákazníci tančící ženě vysmívali, měli být pracovníky poučeni a vyzváni, aby pokračovali dál. Sonnweid poslal lidem v sousedství dopis vysvětlující zvláštní chování obyvatelky s prosbou o zavlání, pokud by nastaly problémy.

Řešit hádanky a smích

Po roce se S. K. sžila s prostředím v Sonnweidu úplně. Klíč k jejímu štěstí se našel, se svými deficity už nebojuje. Laptop, který jí partnerka přinesla, už nepoužívá. Také na piano skoro nehraje. Raději listuje v sešitě s populárním povídáním nebo se dívá na televizi. Má vlastní televizor a sleduje seriály, zprávy a vysílání senzací a klepů. Ráda se také dívá na reklamy, při nichž se hlasitě směje. Luští křížovky, přičemž ze zadní strany sešitu vyčte řešení a předešlé do hádanky zapíše. Sem tam kreslí mastnými křídami, ale ne už s profesionálními ambicemi jako v dřívějších letech.

Do pohybové skupiny nebo na tělocvik už nechodí, protože se jiným účastníkům hlasitě vysmívala. „Má teď krásně přiměřenou strukturu na vnitřním okraji normality,“ říká ošetřovatelka. „Je to přece senzační, když vyrosteš a můžeš dělat, co chceš! Jsem moc ráda, že je u nás ve skupině. Je to člověk veselý a ochotný pomoci.“

Pozn. redakce:

Přeloženo z Demenz verstehen-leit faden für Praxis ©2011 Sonnweid AG, Wetzikon ZH

Volby a lidé se zdravotním postižením

■ **Text: Mgr. Zuzana Durajová,**
Kancelář veřejného ochránce práv

Možnost vybírat si své zástupce ve volbách a kandidovat na politické posty jsou základními právy občanů demokratických zemí. Bohužel, lidé se zdravotním postižením jsou často z výkonu svého volebního práva vyloučeni, ať už z důvodů praktických (přístupnost volebních budov), či právních (omezení svéprávnosti). Vyloučení velké skupiny občanů z volebního procesu má za následek jejich neviditelnost u politických stran; jen výjimečně se do jejich programů dostávají témata, která jsou pro ně důležitá. I když stát přijal *Národní plán podpory rovných příležitostí pro osoby se zdravotním postižením*, jak je patrné z jeho každoroční revize, jen malé procento úkolů stanovených jednotlivým rezortům se daří reálně plnit. Problémy lidí se zdravotním postižením jednoduše nejsou politickou prioritou. Toto si klade za cíl změnit Úmluva OSN o právech osob se zdravotním postižením, která v článku 29 zaručuje všem lidem účinné zapojení do politického a veřejného života bez ohledu na druh či stupeň zdravotního postižení. I když ČR ratifikovala Úmluvu již v roce 2009, závazky, které státu vyplývají v oblasti volebního práva, zůstávají nenaplněny.

➤ Kdo může a kdo nemůže volit

V současné době probíhá na mezinárodní úrovni intenzivní debata o tom, jestli je možné omezovat svéprávnost v oblasti voleb.¹ Zatím se všechny mezinárodní orgány, včetně Výboru OSN pro práva osob se zdravotním postižením, který interpretuje Úmluvu, vyjádřily tak, že volební právo soudně omezit z důvodu zdravotního postižení či nedostatku kognitivních schopností nelze. Nicméně česká legislativa stále umožňuje, aby soud rozhodl o omezení svéprávnosti jak v oblasti aktivního (tedy právo volit), tak pasivního (právo být vo-

VEŘEJNÝ OCHRÁNCE PRÁV OMBUDSMAN

len) volebního práva. Soud musí ve výroku rozsudku explicitně stanovit, že se člověk omezuje ve svéprávnosti v oblasti výkonu volebního práva. Pokud tato informace v rozsudku není, člověk, ačkoliv je omezen ve svéprávnosti, volit může.² Pokud takový člověk přijde do volební místnosti, musí mu volební komise umožnit hlasovat.

➤ Na co se připravit, pokud jde člověk s omezenou svéprávností k volbám

Člověk, jehož svéprávnost v oblasti výkonu volebního práva nebyla omezena, by měl být zapsán ve volebním seznamu. Jak ale vyplývá ze zjištění Kanceláře veřejného ochránce práv, po změně právní úpravy³ došlo i k úpravě dat v evidenci obyvatel, ze kterých jsou tyto seznamy sestavovány. I když tato data zahrnují informaci ohledně omezení svéprávnosti, ne vždy je z nich jasné, jestli je člověk omezen i ve sféře volebního práva. Proto hrozí, že ve volebním

Dalším problémem může být neinformovanost volebních komisí. Základní školení pro členy volebních komisí nezahrnuje problematiku voličů s omezenou svéprávností, je proto důležité, aby byl takový volič, případně osoba, která jej doprovází, dostatečně poučena o svých právech.

➤ Lidé se zdravotním postižením v zařízení sociálních a zdravotních služeb

To, že člověk v době voleb pobývá v zařízení sociálních či zdravotních služeb, neznamena, že nemůže volit. Naopak, i takový člověk má stejné právo na výkon volebního práva. Jestliže je člověk fyzicky schopen se dostavit do volební místnosti a přeje si volit, musí mu to poskytovatel umožnit, případně mu také zajistit doprovod či podporu, pokud je to potřeba. Výjimkou jsou situace, kdy pacient nemůže opustit zdravotnické zařízení, protože je v karanténě, případně bezprostředně a zá-

Problémy lidí se zdravotním postižením jednoduše nejsou politickou prioritou. Toto si klade za cíl změnit Úmluva OSN o právech osob se zdravotním postižením, která v článku 29 zaručuje všem lidem účinné zapojení do politického a veřejného života bez ohledu na druh či stupeň zdravotního postižení.

seznamu nebude zapsán člověk, jenž je sice omezen ve svéprávnosti, ale nikoliv v oblasti volebního práva. V současnosti však není možné prokázat rozsah omezení jinak než rozsudkem soudu. Takovému voliči pak nezbývá nic jiného než přijít k volbám s kopií rozsudku o omezení svéprávnosti.

važným způsobem ohrožuje život nebo zdraví sebe nebo jiných osob. V těchto případech a v případě, že volič není schopen dostavit se do volební místnosti (například jedná-li se o ležícího klienta nebo klienta napojeného na lékařské přístroje), lze využít přenosnou volební schránku.

¹ Z pohledu Úmluvy o právech osob se zdravotním postižením je jakékoliv omezení aktivního či pasivního práva v rámci řízení o svéprávnosti nepřipustné. Evropský soud pro lidská práva se zatím k této otázce jasně nevyjádřil, nicméně v době publikace tohoto článku projednává případ *María del Mar Caamaño Valle* proti Španělsku, ve kterém stěžovatelka s mentálním postižením brojí proti rozhodnutí soudu o omezení jejího volebního práva. Ve prospěch stěžovatelky zaslala soudu své vyjádření i Komisařka Rady Evropy pro lidská práva, ve kterém zdůrazňuje důležitost rozhodnutí i pro ostatní

země Rady Evropy. Pokud soud rozhodne, že posuzování volební schopnosti v rámci řízení o omezení svéprávnosti je v rozporu s Evropskou úmluvou o lidských právech, i Česká republika bude muset novelizovat svou právní úpravu.

² Viz Stanovisko občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu České republiky ze dne 15. 2. 2017, sp. zn. Cjpn 23/2016, k možnosti soudu omezit svéprávnost k výkonu volebního práva.

³ Předchozí právní úprava stanovila, že pouze člověk zbavený svéprávnosti nemohl vykonávat pasivní ani

aktivní volební právo. Lidem omezeným ve svéprávnosti nebylo do volebního práva nijak zasaženo.

⁴ Pokud by to poskytovatel neučinil a zabránil by tím člověku ve volbách hlasovat, dopustil by se neoprávněného zásahu do jeho občanských práv.

⁵ Více doporučení lze nalézt například v příručce *Inclusion Europe a SPMP „Doporučené postupy pro přístupnější volby“*, která je dostupná online z: http://www.spmpr.cz/wp-content/uploads/delightful-downloads/2015/07/Doporu%C4%99en%C3%A9_postupy_pro_přístupnější_volby.pdf.

Pokud se nemocnice či pobytové zařízení sociálních služeb nachází ve stejném územním obvodu jako trvalé bydliště klienta, může tento bez dalšího požádat volební komisi o umožnění hlasování přímo v tomto zařízení. Okrsková volební komise vyšle do zařízení dva členy s přenosnou volební schránkou, úřední obálkou a hlasovacími lístky a dohlíží na platnost hlasování. V opačném případě, tedy pokud se jedná o klienty, kteří mají trvalé bydliště v jiném obvodu, ale přejí si volit v zařízení, musí být zapsáni do tzv. zvláštního seznamu, případně požádat o vydání voličského průkazu. Poskytovatel sociálních či zdravotních služeb má povinnost zaslat seznam potenciálních voličů, kteří se u něj nacházejí, obecnímu úřadu nejpozději 7 dnů před volbami. Musí tedy s předstihem informovat klienty o nadcházejících volbách, a to takovým způsobem, kterému rozumí, a zjišťovat, jestli si někteří z nich přejí volit.⁴ Z těchto údajů vytvoří obecní úřad zvláštní seznam a jeho kopii předá zvláštní okrskové volební komisi. Mimo to, do přenosné volební schránky či v jakékoliv volební místnosti v ČR může volit člověk s voličským průkazem.

Přenosnou volební schránku lze využít u všech voleb v ČR za předpokladu, že je vo-

**Pokud se nemocnice
či pobytové zařízení
sociálních služeb nachází
ve stejném územním
obvodu jako trvalé bydliště
klienta, může tento bez
dalšího požádat volební
komisi o umožnění
hlasování přímo v tomto
zařízení.**

lič zapsán ve stálém či zvláštním seznamu, případně má voličský průkaz. Nicméně zápis do zvláštního seznamu je možný pouze u voleb do Parlamentu, do Evropského parlamentu a prezidentských voleb. Voličský průkaz si lze vyžádat kromě výše zmíněných voleb také před volbami do zastupitelstev krajů za předpokladu, že zařízení, ve kterém volič pobývá, je ve stejném kraji. U voleb do zastupitelstev obcí se nevytváří zvláštní seznamy, ani není možné využít voličský průkaz. Pokud se tedy v zařízení, které je v jiném volebním obvodu, nachází člověk, který není schopen dojít do volební

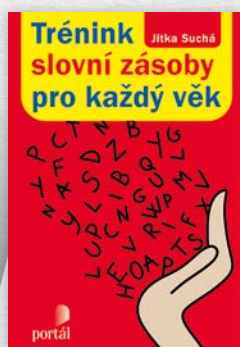
místnosti, neexistuje způsob, jak by mohl platně ve volbách do zastupitelstev obcí odvolit.

» Povinnost státu vůči lidem se zdravotním postižením ve volbách

Kromě tzv. negativních závazků, tedy toho, že se musí stát i jiné osoby zdržet neoprávněných zásahů do volebního práva, ukládá Úmluva o právech osob se zdravotním postižením státu a jeho orgánům také závazky pozitivní. Ty spočívají zejména v tom, že se stát musí snažit přizpůsobit volební proces tak, aby byl co možná nejprístupnější pro lidi se zdravotním postižením. Informace o volbách a hlasovací lístky by měly být v tzv. easy-to-read formě, volební místnosti by měly být prosté bariér, zákon by měl připouštět alternativní způsoby hlasování, případně by měla být lidem s mentálním postižením umožněna tzv. asistovaná volba.⁵ Česká právní úprava se však lidem se zdravotním postižením věnuje minimálně, ani od ratifikace úmluvy neproběhla výraznější novelizace. Pokud tito lidé nemají dostatečnou podporu ze strany rodiny či sociálních služeb, realizace jejich volebního práva tak často není ve skutečnosti možná.

INZERCE

TRÉNUJTE paměť a mozek S KNIHAMI JITKY SUCHÉ

KNIHKUPECTVÍ PORTÁL:
Praha 1, Jindřišská 30 /
Praha 8, Klapkova 2

obchod.portal.cz

portál

Obuv vyvinutá s využitím nejnovějších poznatků z oblasti konstrukce, odolnosti a vhodnosti obuvnických materiálů pro denní nošení i extrémnější pracovní zátěž. Do vývoje byly zakomponovány atributy trekingové a turistické obuvi.

Sawany[®]

Pohodlně. Zdravě. Lehce. Bezpečně.

Lehká a vzdušná obuv Bonno **Sawany[®]** je pevně spojená s chodidlem, čímž je eliminováno namáhání prstů a svalů v klenbě chodidla. Je testována a schválena akreditovanou zkušební laboratoří pro certifikaci obuvi a OOP jako lehká **pracovní obuv**. Má vynikající schopnosti tlumit nárazy a vibrace při došlapu, včetně výborných protiskluzných vlastností za mokra (SRA). Myslete na své zdraví při výběru obuvi pro celodenní nošení. Obuv Bonno **Sawany[®]** vám pomůže zpříjemnit den.

BONNO[®]

Objednávky na adrese:
BONNO GASTRO SERVIS s.r.o.
Husova 523
370 21 České Budějovice
oopp@bonno.cz

Držitelé certifikátu Značka kvality v sociálních službách

www.znackakvality.info

Denní stacionář Mateřídouška, Chodov

Zřizovatelem stacionáře je obecně prospěšná společnost Denní centrum Mateřídouška, o. p. s. Stacionář byl založen současnou ředitelkou denního centra v roce 1990. Sídli v bezbariérové budově bývalých jeslí v rozlehlém areálu mateřské školy. Kapacita stacionáře je 45 klientů. Ve všech místnostech stacionáře je nainstalován moderní transportní a zvedací systém, který výrazným způsobem ulehčuje a zpřístupňuje pohyb klientů po stacionáři. Stacionář disponuje speciálně vybavenými místnostmi, jako je např. místnost pro Snoezelen, pro oční rehabilitaci, koupelna s profesionální lázeňskou vanou, místnost pro rehabilitaci a fyzioterapii, arteterapii a muzikoterapii. Klientům je nabízena pestrá škála individuálních i skupinových činností, pravidelně navštěvují kulturní, společenské i sportovní akce a pořádají také veřejná hudební vystoupení.

Příklad dobré praxe

Vertikalizace: změna pohledu na svět – pro klienty s těžkým tělesným postižením je možnost zaujmout vzpřímenou polohu a pokusit se o chůzi většinou silný zážitek. Počáteční strach bývá rychle vystřídán zvědavostí, po které často následuje nadšení. Svět najednou vypadá jinak a možnost pohybovat se po místnosti bez omezení invalidního vozíku je úžasná. Zvedací a transportní systém umožňuje nejen pohodlné zvedání a přemísťování, ale díky speciálním závěsným vakům také vertikalizaci, která klienty motivuje k novým pohybovým aktivitám s pozitivním vlivem na celkové posílení organismu.

Zvířecí kamarádi – pravidelný kontakt člověka se zvířetem může mít řadu pozitivních dopadů na tělesné i duševní zdraví člověka. Z nedaleké farmy za klienty dojíždějí zvířata, která se ráda nechají pohladiť. Pravidelnými návštěvníky stacionáře tak je pes, kočka, králik, koza i kůň. Na zahradě stacionáře pak probíhá hipoterapie a ve stacionáři canisterapie. Klienti se na zvířecí kamarády vždy moc těší a velký úspěch má rozdávání všemožných pamlsků, z čehož zase mají radost zvířecí návštěvníci.

Denní stacionář Mateřídouška
Školní 737, 357 35 Chodov

Certifikace ambulantních služeb:

Prostorové dispozice a personální zajištění služby	★★★★★
Podpora integrace uživatelů do běžného života	★★★★★
Rozvoj individuálních kompetencí	★★★★★
Péče a stravování	★★★★★
Bodové hodnocení	827 bodů
Celkem	★★★★★

Domov pro seniory Pelhřimov, příspěvková organizace

Domov pro seniory sídlí v Městských sadech v Pelhřimově, naši klienti zde žijí v jednolůžkových a dvoulůžkových bytech s vlastní koupelnou a toaletou, každý byt je vybaven lednicí. Od ledna 2018 zde máme 62 lůžek určených pro službu domov pro seniory a 40 lůžek pro službu domov se zvláštním režimem. Podle toho, jaké služby klient využívá, se odvíjejí také jeho aktivity. Klienti ve službě domov pro seniory mohou navštěvovat pohybové aktivity, keramickou dílnu, filmový a čtenářský klub, starat se o zvířátka. Klienti ze služby domov se zvláštním režimem jsou aktivizováni v rámci svých zachovalých schopností dle konceptu bazální stimulace, jež podporuje tělesné prožívání, a konceptu smyslové aktivizace podporující smyslové prožívání. Všem našim klientům jsou k dispozici zdravotní sestry, lékařka, psychiatr a fyzioterapeut. Do domova pravidelně dochází kadeřnice, pedikérka a masérka, v přízemí je malý bufet s posezením sloužící jak klientům, tak veřejnosti. Naším cílem je zajistit klientům dobře prožité stáří, v příjemném prostředí a také s ohledem na jejich individuální potřeby.

Příklad dobré praxe

Doprovázení – v zařízení se snažíme zajistit pro naše klienty nejen kvalitně prožité stáří, ale také samotný konec života. Z tohoto důvodu jsme se zaměřili na poskytování paliativní péče. S umírajícími zde mohou bez omezení být jejich blízcí, máme připravenou speciální stravu i pomůcky k úlevě od bolesti a pro podporu dýchání. Chceme, aby

naši klienti nemuseli umírat v nemocnici, proto pro ně zajišťujeme vše, co nabízí moderní medicína, a navíc také pohodlí a klid známého prostředí. Se zesnulým se mohou rozloučit klienti i pracovníci při aktu rozloučení, které se koná v naší kapli, a na který jsou zváni i blízcí zemřelého.

Domov pro seniory Pelhřimov, příspěvková organizace
Radětiňská 2305,
393 01 Pelhřimov

Certifikace:

Ubytování	★★★★★
Strava	★★★★★
Volný čas a kultura	★★★★★
Partnerství	★★★★★
Péče	★★★★★
Bodové hodnocení	829 bodů
Celkové hodnocení	★★★★★

Príspevky uverejnené v tejto rubrike sa nemusejú shodovať s názorom redakcie. Redakcia si vyhradzuje právo na redakčnú úpravu a krátenie príspevků bez vedomí autorů i na prípadné odmietnutie urážlivých či jinak nevhodných príspevků.

Třetí věk přeje připraveným

Před rokem a půl jsem odešel ze zaměstnání v sociálních službách poskytovaných neziskovou organizací pomáhající nevidomým. Moje lékařka mi odchod do předčasného důchodu doporučovala už dlouhou dobu, ale já jsem musel a musel řídit tu „svou“ organizaci, kterou jsem založil a šestnáct let vedl, která navíc pomáhá stejně postiženým lidem, jako jsem já. Nakonec jsem do starobního důchodu odešel, a tu se mi oproti očekávání dveře organizace zavřely. Plány na další méně náročné činnosti se rozplynuly a zmizela důležitá životní náplň. Kromě toho – občas potkám někoho z klientů, dobrovolníků, pracovníků jiných organizací i nadací. A každý se s různou mírou taktu ptá na totéž: Co teď děláte, když nepracujete? Odpovídám, ale pak třeba zazní: Jenom to? Ale to přece není práce! Odpovídám trochu v rozpacích, že jsem toho už udělal dost. A když jednou zaznělo něco na způsob, jestli bych neměl ještě pro nevidomé něco dělat, musel jsem říct, že mi stačí ta moje slepota, že mě taky dost zaměstnává. A ještě: Není vám to líto, že neděláte s dobrovolníky, vždyť jste to sám vymyslel! Co na to říct? Líto, nelíto, nejde to. Mrzí, nemrzí... Mohl bych pokračovat, ale raději dost. Jako poučení, jak se člověka v takovéto situaci neptat, to jistě stačí. Raději bych vám nabídl svoje zkušenosti s některými specifickými rysy sociální práce ve vztahu k odchodu do důchodu a předal vám několik zkušeností i námětů k přemýšlení, abyste byli připravenější, než jsem byl já. Tedy: Jaké to je odejít ze dne na den z pomáhající profese? Může se na to člověk nějak připravit? Co pomáhá přenastavit svůj další život tak, aby člověka i v důchodu těšil?

■ **Text: Ing. Miroslav Michálek,**
www.miroslavmichalek.cz

➤ Srdcaři a nebezpečí srdečního oslabení

Mnohokrát jsem slyšel slovo „srdcař“ a vždycky jsem se trochu ošíval. Nu ano, umí se s ním ohánět lidé, kteří své srdce rádi vystavují na odív, kteří pomáhají tak, aby to bylo vidět. Ale také se tímto slovem označují ti, kterým jejich pomáhající profese pramení přímo ze srdce. Jak to odlišit? Nijak, důležité není, proč se dobro dělá, ale že se vůbec dobro dělá. Nemá cenu zkoumat pohnutky druhých, ale to své „srdce“ ano. Totiž jakmile se „ze srdce“ vynáší víc, než se tam vnáší, jde pomáhaní z kopce nebo jde z kopce zdraví pomáhajícího. Potřeba pomáhat se může změnit na odpor k pomáhaní, nebo naopak na neúprosné nutkání pracovat, na workholismus. Jak ty dvě věci odlišit? Jak rozeznat, jestli se neřítíme někam, kde nám nebude vůbec dobře? Snad pomůže koučovací rozhovor nebo individuální supervize, někomu postačí, když si bude víc všimát svých pocitů a přemýšlet o nich, a někomu může pomoci, když své blízké požádá o názor na své chování. A když řeknou, že ztratil humor, vypadá nevyspale a bledě nebo je nějak neživý, utahaný, mrzutý a třeba i poněkud protivný, pak je na čase něco se sebou udělat. V některých naléhavých případech je ale lépe pomáhající profesi opustit, než ji dělat „do roztrhání těla i duše“, zkrátka než bude pomáhající sám potřebovat pomoc.

Co dělat, aby srdcaři nehrozila srdeční slabost nebo jiné tělesné či psychické pro-

blémy? Mít zájmy, koníčky, přátele, oblíbené fyzické aktivity. Po odchodu do důchodu se může dostavit prvotní euforie, co vše může novopečený starobní důchodce dělat, ale ta pomine a může se dostavit pravý opak – smutek z uplynulého života, stesk po vlastní užitečnosti, pocit prázdnoty po množství každodenních činností, které dříve dny naplňovaly.

Proto je většinou dobré s odchodem do starobního důchodu neprchat ze všech profesních aktivit, ale naopak si nějakou připravit pro další životní fázi. Připravil jsem se na příležitostné lektorování hned u tří subjektů, pokračoval jsem v dobrovolné práci jako člen grantové komise a také jsem se nabídl jako dobrovolník pro jiné aktivity. Většina těchto aktivit nakonec nevyšla, mění se lidé, organizace zanikají, moje osobní specifikum spočívající ve slepotě staví bariéry, kde se dá. Ale psychický efekt, že mám něco před sebou, ten fungoval a funguje. Mezitím se totiž pomalu ale jistě mění i můj postoj k práci, začíná převážovat radost z toho, že už nemusím každý den strávit hodinu a půl v hromadné dopravě, že už nemusím plnit různé společenské a pracovní role, že jsem mnohem svobodnější než v roli ředitele a člověka pomáhajícího stejně postiženým lidem. Tento proces pozvolného uvolňování z pout pracovních povinností a z jemných pavučin srdcařství trvá rok a půl a určitě ještě zatím není u konce. Co pomáhá? Třeba občasné rozhovory s manželkou na téma, jaké „plusy a mínusy“ nová situace přináší. Mnohokrát jsem si také vzpomněl na Jungovu charakteristiku seniorského věku jako období

životní syntézy, oddělení nepodstatného a podstatného, porozumění vlastnímu životu. To mám před sebou a možná na to mám víc než čtvrtinu celkové délky života, a to není špatné.

Ale abych příliš nezacházel do abstraktna. Občas si musím říct: Celý život jsem se těšil na víkendy, a teď mám víkend každý den! A mohu procházet jednotlivé fáze a oblasti života, vracet se na stará místa, po letech znovu oslovovat přátele, kteří ze života někdy odešli, číst, psát, poslouchat hudbu, obdivovat život kolem sebe a radovat se z maličkostí.

➤ Nejen štěstí přeje připraveným

Kdo by to byl řekl, že se tohle může vztahovat i na starobní důchod? A přece: Pomáhající profese může být tím, co vás nakonec zcela nepřipravené vrhne do profesního prázdna. Aby tohle prázdno nebylo doslovné a skličující, můžete si s předstihem položit několik otázek a popřemýšlet o tom, co z nich vyplývá, co by se možná vyplatilo dělat, aby byl život příjemný i v důchodu. Možná, že pomáhající profese nepomáhá?

Jste prací zatíženi tak, že nemáte čas na svou rodinu a na své přátele? Možná, že v důchodu už někteří nebudou blízko vás a budete toho litovat. Nedostali jste se do situace, že se stýkáte už jen s lidmi ze své profese? Po odchodu do důchodu se z desítek profesních přátel stanou desítky lidí, které při setkání vyděsí sdělením, že jste v důchodu. Mnozí se odchodu bojí, jakoby mělo jít o životní porážku, a ne o další fázi smysluplného pobytu na Zemi. Dokonce se vám může stát, že se vám lidé raději vy-

hnou, aby se zbavili nepříjemného pocitu, že i oni jednou dorazí k důchodovému věku. Proto je důležité přímo vědomě pěstovat stará přátelství, tedy pokud jsou živá. A pokračujeme: pěstujete své koníčky, nebo jste je odložili na důchod? Já jsem po mnohaletém vysokém nasazení zjistil, že už nejsem schopen soustředěně poslouchat vážnou hudbu, že už jsem množství hudebních alb jen kupoval a těšil se, a vlastně už málem ani netěšil, že si je poslechnu „až někdy“. A když jsem na to měl čas, když jsem odešel z práce, nefungovalo to. Trvalo mi řadu měsíců, než se mi „dovednost poslechu nerušeného myšlenkami“ vrátila.

A co vaše fyzické zdraví, nesvádíte zdravotní problémy na věk? Když jsem přestal pracovat, prožívat stresy z termínů, věčného shánění financí, přeladování na jednotlivé pracovníky a klienty, když jsem zkrátka všechny tyhle stresory vypnul, začaly se postupně dít nečekané věci v mém tělesném organismu. Pominulo mnoho bolestí a mohl jsem se zbavit i některých léků. Konec práce mi přinesl konec řady zdravotních potíží, i když ne všech, ale také nejsem doma roky, jen jeden a půl...

A ještě něco. Čím více jsem pracoval a zároveň čím více mi ubývalo sil, tím více se z mého života vytrácel humor. Asi rok po odchodu do důchodu mi manželka řekla: Konečně je s tebou zase legrace. Vyhledávejte humor, lidi, kteří mají jeho dar.

Po několika letech jsem se také rozhodl, že opět budu psát, literárně tvořit. A na jedinou cítím, jakou mi to přináší radost a že byla chyba, že jsem psát přestal. Vždyť najednou musím přemýšlet, co který den budu dělat, abych vše stihнул. Dělam to, co jsem vždy dělat chtěl a na co jsem se těšil. Není to skvělá životní náplň?

» Pět moudrých vět do mnoha dalších let

Není důležité, kde jsem k těmto větám přišel. A konec konců, každý si může najít svá životní ponaučení. Někdo jim říká afirmace a každý den si je ráno a večer opakuje, někdo promlouvá k sobě v meditaci nebo modlitbě, jak kdo. Pro inspiraci vám nabízím svých pět vět, které si opakovaně ukládám do mysli už spoustu let, aby mi pomáhaly formovat životní postoje i řešit konkrétní situace.

1. Beru věci tak, jak jsou.

Někdy se do mysli derou různá „co by bylo, kdyby“ nebo „proč zrovna já“ a „to není spravedlivé“. Jenže co s tím? Brát věci jak přicházejí, to znamená neplýtvat energií na odpor realitě, která stejně jde svou cestou. Neznamená to být pasivní, ale věci řešit realisticky a být pozorný k podnětům tak, jak je život přináší. Plynout se životem, a ne drát se proti proudu.

2. Žiju tady a teď, tady a teď je vše v pořádku.

Když do mysli vtrhnou negativní emoce spojené s minulostí nebo s nějakými nepříjemnými očekáváními v budoucnosti, pak se vyplatí uvědomit si, jak jsem na tom v tu chvíli. Přítomný okamžik je totiž jediná skutečně prožívaná realita, kterou je škoda kazit si zlobením se na minulost nebo obavami z budoucnosti. Tisíckrát jsem si řekl, že na to či ono nebudu teď myslet, protože teď si klidně ležím a nic špatného se neděje, naopak je mi dobře.

Skvělá kniha „Moc přítomného okamžiku“ nebo nějaká jiná seberozvojová kniha objasní víc a dodá i praktická cvičení.

3. Raduju se i z maličkostí.

Tento zdroj energie jsem si musel znovu objevit. Opět slyším každé dítě v širokém okolí, raduju se z jarních vůní a z hlazení větru, který mi jako nevidomému zůstal jako velmi příjemný počitek z přírody. A znovu jsem si přečetl knihu s vypovídajícím názvem „Optimisté žijí déle“. V knihkupectví už asi není, ale v antikvariátech ji možná najdete nebo najdete jinou knihu pro duševní hygienu a osobní růst.

4. Směju se i tomu, čemu se smát nedá.

Ano, i zlému e-mailu se člověk může zasměát namísto rozhořčení. Je to záležitost momentu, volby, cviku. Lépe je smát se než zlobit se. Nejde to vždy, ale jde to stále častěji.

5. Chodím rovně v těle i v duchu.

Někdy na člověka slovně zaútočí agresor. Nevěřili byste, nebo možná věřili, jak pomáhá doslova fyzicky se narovnat, druhá strana se často úplně stáhne.

Osvědčilo se mi formulace ustálit, napsat si je a naučit se je nazpaměť. Každodenním užíváním po dobu několika týdnů až měsíců pak začnou přinášet užitek. A v krizové situaci mého odchodu do důchodu mi užitek opravdu přinesly.

Přechod ze zaměstnání do důchodu je jedním z nejobvyklejších zdrojů stresu a depresí, a tak stojí za to být připraven. Tato příprava může pomoci při řešení rozmanitých životních situací mnohem dříve. Pokud si teď říkáte, že jste tohle nemuseli číst, pak jste asi dostatečně připraveni. A to snad není špatný výsledek chvíle četby. A pokud vás něco inspirovalo k jakémukoli práci na sobě, pak jsem rád, že jsem vám mohl být k službám. To víte, pracoval jsem čtvrtstoletí v sociálních službách a rád dělám něco pro druhé. A život mě naučil, že musím dělat i něco pro sebe, třeba psát články.

Poradna konceptu Bazální stimulace

Na dotazy čtenářů odpovídá PhDr. Karolína Maloňová, certifikovaná lektorka a supervizorka, jednatelka INSTITUTU Bazální stimulace.

Dotaz:

Zakoupili jsme do naší Snoezelen místnosti zátěžovou deku a chtěli bychom se zeptat, jak ji můžeme využít v konceptu Bazální stimulace při péči o naše klienty s těžkým kombinovaným postižením.

J. R. aktivizační pracovník, DOZP

Odpověď:

Zátěžová deka je velmi dobrá pomůcka pro somatickou stimulaci s cílem stimlovat vnímání tělesného schématu. Lidé s kombinovanými těžkými mentálními a somatickými postiženími mají z důvodu imobility změněné vnímání tělesného schématu. Vnímání těla nám umožňují vjemy z povrchu těla prostřednictvím kožního percepčního orgánu. Také proprioreceptory ve svalech, šlachách a kloubních pouzdech podporují vnímání somatické, tedy tělesného schématu. Zátěžová deka tlakem na kožní smyslový orgán a receptory v kloubech stimuluje vnímání těla, tedy zprostředkovává somatickou stimulaci. Protože somatická stimulace vede také ke zklidnění neklidných klientů, může mít ještě druhotný zklidňující účinek. Klient se někdy pod zátěžovou dekou zklidní, často i usne. Zátěžová deka může rovněž eliminovat výskyt nekoordinovaných pohybů končetin. Pokud máte klienty s těmito problémy, rovněž využijte zátěžovou deku. U některých klientů se může působením zátěžové deky zlepšit také vnímání okolního světa, protože si tlakem deky mohou lépe uvědomovat své tělo. Vnímání sebe sama je předpokladem k uvědomění si okolí a navázání komunikace. Proto se může zlepšit i komunikace mezi klientem a personálem. Zátěžová deka má tedy široké využití.

Odborná stáž žáků Střední zdravotnické školy Ruská ve Finsku

Článek pojednává o studijním pobytu devíti žáků Střední zdravotnické školy v Ruské ulici, Praha 10 ve Finsku. Cíleně se jednalo o žáky napříč obory naší školy (Zdravotnický asistent, Sociální činnost a Ošetřovatel). Stáž probíhala jak ve zdravotnických zařízeních, tak i v zařízeních sociálních služeb. Žáci poskytovali základní ošetřovatelskou péči se zaměřením na klienty trpící syndromem demence a ostatními chorobami typickými pro seniorský věk. Článek je zaměřen na konkrétní činnosti, které žáci vykonávali, a dále na identifikaci činností, které jsou typické pro péči v severské zemi.

Stážisté ze Střední zdravotnické školy se svými vyučujícími

■ **Text: Mgr. Patrik Burda**
učitel odborných předmětů
na Střední zdravotnické škole, Praha 10

Žáci se zúčastnili patnáctidenní odborné stáže v rámci programu Erasmus+, který podporuje mobilitu žáků v odborném vzdělání a přípravě, v našem případě v oblasti ošetřovatelství a sociální činnosti. Projektu s názvem „Specifika ošetřovatelské a sociální péče v severské zemi“ se zúčastnilo devět žáků. Vybraní žáci vycestovali do jedné z nejvyspělejších severských zemí, a to do Finska (stáž probíhala v univerzitním městě Jyväskylä). Žáci byli pečlivě vybráni na základě bodového součtu (prospěch, jazyková vybavenost, chování atp.) napříč obory. Záměrně byly voleny obory jak zdravotnické, tak sociální, aby i poskytovaná péče byla propojením mezi zdravotnickou a sociální oblastí. S žáky vycestovali i dva učitelé jako odborná a jazyková podpora.

První den stáže naši žáci navštívili finskou školu Jyväskylä College, ve které je zajištěna mimo jiné i výuka oboru Praktická sestra, a účastnili se zde výuky odborných předmětů. Výuka byla úmyslně zaměřena

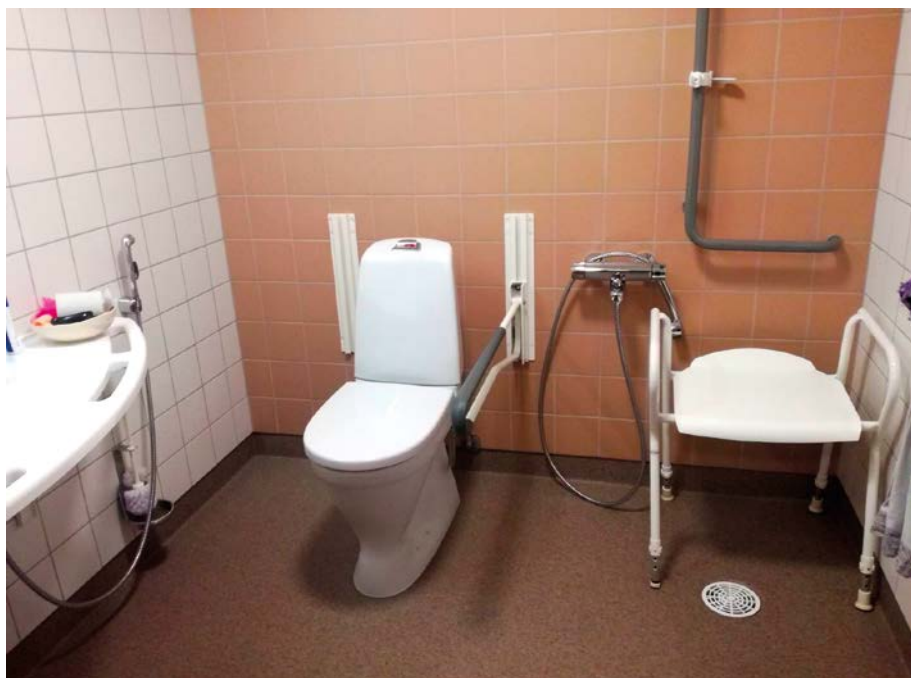
Signalizační zařízení klientů

na na základní činnosti, které si naši žáci vyzkoušeli v odborných učebnách simulujících prostředí zdravotních a sociálních služeb. Z konkrétních činností lze uvést polohování klientů, preventivní opatření před pádem a vznikem dekubitů, dále úpravu lůžka a přesun imobilních klientů. Naši žáci pracovali v učebně společně s finskými, nejen kvůli identifikaci rozdílnosti postupů při jednotlivých činnostech, ale také kvůli prohloubení jazykových dovedností. Součástí přípravy ve škole byla i výuka anglického jazyka, v rámci níž si finští partneři připravili pro naše žáky prezentace.

Aby byla stáž co nejprínosnější, bylo nutno před praxí ještě navštívit samotná zařízení, kde následně probíhala praktická část stáže. Jednalo se o dvě zařízení poskytující sociální služby, konkrétně domovy seniorů, jejichž součástí bylo i poskytování služeb pro klienty v rámci denního stacionáře a klubu seniorů. Cílovou skupinou byli především klienti trpící syndromem demence, lidé s neurologickými chorobami, jako je Parkinsonova nemoc, stavy po cévní mozkové příhodě atp.

Zařízení jsou koncipována tak, aby se co nejvíce podobala pobytu v domácím prostředí. Jsou uzpůsobena potřebám klientů, kteří jsou částečně imobilní či trpí syndromem demence. Velký dojem na nás udělalo prostorové uspořádání interiérů, které minimalizuje bloudění v zařízení. Personál je po celou dobu s klienty (nejsou zde samostatné sesterny, veškerá práce probíhá přímo v prostorách určených pro klienty). I podávání stravy pro personál a klienty probíhá společně. Dále je minimalizováno riziko pádu úpravou prostředí a kontinuální přítomností zdravotnického personálu. Signalizační zařízení není umístěno na pokoji, ale klient jej má po celou dobu přímo u sebe jako náramek. Pokud není schopen signalizační zařízení používat, je zajištěn jiný způsob observace (to je vždy dohledatelné v dokumentaci a celý tým je informován).

Zajímavým poznatkem ve finském systému sociálních služeb je „péče šitá na míru“. Jako příklad lze uvést, že klient s Alzheimerovou demencí nesdílí pokoj s klientem s Parkinsonovou nemocí. Ve Finsku

Výškově nastavitelné WC pro klienty

respektují klienty s Parkinsonovou nemocí a vycházejí ze známého poznatku, že Parkinsonova nemoc je primárně onemocnění pohybové, nikoliv kognitivní, z čehož je zřejmé, že je k těmto klientům nutné přistupovat jinak než ke klientům trpícím syndromem demence.

Praktická výuka finských studentů začíná vždy v sociálních službách. Studenti začínají se základními činnostmi (nikoliv s ošetrovatelskými, jako je hygienická péče, podávání stravy, péče o inkontinentní klienty atp.), a sice s aktivizací klientů. Učí se s klienty komunikovat, doprovázejí je, aktivizují (nehrají si, ale opravdu aktivizují) pod dohledem zkušených mentorů. Tento fakt je velmi důležitý. Až když studenti poznají problematiku klientů trpících syndromem demence, popř. jiným onemocněním, začínají teprve s ošetrovatelskými činnostmi. Při výuce na středních zdravotnických školách v ČR je toto často problém. Naši žáci začínají praxi základními činnostmi ve zdravotnických zařízeních, často na těch nejtěžších odděleních (lůžka následné péče, interní oddělení). Na cílený dotaz finská strana odpověděla, že studenti jsou v zařízeních primárně pro výuku, nikoliv aby řešili personální problematiku.

Pomůcky užívané ve finských sociálních službách jsou srovnatelné s některými pomůckami v domovech seniorů u nás. Za zmínku stojí výškově nastavitelné umyvadlo a WC, kdy podle stavu klienta lze uzpůsobit i sed (zvláště pro klienty s onemocněním pohybového aparátu).

Aby byl domov seniorů ve Finsku opravdu domovem a klient mohl nadále žít tak, jak byl v maximální možné míře zvyklý doma, je v každé takové instituci k dispozici sauna.

Závěrem lze uvést, že tento odborný pobyt byl pro naše studenty velmi přínosný. V závěrečném dni jejich stáže proběhl evaluační seminář, na kterém stážisté v angličtině prezentovali odborná témata, na kterých po celou dobu pobytu pracovali. Tohoto semináře se zúčastnili nejen finští studenti a pedagogové, ale i zástupci zařízení, ve kterých probíhala praktická stáž našich žáků. Finové naše studenty velmi chválili a některé naše poznatky a způsoby prezentace chtějí převzít i do svých budoucích projektů.

Z pohledu všeobecné sestry a pedagoga, který podobné stáže absolvuje již 10 let, mohu závěrem uvést, že středoškolské studenti jsou stále lépe a lépe jazykově vybaveni, mají více odvahy cestovat a ochotu nabírat zkušenosti. Dále mohu podotknout, že rozdíly v prostředí, pomůckách a péči se v porovnání s Českou republikou v sociálních službách začínají zmenšovat (samořejmě nelze paušalizovat). Markantní rozdíl je jen v personálních standardech, kdy je počet pečujících ve Finsku v porovnání s ČR opravdu nesrovnatelně vyšší.

Sauna v domově pro seniory

www.apicz.com

Automobily bez bariér.

- Bezbariérová vozidla pro převoz jednoho, nebo více vozíčkářů najednou
- Zvedací a nájezdové rampy
- Nástupní schůdky
- Úpravy sedadel
- Ruční ovládání pedálů

API CZ s.r.o. | Slapy 136 | CZ-391 76 Slapy u Tábora
T: +420 606 070 992 | E: info@apicz.com

Príspevky uverejnené v tejto rubrike sa nemusejú shodovať s názorom redakcie. Redakcia si vyhradzuje právo na redakčnú úpravu a krátenie príspevků bez vedomí autorů i na prípadné odmietnutie urážlivých či jinak nevhodných príspevků.

„Klasické“ jesle stát nezajímají

■ **Text: Jana Žouželková,**
ředitelka SSMP, p. o., Přerov

Před rokem 1989 a až do roku 2013 byla péče o nejmenší děti, resp. batolata, zajištěna v rámci zákona o zdravotních službách a spadala do režimu nestátních zdravotních zařízení (jeslí), v nichž pečel zajišťoval zdravotnický personál (dětské zdravotní sestry). Po roce 1989 v kontextu rozšíření doby čerpání rodičovské dovolené a současně i se změnou výše dávek ve vazbě na nárok rodičovské dovolené se zájem o jesle začal vytrácet a většina jeslových zařízení se v celé ČR postupně rušila. Zůstala necelá stovka zařízení tohoto typu.

S postupným růstem ekonomiky se začaly maminky vracet na pracovní trh dříve, nežli dítě dosáhlo tří let věku. Okamžitě se projevil nedostatek míst pro malé děti, ať již v mateřských školách, či jeslích. V roce 2013 novelou zákona o zdravotních službách skončilo provozování jeslí coby nestátního zdravotnického zařízení, a to bez dalšího právního zajištění; nastalo právní vakuum. V té době mělo MPSV zpracován návrh zákona o dětské skupině, čímž exekutiva chtěla zajistit formálně právní stav po zrušení provozování jeslí v rámci zákona o zdravotních službách.

Zákon o dětské skupině z roku 2014 stanovil řadu podmínek pro provozování takového zařízení, a to s ohledem na bezpečnost, hygienické normy, personální obsazení a technické zajištění dětské skupiny. Svým charakterem se zjevně jedná o alternativu vůči mateřským školám (neboť ji mohou navštěvovat děti až do zahájení školní docházky) a „klasickým“ jeslím, které však stávající právní úprava nezná.

Přidanou hodnotou je možnost zapojit se do vyhlášených dotačních výzev resortu, ať už na zajištění provozu, či nově vznikající dětské skupiny, avšak dotační podpora má charakter ad hoc na dobu maximálně dvou let, není tudíž systémová. Co bude se zajištěním provozu dětských skupin po vyčerpání evropských zdrojů (po roce 2020)? Kromě toho jesle, které „přežily“, s ohledem na nastavené podmínky na dotaci nedosáhnou.

Poptávka po místech v zařízeních pro batolata byla tak velká, že **MŠMT přistoupilo k možnosti umístění dvouletých dětí**

do mateřských školek. Jsou ale mateřské školky připraveny na přijetí tak malých dětí? Jsou pedagogičtí pracovníci připraveni pracovat s tak malými dětmi a je odborného personálu na tak malé děti dostatek? Nejde pouze o zajištění hlídání za pomoci chův – nového fenoménu v oblasti péče o tak malé děti v institucionalizovaném zařízení? Jak je zajištěna strava pro děti batolecího věku? Jedná se přeci o tzv. batolecí dietu. Jak je zabezpečeno technické, hygienické zázemí? **Obstály by školky před stejně přísnou hygienickou kontrolou jako jesle před rokem 2014? Nebo dnešní dětská skupina?** Jak jsou připraveny mateřské školky, resp. pedagogové na děti, které ještě nosí pleny? Jak jsou připraveni pedagogové na skutečnost, že tak malé děti nemusí ještě mluvit a neumí si o nic říci?

Nedávno se dokonce vážně uvažovalo o tom, že mateřské školy budou dvouleté děti přijímat povinně. Návrh v tomto duchu přes naše zákonodárce nakonec neprošel. Jistě i proto, že samotné školky, vesměs vedené zkušenými pedagožkami a matkami v jedné osobě, samy poukazovaly na markantní rozdílnost potřebného přístupu k batolatům a předškolákům a na neadekvátní personální a technickou vybavenost mateřských škol. **Možnost (zatím ještě ne povinnost) přijímat dvouleté děti však zůstala školám zachována a postavení „klasických“ jeslí v právním vakuu, nebo přinejmenším mimo systém veřejných dotací, jakbysmet.** Co to v praxi znamená pro rodiče dvouletých dětí? Tam, kde si vedení mateřinek troufne na batolata (nebo

si prostě netroufne odporovat zřizovateli), bude o jejich děti díky financování z resortu školství „postaráno“ za nějakých 800 Kč měsíčně, a to včetně stravování. Právě cena bude pro mnohé rozhodující. Další možnosti jsou nově registrované dětské skupiny. Ty zatím sbírají zkušenosti a způsob jejich financování je výhledově nejistý. A konečně tady máme „klasické“ jesle, tedy ty, které ještě přežívají navzdory legislativě. Osvědčená zařízení, která však, s registrací dětské skupiny nebo bez ní, na systémovou ani grantovou podporu státu nedosáhnou, a jsou tudíž logicky nejdražší. Uvedl snad stát jesle do takto nevýhodného postavení záměrně?

Já jsem přesvědčena, že **zařízení jeslového typu má i do budoucna své opodstatněné místo.** Péče o děti tak nízkého věku (batolata) je z hlediska jejich psychického a tělesného vývoje (po stránce mentální, výchovné, zdravotní, výživové, pohybové apod.) natolik specifická, že zasluhuje zvláštní pozornost zákonodárce. V stávajícím právním systému se jeví jako nejvhodnější **definovat ji jako jednu z registrovaných sociálních služeb v rámci zákona o sociálních službách.** Na tuto službu lze přirozeně aplikovat všechny závazné standardy kvality sociálních služeb **(ve skutečnosti totiž jde mnohem více o sociální službu než o vzdělávání či zdravotnickou péči, jak tomu bylo v minulosti) a využít osvědčené modely financování (analogicky např. s denními stacionáři).** Věřme, že nezáměr státu o „klasické“ jesle ještě není definitivní... ■

Střípky z domova

Mezigenerační sportovní dopoledne

Meziboří – Dne 30. května u nás proběhlo další společné mezigenerační setkání seniorů a dětí z MŠ Kaštánek Litvínov, které se neslo ve sportovním duchu. Pět družstev složených vždy ze čtyř dětí a jednoho seniora soutěžilo v sedmi disciplínách. Všichni museli ukázat pevnou vůli a přesnou mušku, např. shodit co nejvíce kuželek, nakrmit hladového medvěda, sáhnout si na sluneční paprsky, vylovit překvapení z tajemné krabice apod. Poté se spočítaly body a následné vyhlášení vítězného družstva provázely potlesky, jasot a radost z výhry. Výherci obdrželi diplom, medaili a sladkou odměnu. Senioři i děti si společné dopoledne náramně užili a na závěr si ve velmi srdečné a milé atmosféře zazpívali.

*Kateřina Vavrová,
Domov sociálních služeb Meziboří, p. o.*

Oslava republiky

Most – Uspořádáním zahradní slavnosti jsme si 21. června připomněli 100. výročí vzniku samostatné Československé republiky. Program zahájil ředitel organizace Ing. Martin Strakoš, náměstkyně primátora Ing. Markéta Stará a vedoucí zařízení Mgr. Radka Tížková. Přišlo na sedm desítek uživatelů. Celý den byl naplněn hudbou, tancem i smíchem. Shlédlí jsme představení o významných osobnostech historie, do kterého děti zapojily i seniory, a zaměstnanci domova si připravili „sestřih“ lidových tanců z počátku 20. století. Naši senioři se mohli občerstvit kávou a dortem (snědlo se ho přes 8 kg!), odpoledne se opékaly vuřty a ochutnávalo pivo, hrála Dudácká

kapela a kapela Melodie. Uživatelé si mohli zasoutěžit nebo se vyfotit ve fotokoutku. I přes větrné počasí byla slavnost velmi úspěšná. Děkujeme všem a příští rok na viděnou.

*Zaměstnanci ergoterapie
a aktivizace, Domov pro seniory,
ul. Barvířská, Most*

Oslavy 20. výročí

Kláštrec n. O. – Od 14. do 18. května proběhly oslavy 20. výročí založení MÚSS. Pro každý den byl připraven program: V pondělí setkání s vedením města, spolupracujícími organizacemi a obchodními partnery; součástí bylo divadlo na téma Alzheimerovy choroby „Tři židle“. Úterý bylo věnováno klientům Domova pro seniory a Pečovatelské služby; ti si s moderátorem, bavičem a imitátorem Vladimírem Hronem zazpívali několik

písní. Středa byla Dnem otevřených dveří; domov si přišli prohlédnout zájemci o službu, bývalí zaměstnanci i veřejnost, připravena byla výstava výrobků klientů. Ve čtvrtek přijeli na návštěvu senioři z partnerské německé obce Grossrückerswalde. Po prohlídce a obědě se všichni vydali na krátkou procházku a navštívili místní aquapark. V pátek jsme pro nejmladší návštěvníky – děti z MŠ pozvali sokolníky s ukázkou dravců a sov. Celý týden se velice vydařil, za což děkujeme Teplu Kláštec, s. r. o., která poskytla finanční dar na uskutečnění oslav.

*Bc. Jana Praková, DiS., manažerka kvality,
MÚSS Kláštec nad Ohří*

Mezigenerační spolupráce

Horní Stropnice – Od začátku letošního roku probíhá v našem domově projekt „Mezigenerační spolupráce“ se ZŠ a MŠ Horní Stropnice. Jeho cílem je propojení dětí a seniorů nejen při kulturních a společenských akcích, ale i při aktivizačních činnostech, tvoření, muzikoterapii, čtení či vyprávění. Jako poděkování za spolupráci jsme 6. června připravili ke Dni dětí zábavné dopoledne

plné her a soutěží. Po stanovištích děti provázely pohádkové postavy; do přípravy se zapojili i naši uživatelé a pomáhali u jednotlivých disciplín. Děti byly za své výkony odměněny medailí a dárkem. Odpoledne provázelo slunečné počasí, dobrá nálada a smích.

*Zdeňka Mašková, DiS., aktivizační
pracovnice, Domov pro seniory Horní Stropnice*

Senioři se utkali v pétanque

Blansko – Tradiční Letní turnaj v pétanque, který potřeť pořádalo SENIOR centrum Blansko, se letos konal ve středu 20. června. Pětice týmů z pobytových sociálních služeb z Hodonína, Újezdu u Brna, Sokolnic, Boskovic a Blanska se společně utkala o zlatý pohár, vítěz turnaje se také kvalifikoval do boje o Moravský pohár pétanque ve Zlíně. Letní počasí nám přálo, a tak jsme během dopoledne odehráli dvacítku vzájemných duelů. Zlatý pohár si odvezli senioři ze Sokolnic, kteří o bod porazili druhý tým z Hodonína. Děkujeme městu Blansku a Asociaci poskytovatelů

sociálních služeb ČR za ceny pro vítěze, všem účastníkům turnaje za skvělou atmosféru a pořádajícímu týmu pracovníků SENIOR centra Blansko za bezchybnou organizaci a nadšení pro dobrou věc.

*Petr Novotný, metodik a soc. pracovník,
SENIOR centrum Blansko, p. o.*

Dubfest 2018

Jirkov – První velké festivalové dopoledne prožili 12. června klienti MěÚSS Jirkov a další hosté, kteří se přišli podívat, včetně starosty a místostarostky města Jirkov. Přestože odpoledne začalo drobným deštěm, všichni byli stateční a vydrželi. Užívali si vystoupení písničkáře Jindry

Střípky z domova

Kejaka, taneční skupiny MEDOVINA s jejich country tanci, africké tance v podání seskupení TARATIBU a skupiny MAKOVEC. Pro všechny bylo připravené pivečko, vuřty, buchty a další dobroty.

Počasí se udobřilo a bylo stále tepleji, i když někteří již byli zahřátí tancem. Děkuje všem zúčastněným, hostům, účinkujícím i sponzorům za vydařenou akci.

Blanka Koblicová, Městský ústav sociálních služeb Jirkov

Den pro rodinu

Kyjov – Akce „Den pro rodinu“ letos proběhla v sobotu 2. června na Masarykově náměstí. Má připomenout a podpořit tradiční rodinné hodnoty a umožnit pozastavení v dnešní uspěchané době, kdy s nejbližšími často trávíme málo společného času. Naše pracovnice připravily malou dílničku, kde děti mohly zapojit svou fantazii a vyrobit pro rodiče přáníčko dle svých představ. Bohužel, letos nám počasí přálo ještě méně než loni a od práce nás opakovaně vyhnal déšť. Rodiče a děti se tísnil pod malými přístřešky. Pohled na rodiče, jak se snaží ochránit své děti

před deštěm, byl dojemný a nás utvrdil v tom, že práce s rodinou a její podpora má význam.

Mgr. Bc. Jitka Obrová, DiS., sociální pracovnice AD Kyjov, Centrum sociálních služeb Kyjov

Sportovní den seniorů

Semily – Ve středu 6. června se u nás konaly Sportovní hry seniorů. Studenti Waldorfského lycea připravili pro uživatele domova pro seniory a domova se zvláštním režimem osm soutěží různé náročnosti (puzzle, navlékání korálků, kuželky, doplňování přísloví, ochutnávka

potravin...), odpoledne pak proběhlo vyhodnocení. Odměnou pro všechny bylo opékání vuřtů, medaile a diplom; prvních pět míst bylo také oceněno čokoládou. Součástí odpoledního programu bylo hudební vystoupení studentů a bingo, které pro všechny účastníky opět připravili mladí organizátoři. Účast byla hojná a spokojenost velká ☺.

Ing. Eva Štěpničková, DiS, ředitelka, Sociální služby Semily, p. o.

Červen v Diakonii

Písek – Blížily se prázdniny, a tak jsme se s klienty domluvili, že dětem zahrájeme divadlo. Vybrali jsme si

Perníkovou chaloupku, trochu jsme ji pozměnili a pustili se do toho. A výsledek byla naprostá „pecka“. Nejen, že se klienti naučili texty, ale ještě do toho dali svá slova a velký kus sebe – tolik legrace jsme už dlouho nezažili. Bavili se seniori, děti i my (podotýkám, že nejstarší ochotníci bude 98 let). Opět jsme se přesvědčili, že nezáleží na věku, ale na tom, co jsme ochotni dát, a naši seniori nám dávají stále. Děkuje ochotníkům, kolegům i publiku za krásný den. Ve čtvrtek 14. 6. jsme pro naše klienty připravili zahradní slavnost s opékáním špekáčků a hudbou. Pozvání mezi nás přijala Dechová hudba města Písek, která svou hudbou a zpěvem zaplnila celé prostranství, poslouchali kolemjdoucí i lidé na balkonech. Zpívalo se, pilo, jedlo a nakonec i tančilo. Užili jsme si fajn odpoledne a brzy se těšíme na další.

Eva Petrádesová, Mgr. Iveta Veselá, středisko BLANKA, Diakonie ČCE Písek

Zahradní slavnost

Humburky – V domově pro seniory proběhla 14. června Zahradní slavnost. Zaměstnanci si připravili pro klienty

zábavný odpolední program, který začal soutěží ve vyzdobeném parku. Hrály se kuželky, střefovalo se do panáka Pohoďáka, shazovaly se plechovky, poznávaly se předměty pohmatem. Soutěží provázeli klienty nejen zaměstnanci ve službě, ale také ti, kteří přišli ve svém volném čase strávit s klienty příjemné odpoledne. Odpočinek u kávy se zákusky zpříjemnila dvě krásná vystoupení, za která děkujeme

pěveckému sboru Radostný Plecháček a mažoretkám Violetky z Olešnice. Celé odpoledne zpěvem a hudbou doprovázel pan Laifr a nezůstalo jen u poslouchání, ale také se tančilo. Pěkné zážitky, soutěže i vystoupení ovoněla kýta, která se opékala na rožni ke slavnostní večeři pro klienty i pro zaměstnance.

Bc. Pavlína Divoká, sociální pracovnice Domov důchodců Humburky

Seniori zpátky u koní

Haviřov – Díky finanční podpoře Nadace OKD jsme navázali na loňský projekt a zprostředkovali našim uživatelům aktivity s využitím koní, které jsou jedním z oborů hiporehabilitace. Od května do října probíhají tyto aktivity jednou měsíčně přímo ve Stájích Meridian Team Chotěbuz. Zahájení projektu jsme

pojali jako zahradní slavnost s oslavou Mezinárodního dne dětí za účasti našich uživatelů a dětí z MŠ Horymírova. 8. června aktivizační pracovnice vyzdobily zahradu a společně s uživateli napekly pro děti buchty a perníkové medaile. Hiporehabilitační společnost zajistila dva poníky. Děti jezdily na ponících a pro dvojice dítě – senior byly připraveny soutěžní disciplíny. Děti měly pro každého

Střípky z domova

seniora připravený dárek. Prožili jsme příjemné dopoledne, které bylo obohacující pro všechny zúčastněné. Děkujeme aktivizačním pracovnícím za organizaci a také Nadaci OKD za finanční podporu.

Gabriela Kunčická, Domov seniorů Havířov, p. o., středisko Helios

Májové odpoledne

Kojetín – Poslední májový den 31. května jsme uspořádali pro naše seniory „Májové posezení“. Za slunečného odpoledne jsme se sešli ve dvorním traktu DPS E. Beneše a poslechli si známé písně, které nám zahráli protentokrát dva harmonikáři, a to Václav Nosek a Jiří Červenák. Vhod všem přišlo i malé občerstvení při kávičce. Při takovém slunném počasí, krásných písničkách a s dobrou náladou bychom vydrželi sedět až do dalšího dne. Ale jak se říká, v nejlepším se má skončit, a tak jsme toto naše setkání zakončili společně zazpívanou písní „Ta naše písnička česká“. Doufáme, že tihle muzikanti za našimi seniory opět brzy přijdou, aby je rozveselili a potěšili pěknými melodiemi. Děkujeme oběma za příjemné hudební odpoledne.

Žaneta Hřeblová, referentka Centrum sociálních služeb Kojetín, p. o.

Olympijské hry seniorské v Kaplici

Kaplice – 13. června proběhl u nás v Kaplici další ročník Olympijských her seniorských. Tradice vznikla v roce 2013; hlavním smyslem her je oslava dovedností a schopností seniorů a vzájemné setkávání a trávení společného času. Naše olympiáda se inspirovala výročí 100 let od vzniku Československé republiky. Nemohly chybět

základní olympijské symboly – zapálení ohně, vyvěšení vlajky a živě zazněla i hymna. Jsme velmi rádi, že jsme mezi sebou měli paralympijského vítěze Arnošta Petrálka, který s sebou přivezl své medaile včetně zlaté z paralympijských her 2016 v Brazílii a strávil s námi celé soutěžní odpoledne. Atmosféra byla úžasná, všichni návštěvníci si odnesli krásnou vzpomínku a náš domácí tým měl navíc radost z krásného třetího místa.

Bc. Michaela Jarošová, sociální pracovnice, Domov pro seniory Kaplice

Mezigenerační hry

Dubí – 22. června jsme měli celkem napilno, konala se totiž u nás velmi oblíbená akce, XVI. Mezigenerační hry – příležitost k setkání dvou „vzdálených“ generací. Letošním tématem byly „Prázdniny na statku“. Devět družstev složených vždy

ze tří seniorů a tří dětí soutěžilo v devíti disciplínách: nácipávání jitrnic, postupy výroby (např. chleba, vlny, sýru), poznávání zvířátka podle zvuku, házení vejce do koše aj. Děti a senioři se vzájemně povzbuzovali a chválili za své výkony. První místo získal Domov Na Výšině. Na závěr jsme rozdávali diplomy a ceny, všechny děti pak dostaly malé pozornosti. Odpolední program pokračoval vystoupením skupiny Olí, která rozhýbala kdekoho a sklídila velký úspěch. Podle úsměvů usuzujeme, že se i letos hry líbily. Děkujeme personálu za nasazení a ochotu a všem za účast, úsměvy a dobrou náladu a těšíme se zase na příští rok.

*Mgr. Kateřina Zemanová
Podkrusňohorské domovy sociálních služeb
Dubí – Teplice, p. o.*

Zájezd na Velehrad

Brno – Jak se už stalo zvykem, vypravili jsme se 30. 5. na výlet. Předloni to byly Luhačovice, loni Lednice, letos Velehrad. Někteří to zvládli po svých, jiní s chodítky, ostatní na vozících. Počasí nám přálo, ani vedro, ani chlad. Cesta rychle ubíhala. Slavkov, Buchlov, Buchlovice, Uherské Hradiště, řeka Morava a co by kamenem dohodil náš cíl Velehrad – věže,

kostel, bazilika, tady kráčela noha Cyrila a Metoděje. S průvodkyní jsme se vydali na prohlídku baziliky Nanebevzetí Panny Marie a sv. Cyrila a Metoděje. Z pramene sv. Ignáce, který je přímo za oltářem, jsme si vodu odnášeli i domů. Poslední pohledy, poslední „dotečky“ s těmito končinami. Spokojeně jsme ujížděli k domovu. Obloha byla samý blankyt a ten se zrcadlil i v našich očích. Vraceli jsme se osvěženi na těle i na duši. Moc krásný byl Velehrad i celý ten den. Děkujeme ředitelce Mgr. Miroslavě Mužíkové a vedení domova, které výlet zorganizovalo.

PhDr. Markéta Běhalová, aktivizační pracovnice, Domov pro seniory Holásecká Brno

Naše úspěchy

Odry – Naši senioři mají i přes řadu zdravotních obtíží chuť využít svůj volný čas a být mezi lidmi. Se svými háčkovanými a pletenými výrobky se do soutěže „Šikovné ruce našich seniorů – pro radost a potěšení“ zapojily paní I. Voldánová, V. Gabrhelíková,

Š. Jaklová a K. Černochová. Tyto výrobky byly vystaveny v červnu na výstavě „Senior – Handicap: aktivní život 2018“ v Lysé nad Labem. Všechny účastnice obdržely Pamětní list, ze kterého měly velkou radost. Kategorie „literární práce“ byla ušita na míru naší uživatelce, paní Karle Černochové. Ani stáří a zdravotní potíže jí nebrání pokračovat v její vášni – psaní prózy a poezie. Odborná porota právě jí udělila 1. cenu za básně „Děťátko“ a „Červen“ s hrubínovskou poetikou. Paní Černochová byla odměněna Pamětním listem a balíčkem „mlsání“.

Bc. Renáta Vašutová, DiS., vedoucí sociální pracovnice, Domov Odry, p. o.

Střípky z domova

Automobil pro CSP

Vodňany – „Sociální automobil“ Dacia Dokker si v úterý 19. června převzala ředitelka centra Daniela Davidová z rukou p. Adama, zástupce poděbradské reklamní agentury Kompakt, která tento projekt organizuje. Přítomni byli také sponzoři a zástupci města Vodňany. Sváteční odpoledne zpříjemnily svými písněmi i děti ze ZUŠ Vodňany. Na financování vozu přispělo 49 sponzorů napříč obory, od velkých firem až po jednotlivce. Projekt stojí na systému zakoupení reklamní plochy na vozidle: podnikatelé se zviditelní v regionu a současně pomohou zlepšit stav vozového parku v našem domově pro seniory a pečovatelské službě. Centrum sociální pomoci Vodňany využije nový vůz k zajištění sociálních služeb. Všem děkujeme: společností, jednotlivcům i reklamní agentuře.

Daniela Davidová, ředitelka, Centrum sociální pomoci Vodňany

Daniela Davidová, ředitelka, Centrum sociální pomoci Vodňany

Gerontologické dny 2018

Lampertice – V červnu se u nás konaly Gerontologické dny, jubilejní 20. ročník. Jejich součástí byla výstava ručních prací našich klientů. Ti v úterý nemohli ani dospát, čekal je totiž turnaj v šípkách, shazování plechovek a kvíz. Po náročném soutěžním klání si všichni pochutnali na výborném obědě. Odpoledne bylo vyhlášení výsledků, předání cen. Tancovalo se, zpívalo a hodovalo dlouho – první soutěžní den se povedl. Druhý soutěžní den byl pátek 22. června. Před 10. hod. proběhlo zahájení a uvítání padesátky hostů. Po obědě se konalo vyhlášení výsledků a předání cen. Odpoledne si návštěvníci našeho Domova mohli při dobrém občerstvení popovídat, zazpívat

a zatancovat až do večerních hodin. 20. ročník se i přes nepřízeň počasí povedl. Všem patří velké poděkování: návštěvám, sponzorům i zaměstnancům. Naším přáním je setkat se při 21. ročníku.

Radka Koblíková, sociální pracovník, Domov důchodců Lampertice

Splněný sen: Eva a Vašek v kadanském Domově

Kadaň – 22. června panovala v domově pro seniory od samého rána magická atmosféra. Oči tlačily ručičky hodin, napětí bylo všudypřítomné. Výběr nejhezčí halenky, skvělý účes tak, jak se na podobnou událost sluší. První posluchači usedli na svá místa

ta dvě hodiny před koncertem. Není se co divit, známe to všichni, místa „v kotli“ bývají nejlepší. Úderem 15. hodiny se plní sen většiny přítomných: přichází Eva a Vašek. Dvojice začíná nejtěžším kalibrem – Bílá orchidej je jejich synonymem a značkou a zaplněný sál zpívá od prvních tónů. Jediný koncert vyvolal mezi obyvateli velké a pozitivní emoce. Vyhrazená šedesátiminutovka utíká až nepříjemně rychle, klienti ale své idoly jen tak nepouštějí, zástup na společný snímek zdá se být nekonečný. Poslední cvaknutí spouště, poslední milá slůvka, a je konec. Rozzářené oči a slova díky ale dávají tušit, že zážitek a vzpomínka přetrvávají v myslích všech ještě dlouhou dobu.

Zdeněk Moravec, PR a projektový manažer MěSSS Kadaň, Domov pro seniory

Barevný svět seniorů

Heřmanův Městec – Od 29. června do 29. července jsme ve spolupráci s městskou organizací Spokul uspořádali první výstavu v prostorách židovského dvojdomku v Heřmanově Městci. Podnět k této akci dala naše klientka paní Miloslava Skramuská. Přišla s nápadem vystavit své obrazy a my jako domov jsme tento nápad uvítali a výstavu jsme rozšířili o prezentaci tvorby dalších našich klientů, ale i výrobků z našich dílen. Prostory galerie jsme zaplnili krásnými obrazy a výrobky a vystavili jsme i básnickou tvorbu klientů. Pozitivní ohlas návštěvníků nás ujistil, že formou

výstavy můžeme veřejnosti prezentovat barevný život našich seniorů.

Bc. Eva Merclová, Domov pro seniory Heřmanův Městec, Masarykovo nám.

Letní slavnost

Ústí nad Labem – V pondělí 25. června se v parčíku před naším domovem konala tradiční letní slavnost, které předcházely obavy, zda se počasí umoudří. Po dopoledním deštíku jsme se dočkali a odpoledne nás sluníčko příjemně pohladilo a naladilo. A nejen sluníčko! Opět nás pobavil muzikant pan Mikšovský, zazpívaly děti z azylového domu, zatančily tanečnice z Orlické a malé, střední i větší mažoretky. Potěšila nás nejen vystoupení, ale i zdravice paní

ředitelky a návštěv. No a po uspokojení zraků a sluchu přišlo k chuti i malé občerstvení (koláč a grilovaná klobása s chlebem). Co víc si přát? Snad jen, aby se nás zdravíčko drželo.

Bc. Jana Lukášová, sociální pracovníce, Domov pro seniory Orlická a AD pro matky s dětmi, p. o., Ústí nad Labem

Vernisáž výstavy

Plzeň – Domov pro seniory Senior residence Terasy uspořádal v městské kavárně Il Mio Caffé výstavu obrazů s názvem „Stále jsme tu“, na níž prezentovaly své

Střípky z domova

práce ženy, které začaly s tvorbou v rámci volnočasové aktivity „Výtvarný ateliér“ až při podzimu svého života (při věkovém průměru 90 let). Vernisáž výstavy se konala 24. května. Všem zúčastněným včetně personálu domova tak autorky dokázaly, že tělo jednou zestárne, ovšem to, zda necháme zestárnout i svou duši a mysl, záleží pouze na nás.

Nikola Šelmátová, projektová manažerka, Senior residence Terasy, z. ú., Plzeň

Pouť v Čížkovicích

Čížkovice – Dne 20. června se v Domově konala tradiční pouť v duchu konce 60. let s názvem „Zpátky do Semaforu“. Dopoledne hosté zhlédli vystoupení dětí z MŠ Čížkovice, hudební vystoupení zaměstnanců

domova (kde zazněly písně Den je krásný, Mám malý stan, Závídím, Vilém pečce housky, Babičko, nauč mě charleston, Slavíci z Madridu, ...) a ukázkou výcviku psů agility a dog dancingu ZKO Hoštka. Po dobrém obědě proběhlo vyhlášení výtvarné soutěže a následovala bublinková show, nato představily děti ze SDH z Čížkovic ukázkou záchrany tonoucího. Na závěr proběhlo tradiční opékání vuřtů doplněné taneční zábavou s hudbou skupiny Tendr. Celý den děti mohly zkoušet malování na obličej, skákání v pytli, chodník pro bosé nohy a shlédnout zvířátka od Českého svazu chovatelů. Hosté i uživatelé domova si vše vychutnali v pohodlí zahrady ve stínu stromů. Dle úsměvů na tvářích můžeme soudit, že pouť byla příjemným zpestřením uplynulých dnů.

Bc. Michaela Hrnčířová, Domov důchodců Čížkovice

Den plný pohybu

Skalice – 26. července se v Domově pro seniory Skalice uskutečnil třetí ročník soutěže nazvané „Den plný pohybu“. Ve sportovních disciplínách, jako jsou kuželky, hod koulí do dálky, hod do koše, dokončení písničky, poznávání věcí po hmatu atd., se utkala tříčlenná družstva uživatelů šesti domovů pro seniory a jedné odlehčovací služby spolu se svým doprovodem. Každý ze soutěžících dostal diplom za účast, diplom za dosažené místo v soutěži a malý

dárek. Po samotném sportovním klání a dobrém obědě byla pro účastníky připravena živá hudba. Ze Dne plného pohybu se tak stává tradice společného setkávání uživatelů okolních domovů pro seniory.

Mgr. Zdeňka Fládrová, DiS., sociální pracovníce, Domov pro seniory Skalice, p. o.

Výlet do Městského muzea

Česká Třebová – Ve středu 4. července se uskutečnil výlet do Městského muzea na výstavu „Když v Třebové strašilo“. Senioři si mohli prohlédnout trebovská strašidla – vodníka, čerty, bludičky, hejkala. Z výkladu se dozvěděli i o těch méně známých – o zlém trpaslíkovi, bezhlavém jezdcí nebo ohnivém kočáru. Nechyběly ani pro Českou Třebovou typické pověsti o kapličky na Horách, Uhrových dolech

a zázračném prameni. Děkujeme pracovníkům muzea, kteří nám pomohli výlet pro uživatele domova uspořádat, zejména Mileně Matouškové za výklad, který výborně doplnil prohlídku výstavy. Muzeum je plně bezbariérové, a proto jej mohou navštěvovat i senioři s omezenou pohyblivostí. Stalo se tak velmi oblíbeným cílem jejich výletů.

Helena Mechlová, DiS., aktivizační pracovníce, Domov pro seniory, Česká Třebová

Pouť v DD Libochovice

Libochovice – 13. června jsme uspořádali každoroční veselici – letos v dobovém stylu filmu Rebelové (rok 1968). Pouťové přípravy pod širým nebem začaly v brzkých ranních hodinách; tmavá obloha způsobila trochu obav, ale počasí nám nakonec přálo. Program začal vystoupením „Rebelek“, kte-

ré připravili zaměstnanci domova. K obědu bylo tradiční pouťové menu a během celého dne se podávalo bohaté občerstvení. Odpoledne přišla řada i na překvapení – tím byl populární zpěvák Bohuš Matuš se svým týmem. Všichni si poslechli a zazpívali známé písně, mezi kterými probíhaly soutěže. Po autogramiádě se zpěvák v publiku podíval na další vystoupení z našeho programu, který rozzářily mažoretky z Budyně nad Ohří. Po zbytek odpoledne se o zábavu postaral pan Fröhlich se zpěvačkou Růženkou Ctiborovou. Klasické i moderní písně nás

nenechaly v klidu a naladily nás k bujarému tanci. Den jsme si mohli užít také díky našim sponzorům. Také děkujeme ZŠ Libochovice za spolupráci a všem, kteří se podíleli na přípravách, podpořili nás a jakkoli přispěli k úžasnému pouťovému dni.

Za aktivizační tým pp. Horká, Smetanová, Šabachová, Domov důchodců Libochovice

Hodonínské kontaktní centrum na „Corsu“

Hodonín – 26. červen je Mezinárodním dnem boje proti drogám. V tento den jste mohli potkat pracovníce Kontaktního adiktologického centra Vážka v parku u zimního stadionu v Hodoníně, kde prezentovaly svoji práci. Zájemci měli možnost nechat se zdarma otestovat na infekční nemoci přenosné krví (virové hepatitidy, HIV) a dozvědět se o drogové problematice. Návykové látky představují palčivý problém dnešní společnosti, drogy tu byly, jsou a budou –

nezavírejte před tímto faktem oči. Raději hledejme společně způsoby minimalizace škod, které užívání drog způsobuje nám všem, byť se nás možná zrovna v tuto chvíli osobně nedotýká.

PhDr. Táňa Faltisová, vedoucí, Kontaktní adiktologické centrum Vážka Hodonín

Nejlepší řešení pro Vaše klienty

Speciální kosmetika **MoliCare® Skin**
zajistí tu nejlepší péči o pokožku
namáhanou inkontinencí

Vysoce koncentrované složení

- Na očistu a péči o klienta postačí použít menší množství
- Celková spotřeba kosmetiky je až o 40 % nižší oproti jiným produktům*

Jedinečný obsah účinných látek

- Nutriskin Complex přispívá k lepší elasticitě kůže a napomáhá její regeneraci

Vyvážené pH 5,5

- Šetrné a nedráždivé vůči pokožce
- Podporuje ochranné mechanismy kůže a udržuje ji zdravou

Inkontinence

Pro další informace volejte na bezplatnou linku **800 100 333**, navštivte
www.hartmann.cz nebo kontaktujte svého obchodního zástupce HARTMANN-RICO.

* Zjištěno na základě testování kosmetiky MoliCare Skin v období 01–10/2017 v nemocnicích po celé ČR

**O krok dál
pro zdraví**